

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΗ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ 140-ΤΗΛ 718-308 | 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981 | ΔΡΙΘ. 20

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῃ Σεπτεμβρίου 1981

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ

Π ρ ὀ ς

τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα

τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἀρχίζου καὶ πάλι σήμερον τὸ ἔργο τους τὰ Κατηχητικά μας Σχολεῖα. Τὸ Κατηχητικὸ ἔργο εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἱεροὺς καὶ ἅγιους θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔχει δὲ τὴν ἀφετηρία του σ' αὐτὴ τὴ κλήση τῶν Μαθητῶν ἀπὸ τὸν ἴδιον Κύριον τῆς πίστεώς μας, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἢ πρώτη μέριμνα καὶ φροντίδα ἦταν ἡ κλήση καὶ ἡ ἐκλογή τοῦ Ματθία στὴ θέση τοῦ «υἱοῦ τῆς ἀπολείας». Κάθε «ἀπόλεια» ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ποίμνη εἶναι ἓνα γεγονός πὸ πρέπει νὰ φέρνει ὀδύνη στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως συνέβη καὶ στὴ περίπτωση τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅταν κάποιος μαθητὴς του, ὁ Δημᾶς, ἐγκατέλειπε τὴν πίστη. Πράγματι, κάθε ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν πίστη εἶναι ἓνα τραγικὸν γεγονός πὸ ἐντάσσεται στὴ θλιβερὴ γραμμὴ «τῆς τοῦ Ἰούδα προδοσίας» καὶ κάθε μετάνοια καὶ ἐπιστροφή φέρνει

«χαρὰ μεγάλη» σὲ ἀγγέλους καὶ ἀνθρώπους, στὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ.

Αὐτὸ τὸ ρόλο τῆς ἐντάξεως στὴν πίστη καὶ τῆς προστασίας τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μας ἀπὸ τοὺς κινδύνους κάθε εἶδους πνευματικῆς ἀποστασίας καὶ ἀπώλειας, διαδραματίζει διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἡ Ἐκκλησία μας, μὲ τὶς κατηχητικὰς τῆς προσπάθειες. Εἶναι δὲ πολὺ χαρακτηριστικόν, ὅτι οἱ ἀρχαῖες Κατηχητικὲς Ὁμιλίαι κατέχουν μιὰ πολὺ κεντρικὴ θέση στὴν ὅλη πατερικὴ γραμματολογία καὶ οἱ πιὸ σημαντικοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ εἶδος αὐτό, προκειμένου νὰ διαποιμάνουν σωστὰ τὸ ποίμνιό τους.

Μέσα σ' αὐτὲς λοιπὸν τὶς παλιὰς Κατηχήσεις, διαπιστώνουμε μερικὰ βασικὰ γνωρίσματα, πολὺ χρήσιμα, ὄχι μόνον γιὰ νὰ κρίνουμε τὸ σημερινὸ κατηχητικὸ ἔργο, ἀλλὰ κυρίως γιὰ νὰ τὸ πλουτίσουμε μὲ τὸ πατερικὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας μας. Σὰν παράδειγμα μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε τὶς Μυσταγωγικὰς Κατηχήσεις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, στὶς ὁποῖες ὑπάρχουν τὰ ἐξῆς σπουδαῖα, πὸ ἀπηχοῦν τὸ ὀρθόδοξο πατερικὸ πνεῦμα καὶ πὸ πρέπει νὰ χαρακτηρίζουν κάθε κατηχητικὸ ἔργο.

Πρῶτον, τὸ ἔργο τῆς Κατηχήσεως στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία δὲν θεωρεῖται δευτερεύον ἀπὸ τοὺς Πατέρες, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ καὶ σπουδαῖα καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο γι' αὐτὸ τὰ πιὸ ἀξιόλογα καὶ σημαίνοντα πρόσωπα τῆς πνευματικῆς ζωῆς μᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Πολλὲς φορὲς μάλιστα, τὸ ἔργο τῆς Κατηχήσεως τὸ πραγματοποιοῦσε ὁ ἴδιος ὁ Ἐπίσκοπος, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀριστοὺς σὲ θεολογικὴ κατάρτιση καὶ πνευματικὴ ζωὴ πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας, τοποθετώντας το στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν ποιμαντικῶν του καθηκόντων.

Σήμερα καταβάλλεται προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξεύρεση καὶ χρησιμοποίησι στὸ ἔργο τῆς Κατηχήσεως ὅσο τὸ δυνατὸν τῶν πιὸ καταλλήλων προσώπων, μὲ κατάρτιση κατάλληλη καὶ μὲ ἤθος ποὺ θὰ ἐμπνεύσουν τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους.

Δεύτερον, τὸ περιεχόμενο τῆς ἀρχαίας Κατηχήσεως εἶχε ἓναν ἔντονο διττὸ χαρακτήρα, δογματικὸ καὶ μυσταγωγικὸ. Αὐτὸ σημαίνει πὼς κέντρο τῆς Χριστιανικῆς κατηχήσεως πρέπει νὰ εἶναι τὸ δόγμα καὶ ἡ μυστηριακὴ ζωὴ. Δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ Ὁρθόδοξη Κατήχησι χωρὶς τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα. Συχνὰ λέμε πὼς ἡ Κατήχησι ποὺ θὰ εἶχε μόνο σὰν κέντρο τὸ δόγμα χωρὶς τὴν ἀναφορὰ τῆς στὴν λατρεία καὶ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἦταν μιὰ κατήχησι ὄχι θεολογικὰ σωστή. Γι' αὐτὸ ἡ μύηση στὰ Μυστήρια ἦταν βασικὸ στοιχεῖο τῆς ἀρχαίας Πατερικῆς Κατηχήσεως. Τὸ ὀρθόδοξο δόγμα στοχεύει πάντα σ' ἓνα θερησκευτικὸ βίωμα ἀληθινὸ καὶ φιλόανθρωπο, ὥστε νὰ μὴν ἀλλοτριώνεται ἡ ζωὴ ἀλλὰ καὶ νὰ περιορακῶνεται ἡ πνευματικότητα ἀπὸ κάθε εἶδος ὑπερβολῆς καὶ ἀπὸ κάθε αἰρετικὴ ἀπόκλιση.

Ἔτσι βλέπουμε, ὅτι τὸ δογματικὸ καὶ μυσταγωγικὸ στοιχεῖο τῆς ἀρχαίας Κατηχήσεως εἶχε μιὰ ἄμεση καὶ συγκεκριμένη ἀναφορὰ στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ εἶναι τὸ τρίτο βασικὸ γνώρισμα. Ἡ δημιουργία ἐνὸς ὀρθόδοξου ἤθους καὶ ὀρθόδοξης πνευματικότητας μέσα στὴν ἱστορία, ποὺ θὰ ξεκινάει ἀπὸ τὸ δόγμα καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ στόχος τῶν Κατηχητικῶν μας Σχολείων. Τότε ἡ ἀγνότητι καὶ ἡ καθαρότητι, ἡ ἐνάρετι ζωὴ καὶ ἡ εὐσέβεια, δὲν θὰ εἶναι γνωρίσματα

ἐνὸς παρεξηγημένου εὐσεβισμοῦ, ἀλλὰ οὐσιαστικὸς καρπὸς τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα μας.

Ἀγαπητοί μου,

Ὅλα αὐτὰ μᾶς φανερώνουν, πὼς ἡ Κατήχησι καὶ τὰ Κατηχητικὰ μας Σχολεῖα, τὰ τόσο παρεξηγημένα ἀπὸ μερικοὺς καὶ ποὺ τόσο ματωδῶς ἔχουν πολεμηθεῖ ἀπὸ ἄλλους, εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ οὐσιαστικὲς λειτουργίες μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ στοὺς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς, ἂν πράγματι θέλουμε νὰ ἔχουμε ἀληθινὸς πιστοὺς μὲ γνώσι τῆς πίστεως, μὲ μυστηριακὴ ζωὴ καὶ ὀρθόδοξο ἤθος, σωστοὺς ὄντως ἀνθρώπους, ἂς προσέξουμε ἰδιαίτερα καὶ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ὅταν χρειάζεται καὶ ὅπου χρειάζεται θὰ τὸ ἀναθεωροῦμε μὲ βάση πάντοτε τὸ πατερικὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας παραδόσεως.

Στὴν προσπάθεια αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὡς Προκαθήμενος Αὐτῆς, καλῶ πάντας σήμερα σὲ συναγερομὸ πνευματικὸ. Παρακαλῶ πατρικὰ ὄλους νὰ πλησιάσετε. Νὰ βοηθήσετε. Νὰ συμπαρασταθῆτε. Ἰδιαίτερα παρακαλῶ τοὺς ἀγαπητοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν μας νὰ τὰ φέρουν κοντὰ μας. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι. Πολλὸ δύσκολοι. Οἱ νέοι μας καὶ τὰ παιδιὰ μας πεινοῦν καὶ διψοῦν. Καὶ περιμένουν. Τὴν τροφή τοὺς τὴν προσφέρει ἡ Μητέρα Ἐκκλησία μὲ τὰ Κατηχητικὰ τῆς Σχολεῖα. Τὴ δίψα τοὺς θὰ τὴν ἱκανοποιήσουν, ἂν βρεθοῦν κοντὰ στὴν αἰώνια καὶ ἀστείρευτη πηγὴ ποὺ εἶναι ὁ Χριστός. Βοηθήστε τα νὰ πλησιάσουν. Ἐμεῖς τὰ περιμένουμε μὲ ὅλη μας τὴν ἀγάπη.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς καὶ ἀγάπη

Εὐχέτης σας πρὸς Κύριον

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἡ ἀνωτέρω ἐγκύκλιος ἀνεγνώσθη εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τὴν Κυριακὴν 11η Ὀκτωβρίου 1981.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(1—9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981)

Δυνάμει τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Νόμου 590) 1977 (Φ.Ε.Κ. 146) 31.5.77, Τεύχος Α'), «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», συνήλθεν εἰς τακτικὴν Συνέλευσιν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐνεστῶτος ἔτους μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΕΜΠΤΗ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

6.30' - 9. π.μ.

Ἐναρκτήριος Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον Παμ. Ταξιάρχων, Καθολικὸν τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκης, ἱεουργοῦντος τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου.

9.30' π.μ.

Προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας πρὸς τοὺς Σεβ. Συνοδικούς Συνέδρους.

Ἀντιφώνησις Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώδου, Ἀντιπροέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Ἐκλογή τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν πρὸς τὸν Τύπον ἀνακοινώσεων.

Πλήρωσις κενῶν Μητροπολιτικῶν Ἐδρῶν:

1. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.
2. Ἡλείας καὶ Ὠλένης.
3. Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

9.00 π.μ.

Ἐναρκτήριος Προσευχή.

Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις Πρακτικῶν τῆς προηγούμενης Συνεδρίας.

Ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Σύγχρονοι τρόποι καὶ μέσα ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος». Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανός.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως, λήψις ἀποφάσεων.

Ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις». Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐάνθης κ. Ἀντωνίος.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰσηγήσεως καὶ λήψις ἀποφάσεων.

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

9.00 π.μ.

Ἐναρκτήριος Προσευχή.

Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις Πρακτικῶν τῆς προηγούμενης Συνεδρίας.

Ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Προσφυγὴ Κληρικῶν εἰς τὰ Πολιτικά Δικαστήρια». Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Πολύκαρπος.

Ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Προσφυγὴ Κληρικῶν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας». Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεγάρων κ. Βαρθολομαῖος.

Συζήτησις ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω εἰσηγήσεων καὶ λήψις ἀποφάσεων.

ΤΡΙΤΗ 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

9.00 π.μ.

Ἐναρκτήριος Προσευχή.

Ἀνάγνωσις καὶ Ἐπικύρωσις Πρακτικῶν τῆς προηγούμενης Συνεδρίας.

Ἀνάπτυξις τοῦ θέματος «Ἡ Ἐκκλησία ἔναντι τῶν σημερινῶν ἀλλαγῶν δομῆς τῆς κοινωνίας». Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος.

Συζήτηση επί της ως άνω εισηγήσεως και λήψης αποφάσεων.

Άνάπτυξις του θέματος «Λειτουργία του Ν.Ι.Ε.Ε.». Εισηγητής ο Σεβ. Μητροπολίτης Ακρίσης κ. Σεραφείμ.

Συζήτηση επί της ως άνω εισηγήσεως και λήψης αποφάσεων.

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

Έναρκτήριος Προσευχή.

Άνάγνωσις και Έπικύρωσις Πρακτικών της προηγούμενης Συνεδρίας.

Άνάπτυξις του θέματος «Διάλογος μεταξύ Όρθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών». Εισηγητής ο Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος.

Συζήτηση επί της ως άνω εισηγήσεως και λήψης αποφάσεων.

Διορισμός μελών των Συνοδικών Έπιτροπών, συνφδά τῷ άρθρῳ 10 παρ. 1 και 2 του Ν. 590) 77.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

9.00 π.μ.

Έναρκτήριος Προσευχή.

Άνάγνωσις και Έπικύρωσις Πρακτικών της προηγούμενης Συνεδρίας.

Ψήφισις του Κανονισμού «περί Διορθόδοξου Κέντρου». Εισηγητής ο Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος.

Τροποποίησης του υπ' αριθ. 14) 1981 Κανονισμού περί ΟΔΕΠ. Εισηγητής ο Σεβ. Μητροπολίτης Ίωαννίνων κ. Θεόκλητος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981

Έναρκτήριος Προσευχή.

Άνάγνωσις και Έπικύρωσις Πρακτικών της προηγούμενης Συνεδρίας.

Ψήφισις του Κανονισμού «περί Έφημερίων και Διάκονων».

Συμπλήρωσις του Καταλόγου των πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Ψήφισις Κανονισμῶν Ἱ. Προσκυνημάτων.

Λήξις των εργασιών της Ἱερᾶς Συνόδου της Ἱεραρχίας.

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ (1 Οκτωβρίου 1981).

Ένωρις την πρώτην ἐτελέσθη Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρακῆ, ὑπὸ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ Γραμματέων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀκολούθως τὰ Μέλη τῆς Ἱεραρχίας ἀνῆλθον εἰς τὴν Μεγάλην Συνοδικὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριάσεων.

Ἀναπεμφθείσης τῆς καθιερωμένης προσευχῆς, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφείμ, προσφωνῶν τοὺς Συνέδρους εἶπεν:

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας δι' αποφάσεως αὐτῆς τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1978 ὥρισεν τὴν ἀνά τριετίαν σύγκλησιν αὐτῆς, δι' ἧ καὶ συνερχόμεθα σήμερον καὶ μέχρις τῆς 9ης τοῦ ἀρξαμένου μηνός.

Ἡ τακτικὴ Σύνοδος συνέρχεται βάσει τῆς διατάξεως τοῦ άρθρου 6 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου (Νόμος 590/1977) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ὁποίας καθορίζεται ἡ διαδικασία τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ὁ τρόπος γενικῶς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Θέματα, συνεπῶς, μετὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἀσχοληθῇ ἡ παρούσα Σύνοδος εἶναι τὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἧτις καὶ ἐκοινοποιήθη εἰς Ὑμᾶς.

(Ἀναγιγώσκεται ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου ἡ ὡς ἄνω ἡμερησία διάταξις).

Διερχόμεθα κρισίμους περιστάσεις καὶ ἡ Ἐκκλησία βάλλεται πολλαχῶς, δυστυχῶς, ἅς μὴ τὸ ἀποκρούσωμεν, καὶ ἐκ τῶν ἔσω. Μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὁδηγὸν τὸ Πανάγιον Ἁγίου Πνεῦμα, Ὅπου ὁδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν Του εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἅς πορευθῶμεν κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς παρουσίας τακτικῆς Ἱεραρχίας ὡς ἐμπρέπει εἰς Ἱεράρχας καὶ Λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου, ὥστε νὰ ἐξαχθοῦν τὰ ὀρθὰ καὶ τὰ πρόβοντα πορίσματα τῶν συζητήσεων ἡμῶν.

Ἀδελφοί, μετὰ τὰ ὀλίγα αὐτὰ ὑποδεχόμεθα Ὑμᾶς ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ τῶν συνεδριῶν, ἀπενθύνοντες ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ Ὑμῶν καὶ ἀσπασμὸν ἀγάπης ἐν Κυρίῳ».

Ἀναπαντῶν ἐκ μέρους τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας ὁ πρῶτος τῆ τάξει καὶ Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωδος, μετὰ ἄλλων εἶπεν:

«Μ α κ α ρ ι ὡ τ α τ ε,

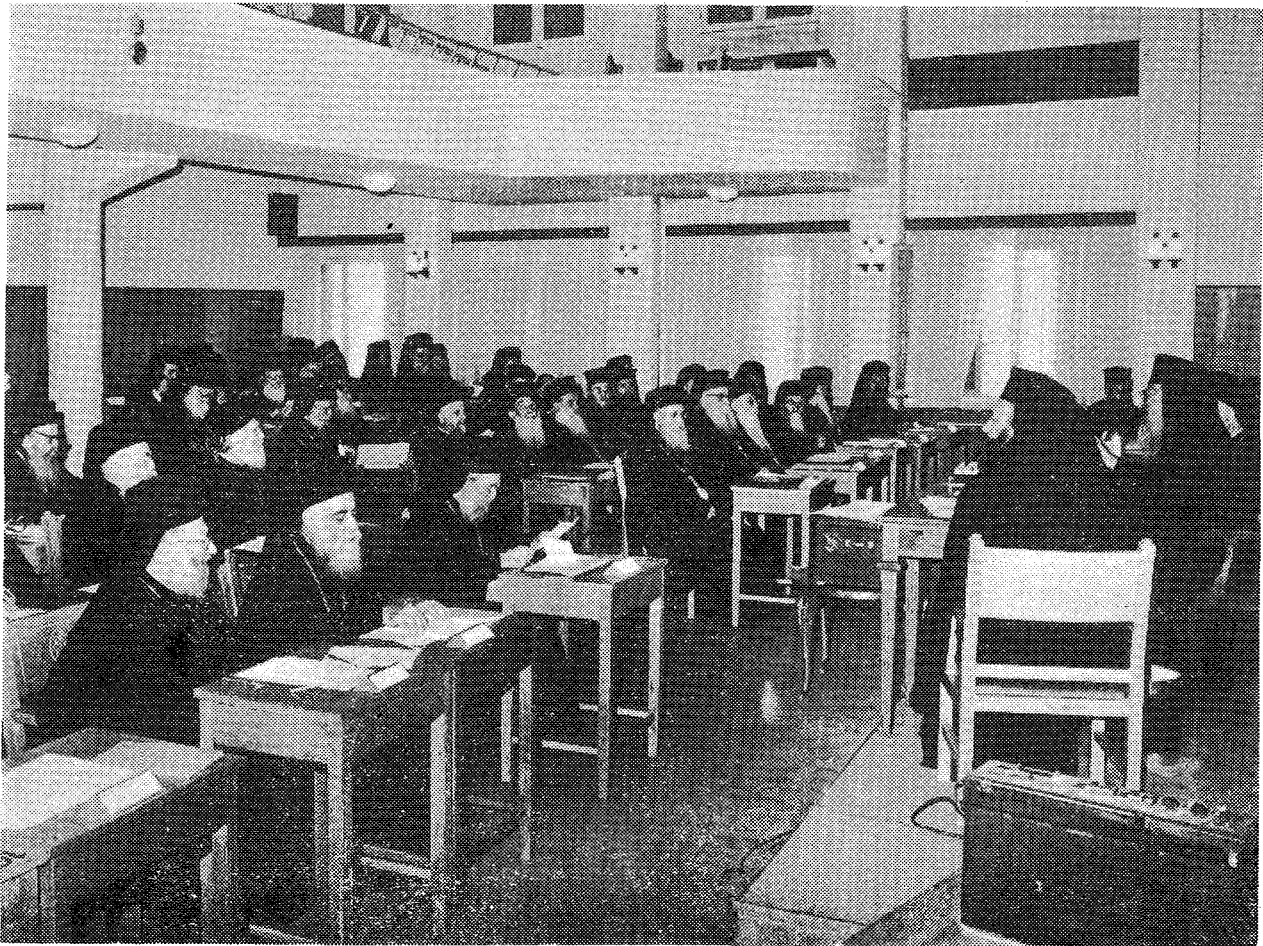
Ἐν πρώτοις Σᾶς εὐχαριστῶ θεομῶς, ὡς πρώτος τῆ τάξει, δι' ὅσα ἠδδοκῆσατε νὰ εἴπητε πρὸς τὸ ἱερὸν Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας Συνόδου, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ συνεκλήθη μετὰ τριετίαν, ἀφ' ἧς συνήλθεν ἡ τελευταία.

«Ὅλοι μας, Μακαριώτατε, γνωρίζομεν διὴ ἡ Ἐκκλησία μας ἀντιμετωπίζει πρωτοφανῆ εἰς σοβαρότητα προβλήματα. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀμφιβάλλει διὴ εὐρισκόμεθα ἐνώπιον ἐντόνου κατὰ τῆς Ἐκκλησίας πολέμου. Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει διὴ ἡ θύελλα μαίνεται καὶ διὴ ἐπικρατεῖται «σήμερον πονηραὶ», τὰς ὁποίας θὰ κληθώμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ὡς ποιμένες, ἀκεραίαν ἔχοντες τὴν εὐθύνην, «ὡς λόγον ἀποδώσοιτες».

Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ προετοιμάσωμεν τοὺς ἐαυτοὺς μας ἀναθέτοντες «μετὰ φόβου Θεοῦ» τὰ ἀπασχολοῦντα ἡμᾶς θέματα εἰς τὰς πανορθοεῖς χεῖρας τοῦ Κυρίου ὁ ὁποῖος πράγματι ἀγρυπνεῖ, οἰακοιστοφῶν τὸ κλυδωνιζόμενον σκάφος πρὸς τὸ πλήμιον οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι τῆς ἀπιστίας, οἱ πνέοντες ἐκ τῶν ἔσω καὶ ἐκ τῶν ἔξω. Ἀλλὰ διὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα ὁ ἐπιχειρούμενος ἀγὼν, ἀπαιτεῖται πλήρης ἐνότης γνώμης καὶ σκέψεως. Ἄς ἀφήσωμεν, λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τὰς προσωπικὰς ἀντεγκλήσεις, τὰς ἐριδὰς, τὰς διχοστασίας καὶ τοὺς φαινοισμούς «καὶ τὰ τοῦτοις ἴμοις», καὶ πρὸς τοῦτο ἄς ἀκούσωμεν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος διὰ μέσου τῶν αἰώνων: «Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλ. 5, 15).

Ἐνα ἀπὸ τὰ θέματα πρὸς τὰ ἡμποροῦσε νὰ συζητηθῆ, ἐπιτὸς ἡμεροσίας διατάξεως, ἐὰν θεβαίως ἐγκρίνη τὸ σεπτὸν Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, εἶναι ἡ δραματικὴ κατάστασις πρὸς τὸν οἶ ἐν Βορείῳ Ἡπειρῶ ἀδελφοί μας Ἕλληνες. Τὴν διεξेत्रαγώδησαν οἱ ἐν Μακεδονίᾳ ἴμοροι ἀδελφοί μας εἰς τὰ ὑπομνήματα πρὸς ὑπέβαλον εἰς τὴν Δ. Ἱ. Σύνοδον καὶ τὰ ὁποῖα ἀπέστειλαν καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὅπως γράφουν, οἱ κρατοῦντες ἀναγκάζουν αὐτοὺς νὰ ζοῦν χωρὶς Ναοὺς καὶ χωρὶς τὸν Θεόν. Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προσευχηθῶν, νὰ διατηρήσωσιν τὴν γλῶσσαν τῶν, τὰ Σχολεῖα τῶν, τὰ ὄνματά τῶν. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν βαπτίζονται, δὲν στεφανώνονται, δὲν κηδεύονται, ὄχι μόνον διότι τοῦτο ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ὑπάρχουν ἱερεῖς. Ὅλοι σχεδὸν ἔχουν ἀποσημασιθεῖ. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες πρὸς ἐξορίζονται ἐκεῖ εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον σιναζοῦν ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς δουλείας· μιᾶς δουλείας πρὸς εἶναι σιναζοῦν ἀπὸ τὴν τουρκικὴν πρὸς διήλθεν τὸ ἔθνος μας. Ἡ Ἐκκλησία μας, λοιπόν, πρέπει νὰ κινηθῆ π ρ ο ς π ᾶ ο α ν κ α τ ε ὑ θ ν σ ι ν.

Σὰς εὐχαριστιῶ, Μακαριώτατε καὶ ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ πάντας ἡμᾶς τὸν ἄνωθεν φωτισμόν».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας (1—9 Ὀκτωβρίου 1981).

Μετὰ τὴν ἐν λόγῳ ἀντιφώνησιν, κατ' ἐφαρμογὴν τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1) 1977 Κανονισμοῦ «Περὶ ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐξελέγη τριμελής Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ Τύπου καὶ τοῦ Ραδιοτηλεοπτικοῦ δικτύου τῆς Χώρας, σχετικῶς μὲ τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν:

Σεβ. Μητροπολιτῶν Πατρῶν κ. Νικοδήμου, Προέδρου, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, Ζακύνθου κ. Πανατελεήμονος, καὶ τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Παύλου Ἀθανάτου, Γραμματέως.

Εὐθὺς ἀμέσως ἤρξατο ἡ διαδικασία πληρώσεως τῶν τριῶν χρηρουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, Ἡλείας καὶ Ὠλένης καὶ Τρίκκης καὶ Στραγῶν, δι' ἃς ἐξελέγησαν ἀντιστοίχως ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἱερώνυμος Λιάπης διὰ ψήφων 73, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Γερμανὸς Παρασκευόπουλος διὰ ψήφων 64 καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Διουλείας κ. Ἀλέξιος διὰ ψήφων 51. Αὐθημερὸν ἐτελέσθησαν τὰ μηνύματα τῶν ἐκλεγέντων. Μετὰ ταῦτα ἡ ὡς ἄνω ἐπὶ τοῦ Τύπου Ἐπιτροπὴ ἐξέδωκεν ἀνακοινωθέν, πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς τηλεοράσεως, τοῦ ραδιοφώνου καὶ τοῦ Τύπου.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΜΕΡΑ (2 Ὀκτωβρίου 1981).

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας ἤρχισαν οἱ ὑπὸ τῆς Δ.Ι.Σ. ὀρισθέντες εἰσηγηταὶ Σεβ. Μητροπολίται ἀναπτύσσοντας τὰς εἰσηγήσεις αὐτῶν. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς συνεδρίας ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου τῆς Ἱεραρχίας ἐξέδωκε τὸ ἐξῆς ἀνακοινωθέν:

«Συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐγένετο ἡ πρώτη εἰσηγήσις ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος «Σύγχρονοι τρόποι καὶ μέσα ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ πληρώματος». Ἐπηρεολούθησε συζητήσεις ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως ταύτης, κατ' ἣν ἔλαβον τὸν λόγον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀλεξανδρουπόλεως, Πειραιῶς, Ἀρσινόουπόλεως, Κίτρους, Φλωρίνης, Ἀργολίδος, Ὑδρας, Σιδηροκάστρου καὶ Ν. Σμύρνης καὶ ἀντιλλάγησαν ἀπόψεις περὶ τῶν τρόπων ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ λαοῦ σήμερον.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀνέθεσεν εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κίτρους, Ν. Σμύρνης, Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Πειραιῶς νὰ συγκεντρώσῃ τὰ πορίσματα ἐκ τῆς γενομένης εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἐπ' αὐτῆς συζητήσεως καὶ ὑποβάλῃ ταῦτα εἰς τὴν Ἱεραρχίαν διὰ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας. Πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐτέθησαν ὑπὸ Συνέδρων θέματά τινα πρὸς συζήτησιν, ἐκρίθη ὁμοῦς ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιληφθῇ τούτων ἡ Ἱεραρχία, κατ' ὅσον ἔχουν προτεραιότητα τὰ κατὰ τὸ πρόγραμμα θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἀκολούθως ἐγένετο εἰσηγήσις ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἀντωνίου ἐπὶ τοῦ θέματος:

«Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις». Κατὰ τὴν γενομένην συζήτησιν ἔλαβον τὸν λόγον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μεσοηρίας, Φθιώτιδος, Φιλίππων, Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Δημητριάδος. Συνεκοιμήθη δὲ Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῶν διατυπωθειῶν ἀποφῶων.

Ἐν τέλει ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ προέτεινε τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἴδρουν Θεολογικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ πρέπει νὰ ἐξέρχονται ὅλοι οἱ κληρικοί, οἱ ὁποιοὶ θὰ ἀναδεικνύονται ἡγετικά στελέχη τῆς Ἐκκλησίας».

ΤΡΙΤΗ ΗΜΕΡΑ (5 Ὀκτωβρίου 1981).

Μετὰ τὴν ἐναρκτήριον προσευχὴν, ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας. Ἐπηρεολούθησε συζήτησις ἐπὶ ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ θεολογικὴν Ἐκπαίδευσιν, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Εἰς παρεμπροσθέν συζητήσιν περὶ ἐνδεχομένης ἀναστολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας λόγῳ τῆς τρεχούσης προεκλογικῆς περιόδου, ἀπεφασίσθη ἡ συνέχισις αὐτῶν μετὰ τῆς δεούσης διακριτικότητος.

Ἐπηρεολούθησαν αἱ κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάταξιν εἰσηγήσεις, α) τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Πολυκάρπου μὲ θέμα «Προσφυγὴ κληρικῶν εἰς τὰ Πολιτικά Δικαστήρια» καὶ β) τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαίου μὲ θέμα «Προσφυγὴ κληρικῶν εἰς τὰ Διοικητικά Δικαστήρια».

ΤΕΤΑΡΤΗ ΗΜΕΡΑ (6 Ὀκτωβρίου 1981).

Ἀναπεμφθείσης τῆς καθιερωμένης προσευχῆς, ἡ Ἱεραρχία συνέχισε τὰς ἐργασίας αὐτῆς, μετὰ τὸ πέρασ τῶν ὁποίων ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

«Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνεδρίας ἐτέθησαν ἐν ἀρχῇ ζητήματα τινα γενικῆς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως (ἑσωτερικῆς κυρίως τάξεως, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιολογικῆς τοποθετήσεως (πρὸς τοὺς ἔξω)).

Ἐπηρεολούθησε διεξοδικὴ συζήτησις ἐπὶ τῶν γενομένων εἰσηγήσεων, κατὰ τὴν προηγουμένην Συνεδρίαν, ἥτοι τῆς προσφυγῆς κληρικῶν εἰς τὰ πολιτικά δικαστήρια καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, μεθ' ἣν ἐξέθησαν τὰς ἀπόψεις τῶν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Κασσανδρείας, Γόρτυνος, Ἀρσινόουπόλεως, Ζακύνθου, Ἰωαννίνων, Κίτρους, Πατρῶν, Πρεβέζης, Ἀργολίδος, Ἐλευθερουπόλεως, Δημητριάδος, Καλαβρυτιῶν, Μεσοηρίας καὶ Ὑδρας.

Ἐπεκράτησε δ' ἡ ἄποψις τῆς «οἰκονομίας», ἰ.ἔ. τοῦ περιορισμοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν τοιούτων προσφυγῶν, εἰς ὅλους ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, θιγούσας καιρικῶς τοὺς προσφεύγοντας, ἐπεκρίθη δὲ ὡς ἀπαράδεκτος ἐκκλησιολογικῶς ἡ τακτικὴ ἡ σύρροια τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀλλοτρία κριτήρια.

ΠΕΜΠΤΗ ΗΜΕΡΑ (7 Ὀκτωβρίου 1981).

Περὶ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν παρούσαν συνεδρίαν, ἢ ἐπὶ τοῦ Τύπου Ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

«Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδρίας, ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ σχέδιον ψηφίσματος ὑπὲρ τοῦ δοκιμαζομένου ἐλληνορθόδοξου πληθυσμοῦ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ἐλάβον τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ θέματος οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης, Φλωρίνης καὶ Δρυϊνουπόλεως οἱ ὁποῖοι διεξετραγώδησαν τὴν μὲ ἀπαρადέκτους τρόπους σιέρονσιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν ἐλληνορθόδοξων Βορειοηπειρωτῶν. Ἐν συνεχείᾳ τὸ ψήφισμα ἐνεκρίθη ὁμοφώνως καὶ ἀπεφασίσθη α) ὅπως τοῦτο ἀποστολῆ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τοὺς ἀρχηγούς τῶν ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸν Ο.Η.Ε., εἰς τοὺς διεθνεῖς ὁργανισμούς, εἰς τὰς Κυβερνήσεις Μόσχας καὶ Ἀθηνῶν, εἰς τὸν Τύπον καὶ ἀλλαχοῦ β) ὅπως κατὰ τὴν τρίτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου ψαλοῦν εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς ὀλοκλήρου τῆς χώρας ἐπιμνημόσυνοι δεήσεις ὑπὲρ τῶν ἀγωνιστῶν καὶ θυμάτων τῆς Βορείου Ἡπείρου, ἀγαναωσθῆ δὲ εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς τὸ ἐγκριθὲν ψήφισμα.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνέγνωσε σχέδιον ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας σχετικὸν μὲ τὸ δικαίωμα προσφυγῆς τῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὄλων τῶν βαθμῶν, εἰς τὰ κοσμικὰ δικαστήρια. Ἐπηκολούθησεν ἐδουράτη συζήτησις μεταξὺ τῶν συνέδρων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας διεμορφώθησαν αἱ ἐξῆς βασικαὶ ἀπόψεις: α) Νὰ ἀπαγορευθῆ εἰς τοὺς κληρικούς νὰ προσφεύγουν εἰς τὰ κοσμικὰ δικαστήρια, πλὴν τῶν ποινικῶν καὶ ἀστικῶν διαφορῶν των, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ συγκροτηθῆ εἰδικὸν σῶμα ἐξ Ἱεραρχῶν καὶ ἱερέων τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν περιπτώσεων παραπόνων καὶ ἀδικιῶν τῶν κληρικῶν, β) Νὰ ἀποσταλῆ παραινεικὴ ἐγκύκλιος διὰ τῆς ὁποίας θὰ συνιστᾶται εἰς ἅπαντας τοὺς κληρικούς νὰ ἀποφεύγουν τὰς προσφυγὰς εἰς τὰ κοσμικὰ (πολιτικά, ποινικά, διοικητικά) δικαστήρια δι' ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὰς ἐχούσας μυστηριακὸν καὶ δογματικὸν χαρακτῆρα. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀπόψεων ἐνεκρίθη τελικῶς ἡ δευτέρα ἀποψις, ἀνετίθη δὲ εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. Κοζάνης, Κίτρους, Μεσσηνίας καὶ Δημητριάδος ἡ ἐδύνην διὰ τὴν σύνταξιν τῆς σχετικῆς Ἐγκυκλίου.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος ἀνέπτυξε τὴν εἰσήγησιν μὲ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῶν σημερινῶν ἀλλαγῶν δομῆς τῆς Κοινωνίας». Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως θὰ διεξαχθῆ αὐριον».

ΕΚΤΗ ΗΜΕΡΑ (8 Ὀκτωβρίου 1981).

Ἀναπεμφθείσης τῆς καθιερωμένης προσευχῆς καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδρίας, ἡ Ἱεραρχία ἠσχολήθη διὰ μακρῶν μὲ τὸ δρᾶμα τῶν βαρύτερα δεινοπαθόντων Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας, ὡς καὶ μὲ τὸ θέμα τῆς προσφυγῆς κληρικῶν παντὸς βαθμοῦ εἰς κοσμικὰ δικαστήρια. Ἐπ' αὐτῶν ἡ Ἱεραρχία ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν:

1ον) Νὰ ἀξιῶσιν ἀπὸ ὅλα τὰ Κόμματα ποὺ κατέρχονται εἰς τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς, νὰ λάβουν σαφῆ θέσιν ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος,

2ον) Νὰ διακηρῦξῃ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν δι' ἡ Ἐκκλησία, ὡς Μήτηρ τοῦ Ἔθνους, ἐθναρχοῦσα πάντοτε καὶ ἐπεραχοῦσα διὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐημερίας τῶν τέκνων Τῆς, δὲν θὰ ἀγνοήσῃ τὸ χειμαζόμενον τοῦτο τμήμα τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ θὰ πρωτοστατήσῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μέχρη τῆς πλήρους δικαιοσύνης αὐτοῦ, καλοῦσα πάσας τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις καὶ ἐξουσίας καὶ Ἀρχὰς νὰ ἐπιτελέσουν τὸ ἐπιβεβλημένον ἐθνικὸν καθήκον.

Πρὸς τοῦτο κατηρτίσθη εἰδικὴ ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία καὶ θὰ μελετήσῃ ἐκτενέστερον τὸ ὅλον θέμα, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κίτρους κ. Βαρνάβα, Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανοῦ καὶ Φλωρίνης κ. Αὔγουστίνου.

3ον) Ἐνεκρίθη, διὰ ψήφων 57, ἐγκύκλιος παραινέσεως τῆς Ἱεραρχίας πρὸς τοὺς κληρικούς παντὸς βαθμοῦ, νὰ ἀπέχωνι προσφυγῶν εἰς πολιτικὰ Δικαστήρια καὶ νὰ ἐπαρτίενται εἰς τὴν ἔμφρονα κρίσιν τῆς Ἀνοιότης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς.

Μετὰ τὰς ὡς ἄνω ὁμοφώνως τῆς Ἱεραρχίας ἀποφάσεις, ἐπηκολούθησε μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐμπεριστατωμένης εἰσηγήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Καλλίνικου, γενομένης τὴν προτεραίαν, καθ' ἣν ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των πολλοὶ Ἱεράρχαι, σχετικῶς μὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Ἀκολούθως ἐγένοντο δύο εἰσηγήσεις, περὶ τοῦ Ν.Ι. Ε.Ε. ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαρίσης καὶ Πλαταιῶνος κ. Σεραφείμ. Ἐπηκολούθησε μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τῶν διαφόρων πτυχῶν τοῦ θέματος καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῆς οικονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Ἀπεφασίσθη δὲ ὁμοφώνως, ὅπως τὸ ἐν λόγῳ Νοσηλευτικὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἰδρυμα συνεχίσῃ τὴν λειτουργίαν του. Πρὸς διαρκῆ παρακολούθησιν τῶν θεμάτων, διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν καλύτεραν αὐτοῦ λειτουργίαν, ὤρίσθη εἰδικὴ ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνοῦ, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεοκλήτου, Νικαίας κ. Γεωργίου καὶ Φλωρίνης κ. Αὔγουστίνου.

ΕΒΔΟΜΗ ΗΜΕΡΑ (9 Οκτωβρίου 1981).

Αναπαμφθείσης τής καθιερωμένης προσευχής και μετά την ανάγνωσιν και επικύρωσιν των πρακτικών τής προηγουμένης συνεδρίας, ή Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας ένεκρίνεν δημοφώνως τὸ κάτωθι ψήφισμα σχετικῶς με τούς Ἑλληνας τής Βορείου Ἡπείρου:

Ἡ Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος με ἄφαιτον ὀδύνην παρακολουθεῖ τούς διωγμούς, τούς ὁποίους ὑφίσταται ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμός τής Βορείου Ἡπείρου ὑπὸ τὸ ἄθεον καθεστὼς τοῦ Ἐμβέδρ Χόντζα.

400.000 Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι, με μακροαίωνα χριστιανικὴν, Ἑλληνικὴν καὶ πολιτιστικὴν παράδοσιν, ὑποχρεώνονται θανάτως νὰ ζοῦν χωρὶς Θεὸν καὶ Θρησκείαν. Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ οὔτε εἰς Ἐπίσκοπος σήμερον. Ἀπαντες οἱ ἱερεῖς ἀπεσχηματίσθησαν καὶ οἱ ναοὶ ἐκλείσθησαν ἢ μετεβλήθησαν εἰς μοναστῆρα καὶ κέντρα φυγαγωγίας.

Τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ σειρὰν εἰῶν οἱ πιστοὶ μένουσιν ἀλειουόγητοι, ἀκοινωνήτοι, ἀβάπτιστοι, ἀκήδευτοι, χωρὶς Χριστοῦγεννα καὶ Πάσχα καὶ ἄλλας εορτὰς. Συγχρόνως δὲ κατὰ χιλιάδας ἐξορίζονται καὶ φυλακίζονται διὰ τὸν λόγον καὶ μόνον, διὲ εἶναι χριστιανοὶ καὶ Ἕλληνες.

Τοιαύτη καταπίεσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος εἰς οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων ἀθῶων ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων παρατηρεῖται.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἢ Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος, ἀπευθυνομένη διὰ τοῦ παρόντος πρὸς τὸ σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὰς λοιπὰς Ἀutoκεφάλους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, τὸν Ὁργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμη, ἀφ' ἑνὸς μὲν καταγγέλλει τούς διωγμούς καὶ τὰς πιέσεις εἰς ἕδος τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ τής Βορείου Ἡπείρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ζητεῖ τὴν παρέμβασιν πάντων παρὰ τῇ Κυβερνήσει τῶν Τιτάνων, ὅπως παύσουν οἱ ὡς ἄνω διωγμοὶ καὶ καταστοῦν σεβαστὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα προβλέπονται ἀπὸ τὰς διεθνεῖς συμβάσεις περὶ Βορείου Ἡπείρου, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν σχετικὴν παγκόσμιον διακήρυξιν περὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ἰδιαίτως ποιεῖται ἔκκλησον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅλα τὰ κόμματα τής Πατρίδος μας, ὅπως ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν διπλωματικῶν σχέσεων ἀπαιτήσουν ἀπὸ τὸ καθεστὼς τής Ἀλβανίας τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν ἐν τῇ ὡς ἄνω Χώρα.

Τέλος ἢ Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος μετὰ πατρικῆς στοργῆς ἀπευ-

θύνεται διὰ τοῦ παρόντος καὶ πρὸς τούς χειμαζομένους ἀδελφούς τής Βορείου Ἡπείρου, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν προτιρεῖ τούτους ὅπως ἐμμεῖνον σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαβεβαίῃ, διὲ οὐ μόνον προσεύχεται ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλ' διὲ καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν συμπαράστασιν τής μέχρι πλήρους ἀποκαταστάσεως τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν τῶν.

Ἦδη δὲ ὀρίζει ἀπὸ τοῦδε ὡς ἡμέραν προσευχῆς ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων Βορειοηπειρωτικῶν ἀδελφῶν τῶν θῆν Κυριακὴν Νοεμβρίου, καθ' ἣν δέον ὅπως τελεστοῦν εἰς ἅπαντας τούς Ἱ. Ναοὺς τής Χώρας πάνδημα μνημόσυνα ὑπὲρ τῶν Βορειοηπειρωτικῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων, παλαιότερων καὶ νεωτέρων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος.

(Ἔπονται ἅπασαι αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος).

Ἀκολούθως ἐγένετο ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησις περὶ τοῦ διαλόγου μεταξὺ τής Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ρ) Καθολικῶν, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου, μετὰ τὸ πέρας τής ὁποίας πολλοὶ Σύεδροι Ίεράρχαι διετύπωσαν τὰς ἀπόψεις τῶν. Σχετικῶς ἢ Ίεραρχία ἀπεφάσισεν, ὅπως εἰς τὰς περὶ τοῦ διαλόγου συζητήσεις ἐκπροσωποῦν τὴν Ἐκκλησίαν τής Ἑλλάδος ὁ Σεβ. Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Καθηγητῆς κ. Μέγας Φαράντος.

Μετὰ τὰ ὡς ἄνω ἐγένετο διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, κατ' ἐφαρμογὴν τής παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Νόμου 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος» ἢ συμπλήρωσις τοῦ καταλόγου τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων. Καὶ ἐν συνεχείᾳ παρετάθη ἢ θητεία τῶν Μελῶν εἰς τὰς Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς, διὰ μίαν εἰσέτι τετραετίαν (ἄρθρ. 10, παρ. 2 τοῦ ν. 590) 1977), ἀντικατασταθέντων μόνον τῶν προαιρετικῶς παραιτηθέντων Ἀρχιερατικῶν Μελῶν.

Ἐν συνεχείᾳ ἐψηφίσθησαν:

α) Ὁ Κανονισμὸς «Περὶ τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος».

β) Ἡ τροποποίησις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14) 1981 Κανονισμοῦ περὶ τοῦ ΟΔΕΠ.

γ) Ὁ Κανονισμὸς περὶ τοῦ ἐν Παξοῖς Ἱεροῦ Προσκυνηματος τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπος.

δ) Ὁ Κανονισμὸς περὶ τοῦ ἐν Ἀργεῖ Ἱεροῦ Προσκυνηματος τής Ἁγίας Αἰκατερίνης, καὶ

ε) Ὁ Κανονισμὸς περὶ τοῦ ἐν Σίφνῳ Ἱεροῦ Προσκυνηματος τής Παναχίας τοῦ «Βουνοῦ».

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ 1600^ατῆ ΕΠΕΤΕΙΩΙ ΑΥΤΗΣ *

Π

Ἐξετάζοντας νῦν ἐγγύτερον τὸ ἔργον τῆς Β' Οἰκου-
μενικῆς Συνόδου, διαπιστοῦμεν ὅτι τοῦτο εἶναι διπλοῦν:
δογματικὸν καὶ κανονικὸν — διοικητικόν. Καὶ ὡς πρὸς
μὲν τὸ πρῶτον ἀνάγκη νὰ παρατηρηθῇ συντόμως, ὅτι
τὴν σύγκλησιν τῆς Συνόδου ταύτης ἐπέβαλεν ἡ μετὰ
τὴν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας δημιουργη-
θεῖσα πολυτάραχος κατάστασις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλη-
σίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ καταδικασθέντες ὑπ' ἐκείνης μεγά-
λοι αἰρετικοὶ Ἀρειανοὶ ποικίλων ἀποχρώσεων διεξήγον
συνεχῶς σφοδροὺς ἀγῶνας πρὸς ἐπικράτησιν καὶ ἐπι-
βολὴν τῆς αἰρέσεώς των, ἀνατροπὴν δὲ τῶν δεδομένων
ἐν τῇ πρώτῃ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις
ἀνεφάνησαν μετὰ τὴν Σύνοδον ἐκείνην καὶ νέοι αἰρε-
τικοί, ὡς οἱ Πνευματομάχοι ἢ Μακεδονιοί, ὑπὸ τὸν
αἰρεσιάρχη Μακεδόνη Κωνσταντινουπόλεως, οἱ Ἡμι-
ρειανοί, ὁ Ἀπολλινάριος Λαδικεῖας, ὁ Σαβέλλιος
Πτολεμαῖδος, ὁ Μάρκελλος Ἀγκύρας, ὁ Φωτεινὸς Σερ-
μίου, ὁ Εὐνόμιος Κυζίκου μετὰ τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἀσι-
τίου, ὁ Εὐδόξιος Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Παῦλος Σαμο-
σατεὺς καὶ ἄλλοι, προσελκύσαντες πολλοὺς ὀπαδοὺς. Τὰς
αἰρετικὰς διδασκαλίας πάντων τούτων κατεδίκασεν ἡ
Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, στηριχθεῖσα πρὸ πάντων ἐπὶ
τῆς ἀντιαιρετικῆς διδασκαλίας τῶν πολεμίων τῶν αἰρέ-
σεων τούτων μεγάλων Πατέρων Ἀθανασίου, Βασιλείου,
Γρηγορίου Θεολόγου καὶ Γρηγορίου Νύσσης, οἵτινες
προπαρεσκευάσαν οὕτω τὴν ἀντίστοιχον δογματικὴν δι-
δασκαλίαν τῆς Συνόδου. Τοιοῦτοτρόπως αὕτη κατὰ πρῶ-

τον καὶ κύριον λόγον διετύπωσε πλατύτερον, πληρέστε-
ρον καὶ ἀκριθέστερον τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς πίστεως
ἡμῶν, τὸ ἐπονομαζόμενον «Σύμβολον Νικαίας - Κων-
σταντινουπόλεως», ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐπτὰ πρῶτα ἄρθρα
αὐτοῦ συνετάχθησαν ὑπὸ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενι-
κῆς Συνόδου τῷ 325, ἐναντίον τῆς ἐπὶ μακρὸν συντα-
ραξάσης τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν μεγάλης αἰρέσεως τοῦ
Ἀρειανισμοῦ, τῆς ἀρνησαμένης τὴν θεότητα τοῦ δευτέ-
ρου προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὰ δὲ πέντε τελευ-
ταῖα ἄρθρα ὑπὸ τῆς παρουσίας Β' Οἰκουμενικῆς Συνό-
δου, ἐναντίον τῆς ἀρνησαμένης τὴν θεότητα τοῦ τρίτου
προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος Πνευματομαχίας καὶ τῶν
ἄλλων ὡς ἄνω αἰρέσεων, ἀπασῶν λειψάνων τοῦ Ἀρει-
νισμοῦ. Τὸ Σύμβολον τοῦτο ἀπαγγέλλεται καὶ καθημο-
λογεῖται κοινῇ ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν διὰ μέσου
τῶν αἰῶνων μέχρι σήμερον ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ πασῶν
τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀναγνωρίζουσιν καὶ τιμῶσιν αὐτὸ ὡς
ἔργον τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων.¹²

12. Βλ. πλεῖω ἐν Ἰ ω. Κ α ρ μ ί ρ η, Τὸ Σύμβολον
Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως, Ἀθήναι 1951. Σημειωθῆτω
ἐνταῦθα ὅτι «διὰ τοῦ παρόντος συμβόλου ἐγένετο ἀπὸ τῶν
ἀρχῶν τοῦ δ' αἰῶνος μετάβασις ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων βαπτι-
στηρίων διὰ τοὺς κατηχομένους συμβόλων εἰς τὰ συνοδικὰ
γενικῶ καὶ ὑποχρεωτικῶ χαρακτηριστῶν σύμβολα διὰ πάντας
τοὺς ἐσβαπτισμένους χριστιανούς καὶ μάλιστα τοὺς ἐπισκό-
πους καὶ λοιποὺς κληρικούς. Τὰ παλαιὰ ἀπλᾶ διὰ τὴν κατή-
χησιν καὶ τὸ βάπτισμα σύμβολα μετατρέπονται ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰς δυσχερῆ θεολογικὰ σύμβολα, διατυπῶντα τὴν ὀρθόδοξον
πίστιν ἐναντι τῶν πλανῶν τῶν διαφόρων αἰρετικῶν καὶ χρη-
σιμεύοντα ὡς κριτήρια τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ ἀρχὴ ἐγένετο

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 396 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19 τεύχους.

Ὁ Κανονισμὸς «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» ἀ-
φῆθη διὰ τὴν προσεχῆ Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σε-
ραφεῖμ, κλείων τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου καὶ ἀπευθυνό-
μενος πρὸς τοὺς Σεβ. Συνέδρους εἶπεν:

«Σεβασμιώτατοι καὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Αἱ ἐργασίαι τῆς παρουσίας Συνόδου διεξήχθησαν
γενικῶς μὲ ἀρίστην συνεργασίαν τῶν Μελῶν Αὐτῆς.
Κατ' αὐτὴν ἐθίγησαν θέματα ζωτικῆς σημασίας διὰ
τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐλλείπει δὲ χρόνου ἀφέθησαν διὰ
προσεχῆ Σύνοδον καὶ ἄλλα ἐξ ἴσου σημαντικὰ διὰ
τὴν Ἐκκλησίαν θέματα. Διὰ τὴν ἐνεργὸν καὶ ἐποι-
κοδομικὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν συμμετοχὴν Ὑμῶν
εἰς τὰς καθημερινὰς συνεδριάσεις, καίτοι πολλὰ ἐξ
αὐτῶν ὑπῆρξαν μακρὰ καὶ ἐπιπονοὶ δι' ὄλους ἡμᾶς,
λόγω τῶν συζητούμενων θεμάτων, φύσει ὄντων ζωτι-

κῆς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν σημασίας, ἕνεκα τῶν σημε-
ρινῶν χρόνων καὶ καιρῶν, καθ' οὓς δέον Αὐτῆ ὅπως
δίδη τῇ προσπάθειά ὄλων ἡμῶν, καλὴν ἐν τῷ κό-
σμῳ μαρτυρίαν, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ὅπως ἀπευ-
θύνω πρὸς ὄλους Ὑμᾶς θεοῦ εὐχαριστίας.

Ἐν ὄψει δὲ τῆς ἀναχωρήσεώς Σας διὰ τὰς Θεο-
σόσιους Ὑμῶν Ἐπαρχίας, εὐχόμαι τῷ Παναγὰθῳ
Θεῷ, ὅπως ἐπιτρέψῃτε μὲ τὸ καλὸν εἰς τὰς ἑδρας
Σας καὶ συνεχίσῃτε τὸ ὠραῖον καὶ ἱερὸν ἔργον Σας».

Καὶ αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας,
ἔληξαν διὰ τοῦ «Δι' Εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν,
Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός, ἐ λ έ η σ ο ν καὶ σ ὠ-
σ ο ν ἡμᾶς. Ἀμήν».

Ἀρχ.μ. ΠΑΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΤΟΣ

Γραμματεὺς Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἡ συμπλήρωσις καὶ ἐπικύρωσις τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας ἐκρίθη ὡς ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἐπιβεβλημένη, διότι καὶ μετὰ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐξηκολούθει διαδιδόμενη καὶ συγταράσσουσα τὴν Ἐκκλησίαν ἢ Ἀρειανικὴ αἵρεσις ὑπὸ διαφόρους παραλλαγὰς καὶ προσωπομίας, καὶ μάλιστα τὴν περισσότερον γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἡμυρεϊανισμοῦ, ὑπὸ τῶν φανατικῶν ὀπαδῶν τοῦ ὁποῦτου ἠθετήθη τὸ Σύνολον τῆς Νικαίας καὶ ἐτίθειτο εἰς κυκλοφορίαν νέα σύμβολα καὶ ἐκθέσεις πίστεως, οὕτω δὲ ἐδημιουργήθη «λαθούριθος ἐκθέσεων»¹³ καὶ μεγάλη δογματικὴ σύγχυσις, τὴν ὁποῖαν ἐπέτεινον οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες νέοι αἱρετικοί. Μεταξὺ αὐτῶν ἰδιαίτερας μνείας ἄξιοι εἶναι οἱ «Πνευματομάχοι» ἢ «Μακεδονιανοί», οἵτινες ἤρουντο τὴν θεότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θεωροῦντες αὐτὸ «κτίσμα καὶ οὐ Θεόν, οὐδ' ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ».¹⁴ Καθ' ὅσον ἐν Νικαίᾳ εἶχεν ἀνακηρυχθῆ μὲν ἡ ὁμοουσιότης τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, οὐχὶ δ' ὅμως καὶ ἡ ὁμοουσιότης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐπομένως ἐπεδάλλετο, ὅπως καθορισθῆ ἐπακριδῶς ἡ θέσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι. Εὐδόκητον δ' ὅτι πρῶτοι Πνευματομάχοι ἐγένοντο οἱ Ἀρειανοὶ καὶ εἴτα

ὑπὸ τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἣτις συνεκροτήθη κατὰ τῆς αἱρέσεως τοῦ Ἀρείου, πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ὁποίας ἡ Σύνοδος ἐξέθετο τὸ πρῶτον συνοδικόν Σύνολον οἰκουμενικοῦ κύρους, ὅπερ συμπληρωθὲν καὶ ὑπὸ τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀπέβη ὄντως οἰκουμενικὸν ἐν τε τῇ ἀρχαίᾳ καὶ τῇ μεσαιωνικῇ καὶ ταῖς νεωτέραις Ἐκκλησίαις, καὶ δὴ τῇ Ὀρθοδόξῳ, τῇ Ρωμαϊκῇ καὶ ταῖς Προτεσταντικαῖς, ἰδίως δὲ εἶναι ἐν καθολικῇ χρήσει ὡς τὸ μόνον ἐπίσημον καὶ αὐθεντικόν Σύνολον ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ (αὐτόθι σ. 4). Σχετικῶς καὶ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β΄ ἔγραψεν ἐν τῇ Α΄ Ἀποκρίσει τοῦ πρὸς τοὺς Βυρταμβεργίους Λουθηρανούς θεολόγους, ἐκφράζων τὸ περὶ τοῦ Συμβόλου τῶν Ὀρθοδόξων φρόνημα: «Οὗτος ὁ τῆς ἀληθοῦς πίστεως θησαυρός, ὃς Πνεύματι θεῷ ἐσφράγισται, ἵνα μὴ τίς τι ἐκ τούτου ἀφέληται ἢ νόθον ἐπιεισαγάγῃ, αὐτὸ τὸ θεῖον καὶ ἱερῶτατον καὶ τέλειον πάντοθεν τῆς εὐσεβείας ἡμῶν σημεῖον, ἡ Ὁμολογία τῶν ἁγίων Πατέρων πάντων, ὁ ἄρτος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὃν ἐνστερνιζόμενοι καὶ ἀσπυζόμενοι καὶ μετὰ παρηγορίας ὁμολογοῦντες ἀσινῆ καὶ ἀκίβδηλον, ὡς θεοφορήτων ἱερῶν Πατέρων θεῖαν παρακαταθήκην, μέχρι τέλους φυλάττομεν». (Παρά Ἰ ω. Κ α ρ μ ἱ ρ η, τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα..., τ. Ι², σ. 445. Βλ. καὶ ὅρον τῆς «μεγάλῃς καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου» ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ ἔτους 879 - 880, αὐτόθι σ. 268. Σημειωτέον ὅτι ἡ τελευταία αὕτη Σύνοδος προτείνεται ὑπὸ νεωτέρων Ὀρθοδόξων θεολόγων καὶ ὑπὸ τοῦ γράφοντος ὡς ὀγδόη οἰκουμενική).

13. Σ ω κ ρ ἄ τ ο υ ς, Ἐκκλῆσ. Ἱστορ. 2, 41, 40. Πρὸς. καὶ Μ. Β α σ ἰ λ ε ἰ ο υ, Ἐπιστ. 244, 251. Σ ω ς ο μ ε ν ο υ, Ἐκκλῆσ. Ἱστορ. 2, 32, 3, 5, 4, 4, 22. Βλ. καὶ Ἰ ω. Κ α ρ μ ἱ ρ η, Συνοδικὰ ἐπέτειοι, Ἀθῆναι 1981, σ. 9 ἐξ.

14. Ζ ω ν α ρ ἄ ς καὶ Β α λ σ α μ ῶ ν, παρὰ Γ. Ράλλη καὶ Μ. Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν Κανόνων, Ἀθῆναι 1852, τ. ΙΙ, σ. 165, 167.

οἱ Ἡμυρεϊανοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ Ὀμοιοσιανοί, ἐφ' ὅσον δεχόμενοι οὗτοι τὸν Υἱὸν ὡς κτίσμα, ἐδέχοντο πολλῷ μᾶλλον καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὡς κτίσμα ἢ, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, «τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὡς κτίσμα πάλιν κτισματός φασιν εἶναι» καὶ «κτίσμα τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δογματίζουσι καὶ οὐ Θεόν, οὐδ' ὁμοούσιον Πατρὶ καὶ Υἱῷ».¹⁵ Ὅστε οἱ Πνευματομάχοι ἐθεωροῦντο, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, ὅτι «οὐ μόνον κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ ψεύδονται Θεομαχοῦντες καὶ Χριστομαχοῦντες, ἀλλὰ καὶ Πνευματομαχοῦντες οὐ παύονται».¹⁶ Καθόλου εἰπεῖν, ἐκ τῶν Πνευματομάχων «οἱ μὲν ἐνέργειαν τοῦτο ὑπέλαβον, οἱ δὲ κτίσμα, οἱ δὲ Θεόν, οἱ δὲ οὐκ ἔγνωσαν ὀπότερον τούτων».¹⁷

Ἐντεῦθεν κατὰ τῆς Πνευματομαχίας ἡ Β΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διετύπωσε τὸ ὕψιστον ἄρθρον τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, διὰ τοῦ ὁποῦτο ὠρίζε πίστιν «καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν». Εἶναι φανερόν, ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἁρθρου τούτου προῆλθε στηριχθὲν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ συνεθετὸν ἐκ λέξεων, φράσεων καὶ ἔννοιῶν αὐτῆς. Οὕτως ἡ μὲν λέξις «κύριον» ἐλήφθη ἐκ Β΄ Κορ. 3, 17 - 18, ἡ δὲ λέξις «ζωοποιόν» ἐλήφθη ἐξ Ἰωάν. 6, 63, Ρωμ. 8, 2 καὶ Β΄ Κορ. 3, 6. Ἐπειτα ἡ φράσις «ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον» ἐλήφθη ἐκ τοῦ κλασσικοῦ χωρίου Ἰωάν. 15, 26: «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται», ἀντικατασταθεῖς μόνον τῆς προθέσεως «παρὰ» διὰ τῆς «ἐκ», πιθανῶς ἐπὶ τῇ ἔσει τοῦ Α΄ Κορ. 2, 12: «ἐλάβομεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ». Περαιτέρω ἡ Σύνοδος, ἀποφυγοῦσα τὸν παρεξηγηθέντα μονολεκτικὸν ὅρον «ὁμοούσιον», συμφώνως πρὸς τὴν συνδιαλλακτικὴν τάσιν αὐτῆς ὅπως προσεταίρησε τοὺς Πνευματομάχους, ἐχρησιμοποίησεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν περίφρασιν «σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον», διὰ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ διὰ τῶν προηγουμένων, διδάσκει τὴν ὁμοουσιότητα καὶ ἰσότητα τοῦ τρίτου προσώπου πρὸς τὰ δύο πρῶτα πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, λατρευόμενα καὶ τὰ τρία πρόσωπα ἀδυναρέτως καὶ ἀσυγχύτως διὰ μιᾶς λατρείας. Κατ' ἔννοιαν ἡ φράσις ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν μεγάλων Πατέρων Ἀθανασίου¹⁸ καὶ Βασιλείου.¹⁹ Ἡ δὲ τελευταία

15. Ἐ π ἰ φ ἄ ν ἰ ο υ, Κατὰ αἱρέσεων 69, 56. PG 42, 289. Καὶ ὁ Μ. Ἀ θ α ν ἄ σ ἰ ο ς ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰσθιανόν, ὅτι οἱ Πνευματομάχοι «ἐδλασφῆμον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν τῷ φάσειν αὐτοῦ κτίσμα εἶναι καὶ ποίημα διὰ τοῦ Υἱοῦ γεγονός» (PG 26, 816).

16. Μ. Β α σ ἰ λ ε ἰ ο υ, Κατὰ Εὐνομίου 5, 2. PG 29, 753.

17. Γ ρ η γ ο ρ ἰ ο υ Ν α ξ ἰ α ν ξ η ν ο ὦ, Λόγ. θεολογ. ε' περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος 5, PG 36, 137.

18. Μ. Ἀ θ α ν ἄ σ ἰ ο υ, Ἐπιστ. 1 πρὸς Σεραπίωνα, PG 26, 601. 820.

19. Μ. Β α σ ἰ λ ε ἰ ο υ, Ἐπιστ. 90 καὶ 159, PG 32, 473. 621.

φράσεις «λαλήσαν διὰ τῶν προφητῶν» ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ Β' Πέτρ. 1, 21 «ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι: ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι», ὡς καὶ γενικώτερον ἐπὶ τοῦ ἀρχεγόνου χριστιανικοῦ κηρύγματος. Γενικῶς διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου, ὡς καὶ διὰ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ συναθροισθέντας ἐν συνόδῳ ἐπισκόπους,²⁰ ἡ Σύνοδος ἐξέφρασε πίστιν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδή θεότητος καὶ δυνάμεως καὶ οὐσίας μιᾶς τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πιστευομένης, ὁμοτίμου τε τῆς ἀξίας καὶ συναϊδίου τῆς βασιλείας, ἐν τρισὶ τελειστάταις ὑποστάσεσιν, ἡγουν τρισὶ τελείαις προσώποις, ὡς μήτε τὴν Σαβελλιανὴν ὕποστασιν, ἢ τὴν ἰδιοτήτων ἀναρρομένων, μήτε μὴν τὴν Εὐνομιανῶν καὶ Ἀρειανῶν καὶ Πνευματομάχων δλασφημίαν ἰσχύειν, τῆς οὐσίας ἢ τῆς φύσεως ἢ τῆς θεότητος τευνομένης καὶ τῆ ἀκτίστῳ καὶ ὁμοουσίῳ καὶ συναϊδίῳ Τριάδι: μεταγενεστεράς τινὸς ἢ κτιστῆς ἢ ἑτερουσίῳ φύσεως ἐπαγομένης».²¹

Ἄλλὰ διὰ τὴν ἀκριβεστέραν διατύπωσιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ Τριαδικοῦ δόγματος παρέστη ἀνάγκη, ὅπως ἀναμορφωθῶσι καὶ συμπληρωθῶσι καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου συνταχθέντα ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, πρὸς ἐξουδετέρωσιν ἰδίως τῶν μετὰ τὴν Σύνοδον ἐκείνην ἐμφανισθεισῶν καὶ ἀνωτέρω μνημονευθεισῶν νέων αἱρέσεων, δι' εὐαρίθμων προσθαφαιρέσεων καὶ μεταβολῶν, ἐπενεχθεισῶν ἐν τῷ ἀρχικῷ κειμένῳ τοῦ Συμβόλου. Αἱ σπουδαιότεραι τούτων εἶναι: α) «Ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς», κατὰ τῶν Μαρκιωνιτῶν, τῶν Μαγικαίων καὶ ἰδίως τοῦ Ἐρμογένους, δεχομένων τὴν ὅλην αἰωνίαν, προστεθείσης ἅμα καὶ τῆς φράσεως «ὄρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων», κατὰ τῶν Ἀρειανῶν. β) «Πρὸ πάντων τῶν αἰώνων», κατὰ τῶν ἀλλότρητα δοξολόγων Ἀρειανῶν καὶ πρὸ πάντων τοῦ Σαβελλιανίζοντος Μαρκέλλου Ἀγκύρας, ὡς καὶ τῶν Φωτεινοῦ Σιρμιού καὶ τοῦ Εὐνομίου: ὁμοίως κατὰ τοῦ αὐτοῦ Μαρκέλλου στρέφονται καὶ αἱ φράσεις: «καθήμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης» καὶ «οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος», πρὸς δήλωσιν τῆς αἰωνίου διακρίσεως μεταξὺ Υἱοῦ καὶ Πατρὸς. γ) «Ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου», κατὰ τῶν Ἀπολλιναριστῶν. δ) «Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου... καὶ ταφέντα», ὁμοίως κατὰ τῶν Ἀπολλιναριστῶν καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ οἰκείου ἄρθρου τῆς Νικαίας, ἐξαιρομένης τῆς τελείας ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ. ε) «Καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς» καὶ «οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος», κατὰ τῶν δεχομένων τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Μαρκέλλου Ἀγκύρας καὶ Φωτεινοῦ Σιρμιού, τοῦ ἀρνομένου συνάμα καὶ τὴν αἰωνίαν ὑπαρξίν αὐτοῦ ὡς Θεανθρώπου: σημειωτέον ὅτι τὸ «οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος» παρέλαθεν ἡ Σύνοδος ἐκ τοῦ

Λουκ. 1, 33. Πρὸς τούτοις αὕτη στ) παρέλειψε τὴν καλυπτομένην ὑπὸ τοῦ ὄρου «ὁμοουσίον» φράσιν τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου «ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς», κυρίως πρὸς ἀποφυγὴν παρερμηνείας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Σαβελλιανισμοῦ. Ὁμοίως ζ) παρέλειψε καὶ τὴν τῆς Νικαίας φράσιν «Θεὸν ἐκ Θεοῦ» ὡς περιττήν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ φράσις «Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ». Αἱ ὑπόλοιποι μικρότεραι μεταβολαὶ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας ἔχουσι μᾶλλον φιλολογικὸν χαρακτήρα. Τοιοῦτοτρόπως ἐπετεύχθη ἡ ὀρθὴ διατύπωσις τῆς δογματικῆς πίστεως εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἥτις ἐξεφράσθη πλήρως ἐν τῷ Συμβόλῳ Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν τῷ ἐκδοθέντι ἀλλ' ἀπολεσθέντι συνοδικῷ «τόμῳ», εἰς τὸν ὅποιον παρεπέμποντο οἱ δυτικοὶ ἐπίσκοποι διὰ τῆς συνοδικῆς ἐπιστολῆς τοῦ 382 «ἐντυχεῖν τῷ τε ἐν Ἀντιοχείᾳ τόμῳ, παρὰ τῆς ἐκεῖ συνελευθούσης Συνόδου γεγεννημένῳ καὶ τῷ πέρυσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει: παρὰ τῆς Οἰκουμενικῆς ἐκτεθέντι Συνόδου, ἐν οἷς πλατύτερον τὴν πίστιν ὁμολογήσαμεν καὶ τῶν ἑναγχοῦς καινοτομηθεισῶν αἱρέσεων ἀναθεματισμὸν ἐγγραφον πεποιήκαμεν».²²

Ἐν τέλει ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, πρὸς ταῖς ἀνωτέρω προσθαφαιρέσεις, συνέταξε καὶ προσέθηκεν εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον τὰ τέσσαρα τελευταῖα ἄρθρα αὐτοῦ, ἦτοι: τὸ ἕνατον, δέκατον, ἐνδέκατον καὶ δωδέκατον, διὰ τῶν ὁποίων καθώρισε πίστιν «εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν» (ἕνατον ἄρθρον), «ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (δέκατον ἄρθρον), «ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν» (ἐνδέκατον ἄρθρον), «καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» (δωδέκατον ἄρθρον). Οὕτως, ἄρα, συμπληρωθὲν ἐσφραγίσθη τὸ «Σύμβολον Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως», καταστὰν εὐχρηστον καὶ ὡς ὀρθόδοξος ὁμολογία πίστεως κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ ὡς βαπτιστήριον καὶ ὡς λειτουργικὸν κείμενον, καὶ δὴ ἐν παγχυριστιανικῇ χρήσει. Περὶ αὐτοῦ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία φάλλει: «Ὅλην συγκροτήσαντες τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιστήμη, καὶ τῷ θεῷ Πνεύματι συνδιασκεψάμενοι, τὸ μὲγαλον καὶ σεπτὸν Σύμβολον οἱ σεπτοὶ Πατέρες θεογράφως διεγράψαν, ἐν ᾧ σαφέστατα τῷ Γεγεννηκότι συνάναρχον τὸν Λόγον ἐκδιδάσκουσι καὶ παραληθῶς ὁμοουσίον, ταῖς τῶν Ἀποστόλων ἐπόμενοι: προδήλως διδάχαῖς... ἀνωθεν λαθόντες τὴν τούτων ἀποκάλυψιν σαφῶς καὶ φωτισθέντες ἐξέθεντο ὄρον θεοδιδάκτον».²³

22. J. Mansi, Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio, τ. 3, 585. Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τ. Ι', σ. 132.

23. Τροπάρια αἰῶν Κυριακῆς ἁγίων Πατέρων, εἰς Μηναιὸν Ἰουλίου, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1967, σ. 76. Καὶ ἐν τῷ ὀρθῳ καὶ τῷ ἐσπερινῳ γεραίρονται: «οἱ ἅγιοι καὶ θεοφόροι Πατέρες» ὡς «θεηφόροι ὀπλίται παρατάξεως Κυρίου, ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος, τῆς μυστικῆς Σιών οἱ ἀκαθάρητοι πύργοι, τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ παραδείσου, τὰ πάγχρυσά στόματα τοῦ Λόγου, Ἐκκλησίας τὸ καύχημα, οἰκουμένης ἀγλάισμα... ἀποστολικῶν παροχάσεων ἀκριβεῖς φύλακες, καθαιρέται τῆς πλάνης, ὀρθόδοξων πρόμαχοι, μυστικὴ ἀλπιγγες τοῦ Πνεύματος, μελωδῆ-

20. Παρὰ Ἰω. Καρμίρη, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα..., τ. Ι', σ. 131-132.

21. Ἀδτόθι, σ. 131.

Ἐπί τούτοις ἡ Σύνοδος κατεδίκασε καὶ ἀναθεμάτισε διὰ τοῦ πρώτου κανόνος αὐτῆς, «πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ εἰδικῶς τὴν τῶν Εὐνομιανῶν, εἴτ' οὖν Ἀνομοίων, καὶ τὴν τῶν Ἀρειανῶν, εἴτ' οὖν Εὐδοξιαῶν, καὶ τὴν τῶν Ἡμιαρειῶν, εἴτ' οὖν Πνευματομάχων, καὶ τὴν τῶν Σαβελλιανῶν, καὶ τὴν τῶν Μαρκελλιανῶν, καὶ τὴν τῶν Φωτειανῶν, καὶ τὴν τῶν Ἀπολλιναριστῶν». Ὁμοίως διὰ τοῦ αὐτοῦ κανόνος ὄρισε «μὴ ἀθετεῖσθαι τὴν πίστιν τῶν Πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Β' θυνίας συληθόντων, ἀλλὰ μένειν ἐκείνη κυρία». Ὡς γνωστὸν, τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην ἐπανελάθει καὶ πᾶσαι αἱ ἐπακολουθήσαντι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι,²⁴ αἰτινας ἀνεγνώρισαν, μετὰ καὶ διαφόρων τοπικῶν Συνόδων, αὐτοκρατόρων καὶ πατριαρχῶν, ὡς γνήσιον καὶ ἀθεντικὸν Σύμβολον τὸ τῆς Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως.²⁵

Τοιοτοτρόπως ὠλοκληρώθη ὁ δογματικὸς καθορισμὸς τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πρὸ πάντων δὲ συνετελέσθη καὶ συνεκλείσθη τὸ θεμελιώδες καὶ χριστιανικὸν δόγμα περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ γενικῶς συμπληρώθη τὸ ὑπὸ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καταβληθὲν στερεὸν δογματικὸν θεμέλιον, ἐφ' οὗ ἐστηρίχθη μετὰ ταῦτα τὸ ὅλον δογματικὸν οἰκοδόμημα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τὸ διατηρούμενον διὰ μέσου πάντων τῶν χριστιανικῶν αἰώνων ἀρραγῆς μέχρι καὶ τοῦ παρόντος. Ἰδιαιτέρως τὸ ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου συμπληρωθὲν εὐσύνοπτον κείμενον τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, τὸ δεκτὸν γενόμενον καὶ ἀπαγγελλόμενον ἔκτοτε ἐν τῇ χρι-

σαντες ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας μέλος ἐναρμόνιον Θεολογίας, Τριάδα μίαν ἀπαράλλακτον, οὐσίαν τε καὶ θεότητα» καὶ «μίαν οὐσίαν ἐδογματίσαν καὶ φύσιν καὶ τὸ μυστήριον τῆς Θεολογίας τρανώς παρέδωκαν τῇ Ἐκκλησίᾳ» κ.λπ. (αὐτόθι σ. 69 ἐξ.).

24. J. Mansi, ἐνθ' ἄν. τ. 7, σ. 108 - 117. Ἰ ω. Κ α ρ μ ῖ ρ η, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα... , τ. Ι², σ. 132, 154, 175 - 176, 222, 224, 227, 229, 239, 242.

25. Βλ. Ἰ ω. Κ α ρ μ ῖ ρ η, Τὸ Σύμβολον Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως, σ. 32 - 35, ἐνθα καὶ αἱ σχετικαὶ παραπομπαί. Ἐν σ. 41 - 42 παρατηροῦμεν γενικῶς, ὅτι τὸ ἱερὸν τοῦτο Σύμβολον ἀπέβη ὁ ἀθεντικώτατος καὶ ἐπισημώτατος ὄρος τῆς πίστεως καὶ τὸ ἀλάθητον κριτήριον καὶ ὁ ἀκριβῆς καὶ ἀπλανῆς γνώμων τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς τοιοῦτος δὲ ἔκπαλαι χρησιμοποιεῖται εὐρύτατα καὶ ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ θεῖᾳ λατρείᾳ καὶ μάλιστα τῇ λειτουργίᾳ, τῷ βαπτίσματι, τῇ διδασκίᾳ καὶ τῇ καθόλου ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ καὶ τῇ λαϊκῇ εὐσεβείᾳ, τῇ τε κοινῇ καὶ τῇ ἀτομικῇ, ὡς τὸ μοναδικὸν καὶ κατ' ἐξοχὴν Σύμβολον, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς αὐτοῦ: «πιστεύομεν», «ὁμολογοῦμεν» καὶ «προσδοκῶμεν», μετετράπη εἰς ἐνικόν: «πιστεύω», «ὁμολογῶ» καὶ «προσδοκῶ». Οὕτω διὰ τοὺς ἀποστηθίζοντας καὶ φάλλοντας τὸ ἱερὸν τοῦτο Σύμβολον Ὁρθοδόξους ὄλων τῶν αἰώνων ἰσχύει τοῦτο ὡς θεῖα τις μελῶδία τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας, ὡς ἀπόλυτος κανὼν τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς πίστεως, τῶν κυριωτέρων ἄρθρων τῆς ὁποίας εἶναι θραχέα περιλήψεις, ἢ ὡς «ὁ τῆς ἀληθοῦς πίστεως θησαυρὸς», καὶ γενικώτερον ὡς «ὁ ὄρος τοῦ Χριστιανισμοῦ», ὅπως εἶδμεν καὶ ἀνωτέρω.

στιανικῇ λατρείᾳ ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν, ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς κοινῆς πίστεως αὐτῶν, περιέχον τὰ σπουδαιότερα ἐνοῦντα αὐτοὺς θεμελιώδη ἄρθρα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ διὰ τοῦτο δυνάμενον νὰ ἀποτελέσῃ τὴν κοινὴν στερεὰν βάσιν τῆς ἐπανενώσεως τῆς διηρημένης Χριστιανοσύνης, ὅπως τότε ἐπὶ τῇ θάσει αὐτοῦ ἐπετεύχθη ἡ διασαλευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρειανισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων αἵρέσεων ἐνόητος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι, ὀφείλομεν νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησιν: μήπως μετεβλήθη ἢ ἠλλοιώθη ἡ πίστις τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διὰ τῆς προσθήκης εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς τῆς περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διδασκαλίας, ὡς καὶ τῆς τῶν τεσσάρων τελευταίων ἄρθρων τοῦ Συμβόλου αὐτῆς; Ὁχι, ἀπαντᾷ ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἥτις «ὄρισε προηγουμένως τῶν τριακοσίων δέκα ὀκτὼ ἁγίων Πατέρων τὴν πίστιν μένειν ἀπαρραγήρητον», ἐκύρωσε δ' ὅμως συνάμα καὶ «τὴν τῶν ἑκατὸν πενήκοντα ἁγίων Πατέρων περὶ τῆς τοῦ Πνεύματος οὐσίας παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν, ἣν ἔκείνοι τοῖς πᾶσιν ἐγνώρισαν, οὐχ ὡς τι λείπον τοῖς προλαβοῦσιν ἐπεισάγοντες, ἀλλὰ τὴν περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος αὐτῶν ἔγνωσαν κατὰ τῶν τῆν αὐτοῦ δεσποτεῖαν ἀθετεῖν περιομένων γραφικῶς μαρτυρίας τρανώσαντες».²⁶ Ὁμοίως προηγουμένως καὶ ὁ ἐπὶ βραχὺ προεδρεύσας τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἶχε διαβεβαιώσει, ὅτι οἱ συνοδικοὶ Πατέρες προέβησαν εἰς τὴν προσθήκην εἰς τὸ Σύμβολον τοῦ ὀγδοῦ ἄρθρου οὐχὶ μεταβάλλοντες ἢ ἠλλοιοῦντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Συμβόλου, ἀλλ' ἀπλῶς «προσδιοροῦντες τὸ ἐλλειπῶς εἰρημένον» δι' αὐτοῦ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι πρότερον «μηδὲ κεκινήσθαι τηλικαῦτα τοῦτο τὸ ζήτημα».²⁷ Τὸ αὐτὸ ὑπεστήριξε καὶ ὁ Μ. Βασίλειος, ὅστις ἐδέχετο τὴν «εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγίον δοξολογίαν (ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς), διὰ τὸ ἐν παραδρομῇ τοὺς Πατέρας ἡμῶν (τῆς Α' Οἰκουμενικῆς) τούτου τοῦ μέρους ἐπιμνησθῆναι, οὕτω τὸ κατ' αὐτὸ ζήτημα τότε κεκινήμενον... ἔκτος τοῦ ἐκ προκοπῆς τινος αὔξησιν ἐπιθεωρεῖσθαι τοῖς λεγομένοις, ὅπερ οὐχὶ μεταβολὴ ἐστὶν ἐκ τοῦ χείρονος πρὸς τὸ βέλτιον, ἀλλὰ συμπλήρωσις τοῦ λείποντος κατὰ τὴν προσθήκην τῆς γνώσεως».²⁸ Τέλος καὶ αὐτοὶ οἱ Πατέρες τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶχον τὴν συνείδησιν, ὅτι διὰ τῆς ἀναμορφώσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ κειμένου τοῦ Συμβόλου τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὐδὲν ἄλλο ἐπραξάν, εἰ μὴ μόνον τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πολιτευομένην καὶ διουμένην «πίστιν πλατύτερον ὁμολόγησαν καὶ τῶν ἐναγχοῦς κεινοτομηθεῖσάν αἵρέσεων ἀναθεματισμὸν ἔγγραφον πεποιθήκασιν»²⁹, ὅπως βραδύτερον καὶ οἱ Πα-

26. Παρὰ Ἰ ω. Κ α ρ μ ῖ ρ η, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα... , τ. Ι², σ. 174 - 175.

27. Γ ρ η γ ο ρ ῖ ο υ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ὺ, Ἐπιστ. 102, PG 37, 193.

28. Μ ε γ. Β α σ ι λ ε ῖ ο υ, Ἐπιστολαὶ 250, 114, 125, 140, 223 κ. ἄλλ.

29. Παρὰ Ἰ ω. Κ α ρ μ ῖ ρ η, ἐνθ' ἄν. σ. 132.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

Κ. Κ. ΔΙΟΔΩΡΟΥ Α΄

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ(22 - 28. 6. 1981)*

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ περὶ ὄραν 7ην μ.μ. ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν ἐδεξιώθη τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Διόδωρον καὶ τὴν συνοδείαν αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Εἰς τὴν δεξίωσιν παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἱεράρχαι καὶ ἄλλοι ἀνώτατοι κληρικοί, ὁ Ἑλλογμώτατος Καθηγητῆς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἑλλογμ. Καθηγητῆς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου, Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Προσφωνῶν τὸν Μακ. Πατριάρχην ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου εἶπεν:

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 401 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19 τεύχους.

τέρες τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου θὰ δεδαιώσωσιν, ὅτι τὰ ὑπ' αὐτῶν δογματισθέντα «περὶ τῆς Θεοτόκου παρθένου, τοῦ τε τρόπου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» ἀπεφῆγαντο «οὐκ ἐν προσθήκῃς μέρει, ἀλλ' ἐν πληροφορίας εἶδει, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες τῇ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει»³⁰.

(Συνεχίζεται.)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

30. Αὐτόθι, σ. 154.

Μακαριώτατε Πατριάρχα,

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος,

Σεβασμιώτατοι,

Κύριοι Ὑπουργοί,

Κύριοι Συνάδελφοι,

Κυρίες, Δεσποινίδες καὶ Κύριοι,

Τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μὲ ἰδιαίτερον συγκίνησιν καὶ χαρὰν ὑποδέχονται σήμερον ἐντὸς τοῦ ἀρχαιότερου Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρυματός τῆς χώρας τὸν κλειζόντα τὸν θεοῖδροντον Θρόνον τῆς Μητροῦς τῶν Ἐκκλησιῶν νέον σεπιδὸν Προκαθήμενον τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων Μακαριώτατον Πατριάρχην κ.κ. Διόδωρον, ὅστις, ἀκολουθῶν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοφθέου καὶ τῶν Προκαθημένων τῆς Σιών Κυρίλλου, Σωφρονίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου καὶ συμπάσης τῆς λαμπρᾶς πλειάδος τῶν προκατόχων του, ἐμψυχώνει καὶ κατευθύνει τὴν Ἀγιοταφτικὴν Ἀδελφότητα πρὸς συνεχῆ ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἱεροῦ ξήλου τῶν μελῶν τῆς καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς λαμπρᾶς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν ἀποστολῆς τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Χαίρομεν, διότι ὁ Μακαριώτατος περιστοιχίζεται ὑπὸ ἐκλεκτῶν στελεχῶν, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων ὑπήρξαν τρόφιμοι τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Σεῖς, Μακαριώτατε Πατριάρχα μετὰ τῶν στελεχῶν τούτων, ἐν οἷς καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας Σας, εἰσθε οἱ φρουροὶ τοῦ Παναγίου Τάφου καί, ἂν καὶ ὀλίγοι, μετὰ μωρίων δυσκολιῶν καὶ ἐν μέσῳ ἀντιξοιῶτων συνθηκῶν προσοσιτεύετε τὰ Πανάγια Προσκυνήματα καὶ βασιάζετε τὰ θάρη, τὰ ὁποῖα Σὰς ἐκληροδόγησαν οἱ αἰῶνες.

Ὅσοι, —πραγματιῶντες τὸ ὄνειρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔχουν γαλουχήσει αὐτοὺς αἱ μητέρες των—, κατορθώνουν νὰ ἔλθουν προσκυνηταὶ εἰς τὴν ἱερὰν γῆν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔστησαν οἱ ἀχραντοὶ πόδες τοῦ διὰ τῆς ἐνοράκου παρουσίας Του ἐξαγιασάντος αὐτὴν Κυρίου, δὲν αἰσθάνονται μόνον τὴν μυστικὴν γοητεία τοῦ ἐξηγιασμένου οἰκολογικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον προβάλλει τὰ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἐπισημανθέντα «κρίνα τοῦ ἀγροῦ», τὰ ἰορδάνεια ρεῖθρα καὶ τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι εἶναι «λευκαὶ πρὸς θερισμόν», ἀλλ' ἐπὶ πλέον αἰσθάνονται μυστικῶς καὶ τὴν θείαν παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Καὶ αἰσθάνονται τὴν παρουσίαν αὐτὴν ὄχι μόνον διότι βλέπουν τὴν Βηθλεέμ ἢ τὴν Βηθανίαν ἢ τὸν Πανάριον Τάφον ἢ τὸν φοικτὸν Γολγοθᾶν ἢ τὸν τόπον τοῦ «μὴ μου ἄπειν» ἢ τοὺς ἄλλους ἱερῶς τόπους, ἀλλὰ καὶ διότι βλέπουν εἰς τὸ πρόσωπόν Σας τοὺς πιστοὺς μαθητὰς τοῦ Αντιρωτοῦ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐξέλεξαν ἀπλῶς εἰς τὰ μέρη αὐτὰ ἕνα τόπον ζωῆς, ἀλλὰ μὲ αὐτοθυσίαν, μὲ ἀνιδιοτέλειαν, μὲ ἀφιλοκέρδειαν, μὲ ἀγάπην καὶ γνήσιον διακονικὸν καὶ ἱεραποστολικὸν πνεῦμα καταβάλλετε πᾶσαν προσπάθειαν, διὰ νὰ μεταδίδετε τὴν ἱερὰν συγκίνησιν καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν προσκυνητῶν, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μεθ' ὑμῶν. Κατ' ἐξοχίην Σας τοὺς φρουροὺς τοῦ Παναρίου Τάφου ὁ Κύριος ὤρισε, διὰ νὰ φανερώσετε τὸ ὄνομά Του εἰς τὰς μυριάδας τῶν ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων προσκυνητῶν.

Μακαριώτατε Πατριάρχα,

Γνωρίζοντες, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἀποστολή, ἀλλὰ καὶ ἡ λαμπρὰ καρποφορία τοῦ ἔργου Σας, καὶ χαίροντες, διότι Σεῖς προσωπικῶς ἰδιαίτερος αἰσθάνεσθε τὴν ἀνάγκην νὰ θεμελιώσετε τὴν ὕλην προσπάθειάν σας ἐπὶ τῶν ἀρραγῶν θεμελιῶν τῆς ὁρθόδοξου πνευματικῆς καὶ ἀσκητικῆς παραδόσεως, εἰμὲθα ἐγγνώμονες, διότι ἐν μέσῳ τοῦ ἀθηναϊκοῦ καύσανος ἐφέρατε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν τὴν δόξον Ἀεσμῶν καὶ τὴν εὐλογία τῶν Ἀγίων Τόπων. Σας διαβεβαιούμεν, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιόν μας ἐν τῇ πατροπαράδοτῳ συμποσίᾳ αὐτοῦ μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ συμπαρίσταται πάντοτε εἰς τὴν προβολὴν τῶν ἐθνεῶν δραματισμῶν σας καὶ θὰ συμβάλληται — ὅσον εἶναι εἰς αὐτὸ δυνατόν — ὅσον ὡς ὅλον γενικῶς, ὅσον καὶ ἰδιαίτερος διὰ τῆς Θεολογικῆς τοῦ Σχολῆς, εἰς τὴν ὑλοποίησιν τῶν δραματισμῶν τούτων καὶ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος.

Σας εὐχαριστοῦ.

καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐνεχείρησεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην ἀναμνηστικὴν πλκκέτα καὶ ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὡς ἀρχὴν τῆς ἀποστολῆς ὅλων τῶν ἐκδόσεων τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν ἐβλ:οθήκην τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Ἐν συνεχείᾳ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Διδωρον προσεφώνησεν ὁ Κοσμητὴρ τῆς Θεολογικῆς Σχο-

λῆς Ἑλλογμ. Καθηγητῆς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ὡς Κοσμητὴρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν ἐκφράζω τὰς πρὸς Ὑμᾶς ἐγκάρδια συγχαρητήρια καὶ τὴν χαρὰν αὐτῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ὑμετέρας Θεωτάτης Μακαριότητος ὡς προκαθημένου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας καὶ ὡς ἀρχηγοῦ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Ἡ χαρὰ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀξάνεται, διότι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παλαιοῦ φοιτητοῦ αὐτῆς καὶ ἡμετέρου συμφοιτητοῦ βλέπει καταξιούμενον, διὰ σπουδαίου παραδείγματος, τὸ πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔργον αὐτῆς.

Τὴν ἐκφρασὴν τῆς χαρᾶς, μεθ' ἧς ὑποδεχόμεθα Ὑμᾶς καὶ τὴν σεβασμίαν ἀγιοταφικὴν ἀκολουθίαν Ὑμῶν, συνοδεύει ἡ βεβαιότης ὅτι θὰ οἰακοιστοροφήσθε σταθερῶς τὸ παλαιότατον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων τῆς ἀναταραχῆς καὶ τῆς κινδυνευοῦσης εἰρήνης τῆς περιοχῆς καὶ θὰ ἀναδείξετε τοῦτο παράγοντα εἰρήνης καὶ φιλίας μεταξὺ τῶν λαῶν, τῶν θρησκείων καὶ τῶν ὁμολογιῶν, τῶν μαζῶν καὶ ἐγγὺς τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Παναρίου Τάφου συνωσιζομένων.

Σας ὑποδεχόμεθα ὡς τὸν Πατριάρχην τῆς πολυκεντρικῆς Ὀρθόδοξου δικαιοδοσίας καὶ ὁμοκεντρικῆς πνευματικῆς διακονίας, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ μοναδικὸν καὶ ἰδιότυπον, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁλοκλήρου τῆς Οἰκουμένης, προνόμιον νὰ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν φρουρῶν καὶ ἕως αὐτοθυσίας προασπιστῶν τῶν προσκυνημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔργα ὀριοθετήσεως καὶ ἐξασφαλίσσεως τῶν ἱστορικῶν ἐπὶ γῆς ἰχνῶν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Σας βλέπομεν ὡς τὸν ὑπεύθυνον φύλακα τῶν τεκμηρίων τῆς ἱστορικότητος τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης φυλάσσει τὰ ἐδαφικὰ ἱστορικά ἀρχεῖα τοῦ προσώπου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ χῶρος ὅμως τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας Σας ἀποτελεῖ ταντοχρόνος, κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν, ἀνεπανάληπτον Κ ε ν ι ρ ο ο ν ἐ π ι κ ο ι ν ω ν ι α ς τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως μὲ τὰ ὑλικά κατάλοιπα τῆς παρουσίας Ἐκεῖνου. Ἐνθυμοῦμαι τοὺς ἐξῆς σχετικὸς λόγους τοῦ Λεοντίου ἐπισκόπου τῆς Νεαπόλεως Κύπρου (MANSI: 13: 44-45). «... οὕτως καὶ ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τὸν στανρὸν προσκυνοῦμεν, ὡς δὲ θρόνον καὶ κοίτην αὐτοῦ τὸ παράριον μνήμα, ὡς δὲ οἶκον τὴν φάτιν καὶ τὴν Βηθλεέμ, καὶ τὰ λοιπὰ ἅγια αὐτοῦ σκηνώματα· ὡς δὲ φίλους αὐτοῦ, τοὺς ἀποσιβλους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀγίους μάρτυρας καὶ λοιποὺς ἀγίους· ὡς δὲ πόλιν αὐτοῦ σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς δὲ χώραν αὐτοῦ τὴν Ναζαρεθ ἀσπαζόμεθα, καὶ ὡς θεῖον αὐτοῦ λουτρὸν τὸν Ἰορ-

δάνην περιπιτυσοόμεθα. Τῇ γὰρ πολλῇ καὶ ἀφάτῳ πρὸς αὐτὸν σιορρῆ ἔνθα ἐπέβη, ἢ κεκάθηκεν, ἢ ἐπέφανεν, ἢ ἤφατο, ἢ ὅλως ἐπεσκίασε, σεβόμεθα, καὶ προσκυνούμεν ὡς τὸ π ο ν Θεοῦ· οὐ τὸν τόπον, οὐδὲ τὸν οἶκον, οὐδὲ τὴν χώραν, ἢ τὴν πόλιν, ἢ τοὺς λίθους τιμῶντες· ἀλλὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀναστραφέντα καὶ ἐπιφανέντα καὶ γνωριοθέντα σαρκί, καὶ ἡμᾶς τῆς πλάνης ἐλευθερώσαντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν».

Μακαριώτατε Πατριάρχα,

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἶναι ἔθνος ἱερέων διακοπεῖ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Μεταξὺ αὐτῶν πρωτεύουσαν ἀσφαλῶς θέσιν παρέχει ἡ διακονία τῆς Ἀγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑμεῖς δέ, ὁ Πατριάρχης, ἐκλεγείς τὴν 1600ῆν ἐπέτειον τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀποιελεῖτε τὴν ἀνταξίαν ταύτης σεπτὴν κορυφῆν, διὸ καὶ ἀναφωνοῦμεν: Διοδῶρον τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών πολλά τὰ ἔτη!

Ὁ Μακ. Πατριάρχης ἀπαντῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς προσφωνήσεις εἶπεν:

Ἐλλογιμώτατοι — κ. Πρύτασι καὶ κ. Καθηγηταί,

Βαθύτατα συγκινημένοι ἐκ τῆς ὑψίστης τιμῆς, ἣν τοσοῦτον προσφόνως περιποιεῖτε Ἡμῖν καὶ τῇ τιμῇ Ἡμῶν Συνοδείᾳ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πρώτης ἐπισκέψεως Ἡμῶν εἰς τὴν φιλιότην ἡμῖν πατρίδα, μετὰ τὴν ἐκλογὴν Ἡμῶν ὡς Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἐκφράζομεν Ὑμῖν τὰς ἐκ θαδέων θεσμῶς Ἡμῶν εὐχαριστίας.

Οὐ κόρυπτομεν δὲ τὸν διαταγμὸν Ἡμῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ λόγου, ἐπειδὴ ἀπευθυνόμεθα πρὸς Ἐλλογιμωτάτους μύσιας τῆς ἐπιστήμης, ἐν τῷ τεμένει τούτῳ τῆς σοφίας καὶ δὴ ἐν μέσαις Ἀθήναις.

Ἐπὶ τῇ εὐσήμερ ὅμως εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, οὐ δυνάμεθα, μὴ ἐπιβεβαιῶσαι, ἅπερ Ὑμεῖς, οἱ ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς ἐγκύψεως αισθανόμενοι τὴν φλόγαν τῶν πραγμάτων, καθημερινῶς θεδαιοῦτε, ὅτι «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν

Πλήθος Χριστιανῶν, ἰδιαιτέρως δὲ παιδιῶν, σπεύδουν νὰ ἀσπασθοῦν τὴν Δεξιὰν τοῦ Μακ. Πατριάρχου, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν Του εἰς τὰς πληγείσας ἐκ τῶν σεισμῶν Πλαταιάς.

ὁ Λόγος, πάντα δὲ δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν».

Τὸ περίκλιτον δὲ τοῦτο Πανεπιστήμιον τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν, ἐν ᾧ ἠγαθάνετε διακεκριμένοι καθηγηταί, ἐρειδόμενον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Λογικῆς ταύτης, ἀποτελεῖ μέγα πνευματικόν, ἀρμονικόν καὶ ἀδιάσειστον οἰκοδόμημα.

Ἐν αὐτῷ δὲ καὶ Ἡμεῖς ἐντροπήσαντες, ἐν ἐγνωμοσύνη πολλῇ παριστάμεθα νῦν ἐν αὐτῷ καὶ δὴ ἐν μέσῳ σεβαστῶν καὶ περισπούδαστων καθηγητῶν διαπιστοῦντες δὲ καὶ αἰθίς ἐκ τοῦ σύνεργου τοῦ Λόγου τὸ ἀσφαλὲς καὶ παραμόνιμον ἐν τῷ ἱεροῦ τούτῳ χώρῳ, χαίρομεν, ὅτι δηλοῦντες τοῦτο, κομίζομεν γλαύκας εἰς Ἀθήνας, καὶ συγχαίρομεν Ὑμῖν, τοῖς ἀξιούσι λειτουργοῖς αὐτοῦ.

Σεμνωμένοι, οὖν, ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ λόγοις Ὑμῶν, ἐκφράζομεν καὶ αἰθίς τὰς θεομῆς Ἡμῶν εὐχαριστίας καὶ εὐχόμεθα, ὅπως, χάριτι θεῆς, τὸ σέμνωμα τοῦτο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μὴ παύσῃται ὀρθομεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ ἀντανακλᾶν τὰς ἐξ Ἱεροσολήμ ἑλλάμψεις, ἐν λόγῳ καὶ χάριτι καὶ πράξει καὶ σοφίᾳ Ἀθηνῶν. Ἀμήν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Παρασκευὴν 26ην Ἰουνίου καὶ περὶ ὥραν 10ην πρωινήν ὁ Μακαριώτ. Πατριάρχης καὶ ἡ ἀκολουθία αὐτοῦ συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα καὶ τοῦ Πανος. Ἀρχιεραμμετῆως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Ἱερωνύμου Λιάπη, ἐπεσκέφθησαν τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Παιδείας κ. Ἀθανάσιον Ταλιαδοῦρον. Κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν συζητήθησαν θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Εἰς τὸ τέλος ἀντηλλάγησαν δῶρα: ὁ Ὑπουργὸς προσέφερεν εἰς μὲν τὸν Μακ. Πατριάρχην ἀρχιερατικὴν σακτιήριαν, εἰς δὲ τὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς Συνόδου αὐτοῦ ἀπὸ ἓν σπανίας καὶ ἱστορικῆς ἐκδόσεως βιβλίον. Ὁ Πατριάρχης προσέφερε εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν καλλιτεχνικὸν ὁμοίωμα τοῦ Παναγίου Τάφου.

Τοὺς σεισμοπλήκτους τῶν Πλαταιῶν ἐπεσκέφθη τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Μακ. Πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία αὐτοῦ. Τὸν Μακαριώτατον καὶ τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ συνοδύσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Δ. Παπασπύρου, ὁ Ἀρχιεραμμετῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ἱερώνυμος Λιάπης, ὁ Παν. Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Τριβιζᾶς καὶ ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Στέφανος Ἀδραμιδῆς.

Εἰς τὰ ὄρια τοῦ Νομοῦ Βοιωτίας ἀνέμενον τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην ὁ Νομάρχης Βοιωτίας κ. Γ. Γιαννόπουλος, ὁ Δήμαρχος Ἐρυθραίας κ. Ἰ. Μαριέτης καὶ αἱ τοπικαὶ ἀρχαί.

Εἰς τὰς Πλαταιὰς τὸν Μακαριώτατον ὑπεδέχθησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικόδημος, αἱ τοπικαὶ ἀρχαί καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἐν συνεχείᾳ ἐψάλη δέησις πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ὑπὸ τῶν σεισμῶν κατεστραμμένου Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Μετὰ τὴν δέησιν τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην προσεφώνησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικόδημος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Πλαταιῶν κ. Γ. Φίλης, ὁ Ἰατρός κ. Σαλτέλης καὶ ὁ Ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Δ. Παπασπύρου, οἱ ὅποιοι ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν καὶ συγκίνησιν των διὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὰς Πλαταιὰς. Ὁ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν ἐπέδωκε ὡς δῶρον εἰς τὸν Μακ. Πατριάρχην Σταυρὸν εὐλογίας. Τοῦτον ὁ Μακ. Πατριάρχης προσέφερεν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Νικολάου Πλαταιῶν διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης ἀπαντῶν λίαν συγκινημένος, ἐτόνισε τὴν στοργὴν καὶ τὸ συνεχὲς ἐνδιαφέρον τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας διὰ τοὺς πληγέντας ἐκ τοῦ σεισμοῦ προσέφερε δὲ συμβολικῶς διὰ τὰ παιδιὰ τῆς περιοχῆς τὸ πρὸς τὸν 3.000 δολλαρίων.

Εἰς τὸ τέλος ἅπαντες οἱ παρόντες ἠσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ Μακ. Πατριάρχου καὶ ἔλαβον τὴν σεπτὴν πατριαρχικὴν εὐλογίαν. Εἰς τὰ παιδιὰ ὁ Μακαριώτατος διένειμεν εἰκόνες καὶ γλυκίσματα.

Τὴν 27ην Ἰουνίου ἡμέραν Σάββατον καὶ περὶ ὥραν 10ην πρωινήν ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐδεξιώθη τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Διδώρον καὶ τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ. Προσερχόμενοι εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον, εἰς τὰ προπύλαια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρακῆ, ἠχούτων τῶν κωδῶνων, προσηύτησαν τὸν Μακαριώτατον οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Χίου κ. Διογύσιος, Πρεβέζης κ. Μελέτιος καὶ οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ Μακαριώτατος εἰσῆλθεν εἰς τὸ Συνοδικὸν παρεκκλησίον, τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τῆς Ἱ. Μ. Πετρακῆ ὅπου καὶ προσεκύνησεν. Ἀκολουθῶς κατηρθύνθη εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποῖου ἀνέμενον αὐτόν, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἀρχιεραμμετῆς αὐτῆς Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ἱερώνυμος Λιάπης, ὁδηγήσαντες τοὺς ὑψηλοὺς ἐπισκέπτας εἰς τὴν αἴθουσαν συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Μὲ ἰδιαιτέρην χαρὰν καὶ συγκίνησιν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τὰ μέλη τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου ὑπεδέχθησαν τὸν Μακ. Πατριάρχην. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτάκτου Συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσφωνῶν τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Διδώρον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶπεν:

Μακαριώτατε καὶ Θεϊότατε Πατριάρχα τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἀγίας Σιών, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ,

Τῆς ἡμετέρας Μειριότητος ἀγαπητὴ Ἀδελφὲ καὶ Συλλειτουργέ,

Κύριε Κύριε Διόδωρε,

ἐν χαρῇ καὶ ἀγάπῃ ὅση πλείστη ὑποδεχόμενοι Ὑμῶς, τὸν Θεόλεκτον Προκαθήμενον τῆς Μεγάλης Σιωνιτιδος Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν Ἱερωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν ἀδελφῶν τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας Σας, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν, ἐν ἀγαλλιάσει πνεύματος καὶ ψυχῆς, «ὡς εὖ παρεστήτε».

Ἀληθῶς δέ, Ἁγιε Ἱεροσολύμων, τίς μείζων χαρὰ καὶ ὁποία ἀγαλλιάσεως ἕνηλοτέρα, τοῦ ὑποδέχουσαι τὴν ἡμετέραν Θεοτίμητον Μακαριότητα, τὸν ἐκλεκτὸν Κυρίου καὶ Διάδοχον Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, τοῦ πρώτου ἐπισκόπου τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Βεβαίως ὅμως ἢ ἐκ τῆς συναντήσεως ταύτης θιουμένην ἐν Χριστῷ ἀδελφικὴ χαρὰ μόλις εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ εἴπωμεν διὰ πόρρω ἀπέχει τῆς κατὰ κόσμον ποσκαίρου χαρᾶς.

Διότι χαρὰ μὲν εἶναι καὶ μάλιστα ὑπερβατικῆς προσεκτάσεως, ὡς προσιωνίζουσα τοὺς ἀγῶνας εἰς τοὺς ὁποίους ἀπὸ κοινοῦ καλούμεθα, ἐπὶ συνεχίζει τοῦ ἱεροποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθῆ νὰ παραμένη ἐν Κυρίῳ ἀπόλαυσις καὶ ἐν στιγμαῖς ἀκόμη λιθοβολισμῶν μας ὑπὸ τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ.

Ἀλλ' ἡμεῖς, Ἁγιε Ἀδελφέ, ἐπαναλαμβάνοντες ἐν ἀγάπῃ καὶ καρτερίᾳ τὴν πρὸς Κύριον δέησιν τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου:

«Κύριε μὴ στήσης ἀπὸ τοῦ

»τὴν ἁμαρτίαν ταύτην»

δὲν θὰ ὑποστειλώμεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν σημαίαν τοῦ ἀγῶνος, καλῶς γνωρίζοντες, διὰ εἰς τὴν μάχην κατὰ τοῦ Ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου ποτὲ δὲν θὰ εὐρεθῶμεν μόνοι, ἀλλὰ ἀσπίδα ἔσασθαι θὰ ἔχωμεν τὴν προστασίαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Καίπερ ὅμως, Μακαριώτατε, ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ διεσπαρμένοι, εἰς φυλακὴν ἕκαστος τοῦ ποιμνίου σου, ἐν τῷ κοινῷ Κυρίου δεσμῷ, αἰσθανόμεθα ὡς ἓνα οἰκοῦντες οἶκον, τὸ Ὑπερῶν τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς οἱ Δώδεκα Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, τὸν μικρόκοσμον τῆς μελλούσης βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἂν ἐν τῇ ἀποστολῇ μας θὰ πάσχωμεν, ἢ θλίψις ἡμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐσχάτῃ. Συμμάχοντες ὅμως καὶ συνδυνάμενοι εἰ καὶ μαχρὰν οἰκοῦντες, ἀλλήλων τὴν παρήγορον στήριζον, διὰ τῶν δεσμῶν τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφικῆς ἀγάπης, διασφαλίζοντες διὰ τῆς ἀδιαλείπτου κοινωνίας, θὰ δδύωμεν ἀπιόητοι τὸν δρόμον, εἰς δλοκλήρωσιν τοῦ ἀγῶνος τοῦ καλοῦ, ὥστε καὶ τοῦ δικαίου ἐπαίνοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ νὰ καταξιωθῶμεν παρὰ Κυρίου καὶ Ἀρχιποίμενος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Προσεύχεσθε διὰ τοῦτο, Ἀγιώτατε Πατριάρχα, ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀδιαλείπτως θὰ προσευχώμεθα διὰ τὴν Μακαριότητά σας, τὸν Ἱερόν σας Κλήρον καὶ τὸν εὐσεβῆ λαόν, τοῦ ποιμνίου ἡμῶν.

Δοξολογοῦντες ὄθεν, Μακαριώτατε, Ἁγιε Ἱεροσολύμων, τὸν Πανάγιον Τριαδικόν Θεόν ἐπὶ τῇ εὐ-

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος μετὰ τῶν Ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς Συνοδείας αὐτοῦ, δεξιὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν μέσῳ τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

σήμερον ταύτη ἡμῶν συναντήσῃ, εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριόν μας διὰ τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἐν ἀφάρτῳ καὶ αὐθις χαρᾷ διαλαλοῦντες,

Ὡς εὖ παρεόητε!

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Διδώρος ἀπαγγεῶν εἶπεν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὸ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ Πρόεδρε τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Σερραφείμ.

Ἐὰν ἡ μακρόθεν ἐπικοινωνία τῆς Σιωπῆτιδος Μητροῦς τῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μητροῦς Πατρῆδος τυχάνῃ τόσον αὐθόρμητος, πολυπόθητος καὶ στοργικὴ, ἢ ἐκ τοῦ σύγγενος, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἐπικοινωνία ἀποτελεῖ τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης.

Ἐν τοῖς παραδεισίοις δὲ τοῖσις χώροις ἐλθόντες πρὸς τὴν Ὑμετέραν λίαν ἡμῖν πεφλημένην Μακαριότητα, εὐρομεν ταῦτα πλεονάζοντα ἐν Ὑμῖν καὶ διὰ διατρανωθέντα ἐν θερμοτάτῃ ὑποδοχῇ, ἐν ἡδίῳ ἀναστροφῇ, ἐν πλουσίᾳ ξενίᾳ καὶ ἐν ἀρίστῃ συνεργασίᾳ, πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐκκλησίας.

Ζῶντες οὖν ἐν αὐτοῖς καὶ μαρτυροῦντες ταῦτα τῷ κόσμῳ, δίδομεν σήμερον ἐπὶ πλεόν, τὴν μαρτυρίαν τῆς Συνδικτικότητος τῆς Ἀγιοτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ εὐαγγελικὸν καὶ ἀσφαλὲ καὶ θεοφιλὲ τρόπον τῆς διοικήσεως καὶ ὑπάρξεως αὐτῆς, πρὸς ἀγαθὴν καρποφορίαν, ὡς κατεδείχθη τρανῶς, οὐ μόνον ἐν ταῖς ἐπιτὰ Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ὧν τὴν 1600ῆν ἐπέτειον τῆς Ἀγίας Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοσοῦτον πνευματικῶς ἐορτάζομεν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τοπικαῖς τοιαύταις τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος τῶν κατὰ τόπους Ἀδιοκεφάλων, Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Πάντα ὅμως τὰ ἀληθῆ, τὰ ἀριστεία καὶ τὰ εἰρηνικά εἰσι δυσχερῆ καὶ ἀπαιτοῦσι πολλοὺς κόπους, ἀγῶνας καὶ θυσίας ἡμεῖς δὲ ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως Ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, οὐ πανόμειθα ἀγωνίζεσθαι, ὅση ἡμῖν δυνάμει, ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐπικαλεῖσθαι τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων ἡμῖν.

Καὶ ἡμῖν μὲν, ὡς Ἀγιοταφικῇ Ἀδελφότητι ἐν Ἱεροσολύμοις, δέδοται ἡ μεγάλη τιμὴ καὶ εὐθύνη τοῦ

φυλάττειν καὶ διακονεῖν, ἐξ ὀνόματος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἐθνους, τὴν ἱεράν καὶ πολύτιμον παρακαταθήκην αὐτοῦ ἐπὶ τῶν Ἀγίων Τόπων, ἐνθα ἐτελεσιουργήθη τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας ἡμῶν Ὑμῖν δὲ τοῖς ἐνταῦθα δέδοται ὡσαύτως ἡ μεγάλη εὐθύνη καὶ ἡ δυνατότης τῆς παντοίας ἐνισχύσεως τοῦ ἡμετέρου παλαιαίου Πατριαρχείου καὶ διὰ νέων ἀκριτῶν, διὰ ἡθικῆς συμπαροσάσεως καὶ ἄλλης βοηθείας, πρὸς συνέχισιν τῆς ἐνδόξου ἱστορίας ἡμῶν ἐν τοῖς Ἀγίοις Τόποις.

Θεομήν, ὅθεν, καὶ αἰδίων ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρὸς τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν τῆς μητροῦς ἡμῶν πατρῆδος, ἐπὶ ταῖς καιναῖς καὶ παλαιαῖς εὐεργεσίαις αὐτῆς, καὶ δεόμεθα ὑπὲρ συνεχοῦς ἀγαθῆς σιτάσεως αὐτῆς, ὑπὲρ διαφυλάξεως τῆς Ὑμετέρας λίαν πεφλημένης καὶ Γερασμίας Μακαριότητος μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὑπὲρ σωτηρίας παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ λαοῦ.

Συναγωνιζόμενοι οὖν Ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ καθήκοντος, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας, συμπάσχοντες ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ Γολγοθᾶ, συνεφραίνόμενοι ἐν τῇ χαρᾷ τῆς Ἀναστάσεως καὶ συνιεροουργοῦντες τὸ μυστήριον τῆς αἰωνίου Πεντηκοστῆς, εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα θεομῶς, ὅπως συνδοξασθῶμεν καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν. Ἀμήν.

Ἐν συνεχείᾳ συνεζητήθησαν θέματα ἀμοιβαίου ἐνδιαφέροντος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἠκολούθησε παρασημοφόρησις ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διδώρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀκολουθίας του.

Ἀμὰ τῷ πέρατι τῆς Συνεδρίας ἐγένετο δεξίωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς ἣν παρέστησαν πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ οἱ ἐν τοῖς ὄργανοις τῆς Ἐκκλησίας ἐργαζόμενοι κληρικοί.

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Ὑπογραμματεὺς Συν. Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων

καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων

« ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΜΑΣ, »*

Πρὸ διετίας περίπου εἰς τὸν ἴδιον τοῦτον ἱστορικὸν μοναστικὸν χώρον ὑπεδεχόμην μετὰ πολλῆς συγκινησεως φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς σας. Καὶ τότε ἔλεγον —ἐνθυμούμαι— ὅτι «μεθ' ἱκανοποιήσεως ὡς Ἐπίσκοπος τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς ὑποδέχομαι εἰς τὰ πρόσωπά σας τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς συμπτω-
τευούσης, τῆς ὁποίας εἶμαι καὶ ἐγὼ παλαιὸς τρέφειμος καὶ χρεώστης διὰ τὰς πρώτας νεανικὰς θεολογικὰς ἐμ-
πειρίας μου».

Ἐνθυμούμαι ἀκόμη ὅτι ἠθέλησα τότε, καὶ μετὰ τὴν εὐκαιρίαν ἐκείνην, νὰ ἐκφράσω τὴν συγκίνησίν μου διὰ μερικῶν σκέψεων γύρω ἀπὸ τὴν ζώσαν θεολογικὴν μαρτυρίαν, τὴν ὁποίαν οἱ καιροὶ ἐπιζητοῦν νὰ καταθέσω-
μεν ὅλοι μας.

Σήμερον, εὐρισκόμενος καὶ πάλιν ἔμπροσθεν νέων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς ἀποτελοῦν τὴν ἐλπίδα τῆς Στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπιθυμῶ νὰ δώσω μίαν συνέχειαν εἰς τὰς σκέψεις μου ἐκείνας, ἐκθέ-
των τοὺς κινδύνους, οἵτινες ἀπειλοῦν τὴν θεολογικὴν μαρτυρίαν μας σήμερον καὶ ἀποδίδουν εἰς τὸ νὰ κατα-
στήσουν αὐτὴν ὑποτονικὴν ἢ καὶ ἐνίοτε ἀρνητικὴν.

Ἡ καθαρότης καὶ ἡ γνησιότης, ἐνυπάρχουσαι εἰς τὰς νεανικὰς ἀναζητήσεις σας, σας καθιστοῦν πλέον εὐ-
αισθητοὺς εἰς τὴν κρισιμότητα τῶν καιρῶν μας.

Τὸ καθολικὸν ρεῦμα τῆς ἀμφισβήτησεως καὶ ἡ εἰδω-
λοποίησις τῆς ἐπιστήμης, τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς πολι-
τικῆς θέτουν δεῦτάτα ἐρωτήματα:

Ποία εἶναι ἡ θεολογικὴ θέσις μας ἐντὸς τῆς συγ-
χρόνου ἰδεολογικῆς «κοσμογονίας»; Μήπως ἡ μαρτυρία
μας εἶναι ἀπηρχαιωμένη, ἀκαιρος καὶ οὐτοπιστικὴ; Μή-
πως τὸ ὄλον «κλίμα» τῆς ἐποχῆς σιωπηρῶς καὶ ἀνεπαί-
σθητως μᾶς ἀλλοτριεῖ καὶ μᾶς δημιουργεῖ αἰσθημάτων
δειλίας καὶ φοβίας, προκειμένου νὰ δώσωμεν τὴν μαρτυ-
ρίαν μας;

Ὅμως, εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ συνειδητοποιή-
σωμεν τὴν ἰδιαιτερότητα καὶ τὴν μοναδικότητα τῆς ἀπο-
στολῆς μας ὡς θεολόγων καὶ μάλιστα ὀρθοδόξων. Εἶναι
ἐπίσης ἀνάγκη, ἐπιβάλλεται νὰ διώσωμεν ἐσωτερικῶς
τὸ ἀναντικατάστατον τῆς προσφορᾶς μας, προτοῦ νὰ ἔλ-
θωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους περὶ τῶν ἀλη-
θειῶν τῆς Πίστεώς μας. Δυνατὸν, βεβαίως, αἰ ἀλήθειαι

τῶν ὁποίων εἴμεθα φορεῖς, νὰ μὴ «κινήθουν τὴν ἀκρόην»,
ὅπως θὰ ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Αὐταὶ ὅμως
ἀποτελοῦν τὴν μόνην λύσιν καὶ αὐταὶ μόνον δύνανται
νὰ δώσουν ἀπαντήσεις εἰς τὰ μεγάλα, εἰς τὰ ὑπαρξιακὰ
καὶ ἀνθρώπινα προβλήματα. Αὐταί, τέλος, δύνανται νὰ
ἐκβάλλουν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν ἀδιεξόδων του.

Συνειδητοποιώντας, λοιπόν, ὅτι «ἔχομεν τὸν θησαυ-
ρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν» (Β' Κορ. 4, 7), ἂς
μὴ μᾶς πτοῦν αἱ ἀντιξοότητες καὶ αἱ προσωπικαὶ ἀδυνα-
μιαί μας. Πρέπει νὰ γίνεταί σαφῆς διάκρισις μεταξὺ
τοῦ «θησαυροῦ τοῦτου» καὶ τῆς «ἐφθαρμένης πεπτωκυίας»
φύσεώς μας. Δὲν γίνεταί ἄλλως· εἶναι γεγονός ἀναμφι-
σήτητον, καὶ ἡ μακραίων πεῖρα τῆς Στρατευομένης
Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δεικνύει, ὅτι εἶναι δυνατόν καὶ
ἀλήθεια! τῆς νὰ μεταφέρωνται καὶ νὰ προσφέρωνται καὶ
διὰ μέσου τῆς ἀναξιοτήτος. Αὐτὸ εἶναι τὸ σκάνδαλον!...
Ὁ Κύριος ὅμως εἶπεν «ἀνάγκη ἐστὶν ἔλθειν τὰ σκάνδα-
λα» (Ματθ. 18, 7) καὶ «ἀγένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἔλθειν
τὰ σκάνδαλα» (Λουκ. 17, 1). Ὁ δὲ Ἀπ. Παῦλος τολ-
μηρότερον πως γράφει: «δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν
εἶναι, ἵνα οἱ δοκιμοὶ φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν» (Α'
Κορ. 11, 19). Ἡ προσωπικὴ ἀποτυχία καὶ ἀστοχία δὲν
σημαίνει καὶ ἀποτυχίαν τῆς Πίστεως. Βεβαίως, δι' ἐν
διάστημα καὶ δι' ὀρισμένας ψυχὰς δημιουργεῖται σύγ-
χυσις καὶ ἐπαληθεύει ὁ θεῖος λόγος: «δι' ὑμᾶς βλασφη-
μεῖται τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι».

Ὅπερ ὅμως θαρῶναι, καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ
στρέφεται ὁ προβληματισμὸς μας, εἶναι τὸ κατὰ πόσον
αἰ ἀλήθειαι τῆς Πίστεως διέρχονται διὰ μέσου ἡμῶν ἀνό-
θευτοι προκειμένου νὰ φθάσουν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἄραγε
ἡ θεολογία μας ἀποτελεῖ συνέχειαν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν
«οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ
Ἐκκλησία ὡς παρέλαθεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματι-
σαν, ἡ οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν, ἡ χάρις ὡς ἔλαμ-
ψεν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπελή-
λαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστὸς ὡς ἐδρά-
δευσεν»; Ἐχομεν καὶ ἡμεῖς τὴν δυνατότητα καὶ τὴν
παρρησίαν νὰ ἐπαναλάβωμεν: «οὕτω φρονούμεν, οὕτω
λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν
ἡμῶν, καὶ τοὺς αὐτοῦ Ἁγίους ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν
συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν Νοαῖς, ἐν Εἰκο-
νίσμασι, τὸν μὲν ὡς Θεὸν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες
καὶ σέβοντες τοὺς δὲ διὰ τὸν Κοινὸν Δεσπότην, ὡς Αὐτοῦ
γνησίους θεράποντας τιμῶντες καὶ τὴν κατὰ σχέσιν
προσκύνησιν ἀπονέμοντες»;

* Ἡ ὁμιλία αὕτη ἐγένετο εἰς τοὺς πρωτοετείς φοιτητὰς
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης κατὰ μῆνα Ἰουνίου
1981, εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεράν Μονὴν Εἰκοσιφοινίσσης.

Θὰ ἠθέλον, λοιπόν, —διὰ νὰ μὴ ἀποσπασθῶμεν ἀπὸ
τῶν ριζῶν μας αὐτῶν καὶ διὰ νὰ μὴ ἀπολέσωμεν τὴν

ζῶσαν αὐτὴν παράδοσίν μας— νὰ ἐπισημάνω μερικὸς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀπειλοῦν καὶ οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ μᾶς ἀποπροσανατολίσουν καὶ νὰ ἀποδυναμώσουν τὴν θεολογικὴν μαρτυρίαν μας.

Ποῖοι εἶναι αὐτοί; Ἰδοῦ:

1. Τὸ πνεῦμα τῆς αὐταρεσκείας.

Ἐχει παρατηρηθῆ ὅτι καὶ εἰς τὴν προσωπικὴν ζωὴν τῶν πιστῶν καὶ εἰς τὸ κοινὸν βίωμα τῆς Ἐκκλησίας τὸ πλέον ἐπισημὰς σημεῖον τῆς πορείας τῶν εἶναι ἡ αὐταρέσκεια. Ἄλλ' ὅταν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν δημιουργηται τὸ αἰσθημα αὐτό, ἔχει ἤδη ἐπέλθει ἡ νέκρωσις τῆς. Ὁ αὐτάρκης πνευματικῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀνανεώσεως οὔτε ἐπὶ πλέον κατάρτισεως καὶ προόδου. Εὐκόλως ὀδηγεῖται εἰς τὸν Φαρισαϊσμόν, ὁ ὁποῖος κτυπᾷ τὸν πιστὸν ἐκ «δεξιῶν» καὶ προσδίδει εἰς αὐτὸν μίαν ἔπαρσιν καὶ μίαν ὑπεροπτικὴν στάσιν ἔναντι τῶν ἄλλων. Ἐνίοτε, ὅμως, ἡ τοιαύτη νοοτροπία δημιουργεῖ καὶ μίαν κατὰστασιν «ἀφελότητος» μὴ δυναμένην νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς συγχρόνους προβληματισμοὺς καὶ ἀσφαλῶς νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸν σοβαρὸν διάλογον πρὸς ἀπαιτητικὸς συμμιλητὰς καὶ ἀναζητητὰς τῆς ἀληθείας.

2. Ὁ ὑποκειμενισμὸς.

Τὸ νὰ δλέπωμεν καὶ νὰ ἀντιλαμβάνωμεθα τὰ θεολογικὰ θέματα καὶ γενικώτερον τὰς ἀληθείας τῆς Πίστεώς μας δι' ἑνὸς προσωπικοῦ καὶ ἀτομικοῦ τρόπου καὶ οὐχὶ διὰ μέσου τοῦ βιώματος καὶ τοῦ ἥθους τῶν μυστηρίων τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Αἱ ἐπιπτώσεις τῆς νοοτροπίας αὐτῆς εἶναι γνωσταὶ ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ προτεσταντισμοῦ, ὅπου ὁ καθεὶς ἐρμηνεύει καὶ διὰ τὰς ἀληθείας τῆς θείας ἀποκαλύψεως συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἐφθαρμένης φύσεώς του. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπώλεσαν τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὗρισκονται ἀνεμῆτιστοι πρὸ τῶν διαφορῶν «ρευμάτων», καὶ, εἰς τὴν προσπάθειάν των νὰ συγχρονισθῶν, καταλήγουν εἰς ἕνα χριστιανισμὸν «ἄχρωμον» καὶ «ἄγευστον» μὲ τὸν ἀνύπαρκτον Χριστὸν καὶ τὸν «θάνατον τοῦ Θεοῦ».

3. Ἡ ἀποκοπή ἐκ τῆς Παραδόσεως.

Συνέχεια τοῦ υποκειμενισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἄρνησις τῆς Παραδόσεως, ἡ ὁποία καθίσταται ἐντονωτέρα, ὅταν καθεὶς ἐπαφίεται ἀνεξελέγκτως εἰς τὰ ιδεολογικὰ καὶ ἀντιπαραδοσιακὰ κινήματα τῆς συγχρόνου ζωῆς. Ἀφ' ἑνὸς οἱ «κομματικοποιημένοι» προσδευτικοὶ καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ «φωτισμένοι» εὐρωπαϊσταὶ μᾶς ἀπομακρύνουν συστηματικῶς ἀπὸ τὰς «πηγὰς» μας καὶ μᾶς ἀποκόπτουν ἀπὸ τὰς «ρίζας» μας. Αἱ κατηγορίαι περὶ ὀπισθοδρομήσεως, καθυστέρησεως καὶ στείρας συντηρήσεως προκαλοῦν μεγάλην θραύσιν, ἰδίως εἰς τὰς νεανικὰς ομάδας.

Τὰ ἀνωτέρω ὅμως καλλιεργοῦν τὴν διάδρωσιν καὶ ἀπεργάζονται τὴν κατάλυσιν πάσης παραδοσιακῆς ἀξίας.

Ἄλλ' ἀκριβῶς τοῦτο σημαίνει καὶ εἶναι ἀπώλεια τῆς θεολογικῆς ὑποστάσεώς μας.

4. Ὁ εὐσεβισμὸς - πειτισμὸς.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γίνεταί πολὺς λόγος περὶ εὐσεβισμοῦ καὶ πολλοὶ ἀξιόλογοι χριστιανικαὶ προσπάθειαι χαρακτηρίζονται ὡς εὐσεβιστικαὶ καὶ ἠθικιστικαί. Ὅσον καὶ ἂν εἰς τοὺς χαρακτηρισμοὺς αὐτοὺς ὑπάρχει ἐνίοτε μία δόσις ὑπερβολῆς καὶ διακρίνεταί μία ἄδικος πολεμικὴ διάθεσις, ἰδίως πρὸς τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα μοχθοῦν καὶ κινουνοῦνται ἀγνώως ἐν προκειμένῳ, ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀμφισβητηθῇ καὶ νὰ ἀρνηθῇ οὐδεὶς μίαν πραγματικότητα. Ὁ εὐσεβισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐκκινεῖ πρωταρχικῶς ἀπὸ τὸν προτεσταντισμὸν καὶ προσεγγίζει ἐνίοτε τὰ ὅρια τῆς αἰρέσεως, ἔχει τὰς «διδασκαλίας» του καὶ εἰς τὸν χώρον τὸν ἰδικόν μας. Δίδων προτεραιότητα εἰς τὰς πρακτικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πιστοῦ καὶ ἀποβλέπων εἰς τὸ πρωτεῖον τῆς ἠθικῆς ἔναντι τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δόγματος, ἄλλοτριεῖ ἀνεπαίσθητως καὶ τὸ ἥθος, ἀλλὰ καὶ τὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας. Ἄγνοεὶ ὁ εὐσεβισμὸς ὅτι δὲν νοεῖται διάστασις μεταξὺ ἥθους καὶ δόγματος. Καὶ ἐν τούτοις «τὸ δόγμα διατυπώνει τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἥθος ἐνσαρκώνει τὸ δόγμα» (Χρ. Γιανναράς).

5. Ὁ ἐπιστημονισμὸς.

Ἡ ἀκαδημαϊκὴ Θεολογία ἢ ἐκ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς τεταγμένη νὰ ἐνασχολῆται μὲ θεωρητικὰ θέματα, ἐνίοτε παρουσιάζεται ἀποκεκομμένη ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν βίωμα καὶ ἥθος. Δὲν θέλει νὰ περακολουθήσῃ τὴν ἄσκησιν, τὰς ἐμπειρίας καὶ τὰ βιώματα τῶν ἁγίων, τῶν δόλων, τῶν ἡσυχαστῶν. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως, θεδαίως, καλλιεργεῖται ὁ ἐπιστημονισμὸς καὶ ἡ ἐπιστημολογία. Ἡ νοοτροπία μάλιστα αὐτὴ ἀναπτύσσεται ἐντὸς ἐκείνων τῶν θεολογικῶν κύκλων, οἱ ὁποῖοι διακατέχονται ὑπὸ αἰσθημάτων κατωτέρας ἔτασις ἔναντι τῶν ἄλλων ἐπιστημολογῶν. Τὸ «μυστήριον τῆς Θεολογίας» δὲν ἐγγίζει τὰς καρδίας των καὶ οὐδὲν ἔχει νὰ εἴπῃ εἰς αὐτοὺς. Διὰ τοῦτο αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ στηριχθῶν εἰς τὰ «δεκανίκια» τῆς ἐπιστήμης. Ἐδῶ ἐντάσσεται καὶ ἡ τάσις νὰ ἐφοδιάζηται καθεὶς μὲ πτυχία «ἐξωθεολογικά» καὶ νὰ κάμνῃ «μετεκπαιδευσις», αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ αὐξήνουν τὰ τυπικὰ προσόντα τοῦ ἐνασχολουμένου μὲ αὐτάς, ἀλλὰ συνήθως δὲν φέρουν Θεολογίαν ζῶσαν, Πατερικὴν, Ὄσιακὴν, Θεολογικὴν Ὀρθόδοξον. Τέλος, ἡ θεωρητικὴ ἐνασχόλησις, ἂν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ ἀσκήσεως, βιώματος καὶ ἥθους ὀρθοδόξου, καταλήγει εἰς μίαν στείραν ἐπιστημολογίαν, οὕσαν ἄγνωστον εἰς τὰ συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν Πατερικὴν Θεολογίαν.

6. Ἡ ἐκκοσμίκευσις.

Ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιόδου, ὅποτε διὰ τοῦ διατάγματος τῶν Μεδιολάνων ἐπαύσεν ὁ διωγμὸς καὶ ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία ἀπέκτησε τὴν δυνατότητα νὰ δράσῃ ἐλευθέρως, νὰ διατυπώσῃ τὰς ἀληθείας τῆς καὶ

νά ἀσκήση τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασίν της εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἀρχίζει, δυστυχῶς, καὶ ὁ μεγάλος πειρασμὸς τῆς ἀλώσεώς της ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ «κόσμου». Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Χριστιανισμοῦ πληρώνεται δι' ἀκριβοῦ καὶ ὀδυνηροῦ τιμήματος εἰς τὸν «Καίσαρα». Ἡ Ἐκκλησία ἀνταλλάσσει τὰ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀναγνωριζόμενα πλεονεκτήματά της διὰ τῆς ἀπωλείας ὀρισμένων κριτηρίων της. Ἐνίοτε, ἀπὲρ ὁ «κόσμος» νὰ ἀφομοιωθῆται ὑπὸ τῆς «ζύμης» τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιθέτως Αὐτὴ καθίσταται περισσότερο «κόσμος», κατὰ τὴν εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην σημασίαν τῆς λέξεως. Οὕτω, τὰ κριτήριά της, καὶ ὅταν δὲν ταυτίζονται πρὸς τὰ τοῦ «κόσμου», συγχέονται ὁποσδήποτε καὶ οἱ στόχοι της ἐπηρεάζονται ὑπὸ τῆς ἐφθαρμένης ἀνθρωπίνης φύσεως. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ ἐκκοσμικεῖσις γίνεται πολλάκις ἡ δοκιμασίᾳ τῆς Στρατευμένης Ἐκκλησίας, ἣτις, εὐτυχῶς, διασώζεται ὑπὸ τῶν μοναστικῶν παρουσιῶν. Ὁ ρυθμὸς τῆς συγχρόνου ζωῆς καὶ ἡ καταναλωτικὴ κοινωνία ἔρχονται καὶ σήμερον νὰ ἀνασθητοποιήσουν τὴν θεολογικὴν μας «κίσθησιν». Τὰ θεολογικὰ «ἀντανακλαστικά» μας — ἂν ἐπιτρέπηται ἡ λέξις — τείνουν νὰ ἀδρανήσουν. Τὰ κριτήριά μας δὲν διαφοροποιοῦνται εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὰ τῶν συναθρώπων μας, οἱ ὅποιοι κινοῦνται ἐκτὸς τοῦ χώρου τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' οὕτως, ἐνίοτε, «μωραίνεται τὸ ἄλλας καὶ εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰμὴ δληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων».

7. Ὁ ρ θ ο δ ο ξ ο μ α ν ί α ἢ Ὁ ρ θ ο δ ο ξ ο λ ο γ ί α.

Διὰ τῶν ὄρων τούτων ἐννοοῦμεν τὴν τάσιν ἐκείνην, τὴν κρίνουσαν καὶ κατακρίνουσαν «τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα» διὰ κριτηρίων δῆθεν αὐστηρῶν καὶ ὀρθοδόξων.

Ἀλλὰ εἰς τὴν νοοτροπίαν αὐτὴν ἐνυπάρχει εἰς «ζῆλος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν». Ζητεῖται πᾶντοῦ καὶ πάντοτε ἡ ἀκρίβεια, ἡ ὁποία, ἀσφαλῶς, εἶναι βασικὸν κριτήριον τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, δὲν δίδεται ἕμως καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν χώρος, διὰ νὰ κινήθῃ καὶ ἐκείνη, δεδωμένου ὅτι εἶναι καὶ αὐτὴ ἀπόρροια τῶν Κανόνων καὶ ὑπαγορεύεται ὑπὸ τῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης. Οὕτω δημιουργεῖται στενότης ἀντιλήψεως καὶ προσκόλλησις εἰς τὸ «γράμμα» τοῦ νόμου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φυγαδεύηται καὶ νὰ ἀπουσιάζῃ τὸ «πνεῦμα». Δὲν γίνεται, δηλαδή, διάκρισις ἀμαρτίας καὶ ἀμαρτωλοῦ, ἀστοχίας καὶ ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ διὰ τοῦτο παρεμβάλλονται προσκόμματα εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας «τραυματισμένου» ἀνθρώπου εἰς τὸ «Πανδοχεῖον» τῆς Πίστewος.

8. Ἡ πολιτικοποίηση.

Οὐδεὶς δύναται, βεβαίως, νὰ ἀρνηθῇ τὴν πολιτικοποίησιν μας μὲ τὴν ἐννοιαν τῆς συμμετοχῆς μας εἰς τὰ κοινὰ καὶ εἰς τὰς διαδικασίας διὰ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων, τῶν προκυπτόντων ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν συμβίωσιν. Ἡ τάσις ἕμως τῶν καιρῶν μας διὰ τὴν προέκτασιν τῆς πολιτικοποιήσεως, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς κομματικοποιήσεως, εἰς ὅλους τοὺς τομείς καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ θεολογικὰ πράγματα εἶναι πολὺ ἐπιφαλῆς.

Αἱ ἑτερόδοξοι Ἐκκλησίαι, ὡς γνωστὸν, καλλιεργοῦν τὴν «πολιτικὴν Θεολογίαν» καὶ τὴν «Θεολογίαν τῆς Ἐπαναστάσεως». Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ μεταβάλλεται ἡ Θεολογία εἰς ἓν σύστημα, εἰς μίαν ἰδεολογίαν, εἰς μίαν ἠθικὴν ἢ καὶ κοσμοθεωρίαν ἀποκεκομμένην καὶ ἀπογεγυμνωμένην, βεβαίως, ἀπὸ τοῦ θείου καὶ μυστηριακοῦ χαρακτήρος της. Καὶ ἔτι πλέον' ἀναπτύσσεται ἔξω ἀπὸ τὸ ἦθος καὶ τὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο ὡς νὰ μὴ ἔχη ἡ Θεολογία αὐτοτέλειαν καὶ νὰ εἶναι ἀνεπαρκῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ παρίσταται ἀνάγκη νὰ «φορτίζηται» ὑπὸ τοῦ κύματος τῆς πολιτικοποιήσεως, ὅπερ δραστηριοποιεῖται εἰς τόσους ἄλλους χώρους. Αἰσμονεῖται, ἀσφαλῶς, ὅτι ἡ Θεολογία κινεῖται ἐντὸς μιᾶς ἄλλης διαστάσεως καὶ ἐντὸς ἐνὸς ἄλλου «χώρου» πλέον οὐσιαστικοῦ καὶ θεμελιικοῦ.

★

Ἡθέλησα νὰ ἐπισημάνω ἐπιγραμματικῶς ἐνίοις κινδύνους, ἀπειλοῦντας τὴν Θεολογικὴν μαρτυρίαν μας σήμερον. Βεβαίως, δὲν κατώρθωσα νὰ κινήθῃ ἐπὶ ἐπιπέδου πανεπιστημιακοῦ. Ἐξ ἄλλου δὲν ἦτο τοιαύτη ἡ διάθεσίς μου.

Ἡ ἐπισκοπικὴ μου ἐμπειρία, κινουμένη ὑπὸ τῆς ἀγάπης διὰ τὴν αὐριανὴν ἐλπίδα τῆς «ἐν πορείᾳ» ὁρατῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, μὲ ὠδήγησεν νὰ σᾶς καταστήσω κοινωνοῦς καὶ συμμετόχους εἰς τοὺς ἰδικούς μου προβληματισμούς.

Δεσθεῖτε τὰς σκέψεις μου αὐτὰς ὡς ἔκφρασιν «τῆς μερίμνης τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας».

«Ἡ Χάρις τοῦ Ἀναστάτου Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν».

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ

Η ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΑΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΥ ΔΙΗΜΕΡΟΥ*

Β' ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ

Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ὡς ἄνω προβλημάτων, καθὼς καὶ πλείστων ἄλλων, ἀτινα δημιουργοῦνται ἐν τῇ συγχρόνῳ ἀστικῇ κοινωνίᾳ, δύναται νὰ γίνῃ μόνον ἐν τῷ πλαίσίῳ μιᾶς «**Ἀστικῆς Ποιμαντικῆς**», μιᾶς Ποιμαντικῆς δηλονότι ἀναποκρινομένης πρὸς τὰς νέας κοινωνικὰς καὶ πολιτιστικὰς ἀξίας καὶ τὰς νέας οἰκολογικὰς δομὰς τοῦ ἀστικοῦ περιβάλλοντος (βλ. Π, 166).

Πέραν ὅμως τῆς γενικῆς ταύτης προϋποθέσεως ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τοῦ ἐβδομαδιαίου Διημέρου, εἰδικώτερον, δέον νὰ γίνῃ διὰ μεθόδων «**Κινητικῆς Ποιμαντικῆς**»¹³ καὶ «**Ποιμαντικῆς ἀστικῆς κλίμακος**»¹⁴.

Κινητικῆ Ποιμαντικῆ σημαίνει, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποιμαντικὴ διακονία δὲν θὰ περιορίζεται πλέον μόνον εἰς στατικὰς ποιμαντικὰς μορφὰς, ἀλλὰ θὰ υἱοθετήσῃ καὶ κινητικοὺς τύπους, οἵτινες θὰ φέρουν τὴν Ἐκκλησίαν πλησίον τοῦ μετακινουμένου ποιμνίου. Οὕτως, ἀποκοτῶν λίαν ἐπίκαιρον σημασίαν οἱ σχετικοὶ λόγοι τοῦ Κυρίου, οἵτινες ὁμιλοῦν περὶ ἐξόδου τοῦ ποιμένου πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ποιμενομένου ἢ, ἔτι περισσότερον, τοῦ «ἀπολωλότου προβάτου»: «**Πορευθεὶς (ὁ ποιμὴν) ζητεῖ τὸ πλάγῳ μὲνον**» (Ματθ. ιγ' 12) καὶ «**Ἐξελεθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς...**» (Λουκ. ιδ' 23) κ.λπ.

Ἡ **Ποιμαντικὴ ἀστικῆς κλίμακος**, ἐξ ἄλλου, ἔχει τὴν ἐννοίαν, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποιμαντικὴ διακονία μιᾶς συγχρόνου πόλεως θὰ ἀσκηθῇ ἐντὸς τῶν νέων οἰκολογικῶν δομῶν τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ὅπερ σημαίνει ὅτι αὕτη δέον νὰ ὑπερβαίῃ (κατὰ τὰς περιπτώσεις δεδαίως) τὰ περιωρισμένα ὄρια τῆς τοπικῆς Ἐνορίας καὶ νὰ ὀργανοῦται ἐπὶ δι-ενοριακοῦ ἐπι-

πέδου, δύο, τριῶν ἢ καὶ περισσοτέρων Ἐνοριῶν. Διὰ δὲ τὰς περιπτώσεις τῶν μεγάλων ἀστικῶν Κέντρων (ἄνω τῶν 100.000 κατοίκων), ὡς λ.χ. εἶναι αἱ Ἀθήναι, ἡ Θεσσαλονίκη κ.λπ., ἡ Ποιμαντικὴ ἀστικῆς κλίμακος ἔχει τὴν ἐννοίαν τοῦ συντονισμοῦ τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῶν ἐπὶ μέρους Ἰ. Μητροπόλεων, αἵτινες ἔχουν συσταθῇ ἐντὸς τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀστικῶν συστημάτων (βλ. Π, 182).

Ἡ ποιμαντικὴ ἀντιμετώπισις τοῦ Διημέρου ΣΚ, εἰδικώτερον, δύναται νὰ περιλαμβάνῃ τὰς κάτωθι προσπαθείας:

1. Μέριμνα διὰ τοὺς μὴ μετακινουμένους.

Ὅταν γίναται λόγος περὶ τῶν μετακινουμένων κατὰ τὸ Διήμερον ΣΚ ἐνοριῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται τὸ γεγονός, ὅτι ἐντὸς τῶν ὁρίων ἐκάστης ἀστικῆς Ἐνορίας ὑπάρχουν καὶ πλείστοι ὄσοι, οἵτινες δὲν μετακινουοῦνται. Πρόκειται διὰ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὴν ἀστικὴν κινητικότητα. Οὗτοι δὲ εἶναι ὑπάλληλοι, ἐργάται καὶ ἐργάτριαι εἰδικῆς κατηγορίας, σπουδασταί, νεοαφιχθέντες ἐκ τῶν χωρίων, ὑπερήλικες, ἀνάπηροι, πτωχοὶ κ.λπ. Πάντες οὗτοι ἔχουν ἀνάγκην ἰδιαίτερας ποιμαντικῆς συμπαραστάσεως ἐκ μέρους τῆς τοπικῆς Ἐνορίας. Διότι, δι' ὅλους αὐτοὺς ἡ τοπικὴ Ἐνορία καὶ εἰδικώτερον ὁ Ναὸς εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἐν πνευματικῶν καταφύγιον, «**μὴ ἰασύγχερονος κατακόμβη**» (βλ. Π, 229).

2. Ποιμαντικὴ ἀξιοποίησις τοῦ Διημέρου.

Ἐξ ἄλλου, εἰς τοὺς μὴ μετακινουμένους κατὰ τὸ Διήμερον ΣΚ ἀναπτύσσεται ἐντονώτερον τὸ αἶσθημα τῆς μονώσεως, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἐνός μὲν προκαλεῖ πλείστα ὄσα ψυχολογικῆς φύσεως προβλήματα (βλ. Π, 97), ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναται νὰ ἐξωθήσῃ τὰ νεαρὰ ἰδίως ἄτομα εἰς ἀντικοινωνικὰς ἢ ἐγκληματικὰς ἐκδηλώσεις (βλ. Π, 117).

Ἡ διοργάνωσις, κατὰ ταῦτα, ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων κατὰ τὰ ἀπογεύματα τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς δύναται νὰ βοηθήσῃ πολὺ ὠριζόμενος ἐκ τῶν Ἐνοριῶν, νὰ σώσῃ δὲ ἀπὸ τὸν ἠθικὸν κατήφορον πλείστους ὄσους νέους καὶ νεάνιδας τῆς Ἐνορίας.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 393 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19 τεύχους.

13. Ὁ χαρακτήρ δηλονότι τῆς ποιμαντικῆς τῶν ἀστικῶν κέντρων δέον νὰ εἶναι κατ' ἐξοχὴν κινητικὸς καὶ ἀναζητητικὸς. βλ. Π, 204.

14. Πρόκειται διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς ποιμαντικῆς διακονίας, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν εὐρυτέρων γεωγραφικῶν συνόλων (τῆς ἀστικῆς περιφερείας, τῆς πόλεως, τοῦ ἀστικοῦ συστήματος κ.λπ.). βλ. Π, 210.

3. Ποιμαντική τῶν γηπίων καὶ τῶν παιδῶν.

Κατόπιν τῆς καθιερώσεως τοῦ Πενθημέρου καὶ διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν, τὸ Διήμερον, ἰδίως δὲ τὸ Σάββατον, δύναται νὰ ἀξιοποιηθῇ διὰ τὴν ὁργάνωσιν ἐπιμελεστέρας ποιμαντικῆς διακονίας τῶν παιδῶν.

Οὕτω, τὸ Σάββατον προσφέρεται διὰ τὴν διοργάνωσιν πρῶτον, μᾶς πρωϊνῆς θ. Λειτουργίας (7-9 π.μ.) διὰ τὰς γενικὰς ἀνάγκας τῆς Ἐνορίας (Μνημόσυνα καὶ τὴν θείαν Κοινωνίαν τῶν Βρεφῶν) καὶ δεύτερον, μᾶς εἰδικῆς (δευτέρας) μαθητικῆς θ. Λειτουργίας (9-10 π.μ.), εἰς τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προσέρχωνται: ἐλευθέρως¹⁵ οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι: ἄλλων τῶν σχολικῶν τάξεων καὶ βαθμίδων.

Ποιμαντικὴ μέριμνα διὰ τοὺς μὴ μετακινουμένους...

(Ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν «Ἐκατὸ χρόνια τοῦ Γηροκομίου Ἀθηνῶν»).

15. «Χρόνος ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ καθημερινοῦ προγράμματος ὀριζόμενος, ἐνδείκνυται μόνον δι' ὄντως προαιρετικὴν συμμετοχὴν. Ὁ ἐλεύθερος χρόνος ἀνήκει εἰς τοὺς μαθητάς. Ὁ ἐξαναγκασμός, ἀπαράδεκτος καὶ ἀψυχολόγητος εἰς παρομοίας περιπτώσεις, ἐνέχει τὰ σπέρματα ὅχι μόνον τῆς ἀποτυχίας,

Ἐν συνεχείᾳ καὶ ὥραν 10-11 δύναται νὰ γίνηται καὶ ἡ ἐνοριακὴ Κατήχησις (Κατηχητικὸν Σχολεῖον), ὥστε κατόπιν οἱ Μαθηταὶ νὰ ἔχουν ἀρκετὸν ἐλεύθερον χρόνον πρὸς μελέτην, ἀνάπαυσιν καὶ ἀναψυχὴν, μέχρι τῆς Κυριακῆς τὸ ἑσπέρας (βλ. II, 234).

4. Ἀξιοποιήσεις τῶν μέσων μετακινήσεως.

Ἡ ἐνοριακὴ ποιμαντικὴ τῶν παιδῶν κατὰ τὸ Σάββατον ἢ τὸ Διήμερον δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ τὰ μέσα μετακινήσεως (Πούλμαν, σιδηροδρόμους κλπ) διὰ τὴν διοργάνωσιν ἐξόδων ἐκ τῆς πόλεως, πρὸς ἀναψυχὴν, ἐπίσκεψιν ἱστορικῶν ἢ ἀρχαιολογικῶν χώρων κλπ. Οὕτως, ἡ κατήχησις θὰ συνδυάζηται μετὰ τῆς ἀπαραιτήτου ψυχαγωγίας καὶ τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν τῆς Ἐνορίας.

5. Εἰδικὰ ὠράρια διὰ τοὺς μετακινουμένους.

Ἐἰς τινὰς Ἐνορίας τῆς Πόλεως δύναται νὰ τελεθῇ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν μία πρωϊνὴ θ. Λειτουργία (7-8 π.μ.), πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν μετακινουμένων χριστιανῶν. Οἱ Ναοί, οἵτινες εὐρίσκονται πλησίον τῶν κόμβων συγκοινωνίας (Πρακτορείων, Σιδ. Σταθμῶν κλπ) εἶναι οἱ πλέον κατάλληλοι διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν (βλ. II, 225).

6. Ποιμαντικὴ ἀξιοποιήσεις τῶν Ναῶν τοῦ Κέντρου τῶν πόλεων.

Αἱ Ἐνορίαι τοῦ Κέντρου τῶν μεγάλων ἀστικῶν διαμερισμάτων πλήττονται ἰδιαίτερος ἐκ τῆς ἀστικῆς μετακινήσεως τοῦ Διημέρου, ὡς προεσημειώθη.

Ἐἰς τοὺς Ναοὺς τῶν Ἐνοριῶν τούτων, οἵτινες συνήθως εἶναι μεγάλοι καὶ μνημειακοί, δύναται νὰ διοργανῶνται ποικίλαι ποιμαντικαὶ ἐκδηλώσεις κατὰ τὸ Διήμερον ΣΚ, χάριν τῶν κατοίκων ὁλοκλήρου τοῦ ἀστικοῦ συγκροτήματος, ὅπως π.χ. ἐκτελέσεις χορωδιακῆς ἢ ὁργανικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐκθέσεις εἰκονογραφικῶν, προβολαὶ διαφανειῶν ἢ κινηματογραφικῶν ταινιῶν θρησκευτικῶν θεμάτων, ἐκθέσεις φωτογραφικῶν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικαιρότητος κλπ (Πλείονα βλ. II, 233).

ἀλλὰ καὶ τοῦ κινδύνου τῆς ἀπομακρύνσεως νεοσσῶν τινων, ἀπὸ τῆς φωλεᾶς τῆς Ἐκκλησίας», Γ. Γρατσέα, Ὁ Ἐκκλησιασμός τῶν μαθητῶν, ἐν Περιοδικῷ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, 1974, 2,105. Παρὰλλήλως ὅμως, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν Χώραν μας ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύη τὸ σύστημα συνεργασίας Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας, δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμᾶται ὁ παιδαγωγικὸς χαρακτήρ τῆς ὁμαδικῆς προσελεύσεως τῶν μαθητῶν εἰς καλῶς ὁργανωμένα λατρευτικὰ ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας μας.

7. Διασύνδεσις Ένοριών του Κέντρου και της άστικής Περιφέρειας.

Κατά το Διήμερον ΣΚ αί Ένορίαί του Κέντρου των πόλεων εκκενούνται, πρὸς ὄφελος ὠρισμένων Ένοριῶν τῆς άστικῆς περιφέρειας (τῶν Προαστείων συνήθως).

Έν τῷ πλαίσίῳ τῆς ποιμαντικῆς άστικῆς κλίμακος (δι-ενοριακῆς συνεργασίας και συντονισμοῦ τοῦ ποιμαντικῶ ἔργου τῶν ὁμόρων Ἱ. Μητροπόλεων μεγάλου τινὸς πολεοδομικοῦ συγκροτήματος), αί Ένορίαί του Κέντρου δύνανται νά διασυνδεθοῦν με ἀντιστοίχους Ένορίας τῆς Περιφέρειας (τῶν Προαστείων). Ἡ διασύνδεσις αὕτη θά ἀποδλέπη εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς περιφερειακῆς Ένορίας διὰ τὴν καλύτεραν ἐπιτέλεσιν ἐνὸς κοινοῦ ποιμαντικοῦ προγράμματος, ἀπευθυνομένου και πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἐρχομένους ἐνορίτας τοῦ Κέντρου τῶν πόλεων.

Ἐξ ἄλλου, οἱ Ένορίται τῆς άστικῆς Ένορίας δύνανται νά δημιουργήσουν φιλικὰς σχέσεις με ἐνορίτας τῆς Περιφέρειας, πολὺ μάλιστα περισσότερον, ὅταν εἰς τὸν χῶρον αὐτῆς εὐρίσκειται ἡ Β' Κατοικία των.

Μεταξὺ τῶν δύο Ένοριῶν δύνανται ἐπίσης νά γίνονται ἀνταλλαγαί πάσης φύσεως, ὡς π.χ. ἐκδρομαί τῶν παιδῶν τῆς άστικῆς Ένορίας εἰς τὸν χῶρον τῆς περιφερειακῆς Ένορίας, ἐπισκέψεις τῶν ἐνοριτῶν τῆς περιφερειακῆς Ένορίας εἰς τὴν άστικὴν ἐνορίαν κ.ο.κ. (Πλείονα βλ. II, 220).

8. Ἀνασύνταξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς γεωγραφίας τῆς άστικῆς περιφέρειας.

Ἡ συνεχῆς και ταχεία ἐπέκτασις τῶν συγχρόνων πόλεων, πέραν τῶν παλαιῶν γεωγραφικῶν ὁρίων αὐτῶν εἶναι ἡ πλέον χαρακτηριστικὴ τάσις τοῦ φαινομένου τῆς «Ἀστικοποιήσεως» (βλ. II, 53). Λόγω τῆς ἐπεκτάσεως αὐτῆς, δημιουργοῦνται νέοι οἰκισμοί, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν λεγομένην «ἐνοριακὴν ἔρημον», πέραν δηλονότι τῶν ὁρίων τῆς τοπικῆς δικαιοδοσίας Ένορίας τινός¹⁶. Οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν αὐτῶν, ἀξάνομενοι συνεχῶς¹⁷, εἴτε στεροῦνται παντελῶς ἱεροῦ Ναοῦ εἴτε ἐξυπηρετοῦνται στοιχειωδῶς παρά τινος ἀρχαίου ἐξωκκλησίου.

16. «Έν τῇ θρησκευτικῇ νεκρᾷ ταύτῃ ζώνῃ (no man's land), ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Κυριακῆς ὑποβαθμίζεται συνεχῶς, λόγω ἐλλείψεως ζωῆς τινὸς ἐνοριακῆς κοινότητος, ἥτις θά μετέδιδε τὴν ζωτικότητα τῆς πίστεως εἰς τοὺς νέους οἰκιστὰς τῆς περιοχῆς ταύτης», J. Chélini, ἐν θ' ἐν ὡ τ., σελ. 161.

17. «Ἀπὸ τοῦ 1951 μέχρι τοῦ 1961 οἱ δῆμοι τῶν περιοχῶν, ἐξαιρέσει τῶν Ἀθηνῶν και τοῦ Πειραιῶς ἀνεπτύχθησαν κατὰ ποσοστὸν ὑπερβαίνον τὸ 66%», Β. Kayser, ἹΑ ν-θρωπογεωγραφία τῆς Ἑλλάδος, ἐκδ. ΕΚΚΕ, 1968, σελ. 128.

Ἡ ἀνάγκη ὅθεν ἀνασυντάξεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς γεωγραφίας τῆς άστικῆς περιφέρειας εἶναι πρὸδηλος, ἀλλὰ και λίαν ἐπείγουσα. Ἡ ἀνασύνταξις αὕτη ἀναφέρεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν σύστασιν γέων Ένοριῶν και ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ποιμαντικὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐν τῇ άστικῇ περιφέρειᾳ Ἱ. Μονῶν, παρεκκλησιῶν και ἐξωκκλησιῶν.

Κατὰ τὸ θέρος και διὰ τὴν τέλεσιν τῆς θ. Λειτουργίας εἰς χῶρους μεγάλῆς συγκεντρώσεως πληθυσμοῦ ἐν τῇ Περιφέρειᾳ (Κατασκηνώσεις παιδῶν, ἐκδρομαίς κλπ) συνιστᾶται ἡ χρησιμοποίησις κινητῶν παρεκκλησιῶν trailer—church. (Πλείονα, βλ. II, 179).

Ἀξιοποίησις τοῦ Διημέρου διὰ τὴν ποιμαντικὴν τῶν παιδιῶν.

9. Ποιμαντικαί ἐκδηλώσεις ἐν τῇ Περιφέρειᾳ.

Πέρα τῆς φροντίδος διὰ τὴν τέλεσιν τῆς θ. Λειτουργίας ἐν τῇ άστικῇ Περιφέρειᾳ, διανοίγεται: εὐρὸν στάδιον ποικίλων ποιμαντικῶν ἐκδηλώσεων ἐν αὐτῇ, ὡς λ.χ. ὁμιλιῶν, τελετῶν (εἰς γήπεδα, λατομεῖα, δημόσια ἄλση κλπ), συμπαραστάσεως εἰς προβλήματα κλπ. Ἐκείνο, τὸ ὅποσον πρέπει νά τονισθῇ ἰδιαιτέρως ἐνταῦθα εἶναι ὅτι εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ὑπάρχει μεγάλη συγκέντρωσις νέου πληθυσμοῦ¹⁸ και ἀντιστοίχως μεγάλη δίψα και ἐνδιαφέρον διὰ μίαν ζώσαν ποιμαντικὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Γ' ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΙΗΜΕΡΟΥ

Ἡ Ποιμαντικὴ τοῦ Διημέρου ΣΚ, καθὼς και πᾶσα μορφή «Ἀστικῆς Ποιμαντικῆς» προϋποθέτει: εὐρυτάτην χρησιμοποίησιν τῶν πιστῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ἐκ τούτου, ἀπαιτεῖται πλήρης ἀξιοποίησις τοῦ λαϊκοῦ δυναμικοῦ τῶν άστικῶν Ένοριῶν και

18. Εἰς τὸ Μάτι τῆς Ἀττικῆς, λ.χ. ἡ τοπικὴ Ένορία ἔχουσα 600 ἐνορίτας, κατὰ τὸ Διήμερον ΣΚ ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται εἰς 8.000 περίπου και κατὰ τὸ θέρος εἰς 10.000 και πλέον!

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ

ΜΙΑ ΥΨΙΣΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Διοδώρου ἀπονεμήθη ὁ χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὸν Εἰδικὸν Νομικὸν Σύμβουλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιον Ν.κ. Λαλιῶν. Ἡ ἐπίδοσις τοῦ ἀπονεμηθέντος παρασήμου ἐγένετο εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐξαρχίαν τοῦ Παναγίου Τάφου τὴν 8ην Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου κ. Εἰρηναίου, παρουσία πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ Κληρικῶν. Κατὰ τὴν ἀπονομήν, ἀντιφωνῶν ὁ τιμηθεὶς εἶπε τὰ κάτωθι:

«Πανιερώτατε Πατριαρχικὴ Ἐξαρχὲ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων,

Παρακαλῶ, μαζί με τὰς ἐκ θαθέων εὐχαριστίας μου, νὰ υποβάλετε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κύριον Διόδωρον τὰ σέθη μου καὶ νὰ τὸν διαβεβαιώσετε ὅτι ἔχω πλήρη συναίσθησιν τῆς ὑψίστης τιμῆς διὰ τὴν ὁποίαν με ἔκρινεν ἄξιον. Αἰτιολόγησις τῆς τιμητικῆς διὰ τὴν ἀσημότητά μου διακρίσεως εἶναι «ὡς ὑπηρεσία μου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν». Ὅς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναφέρω ὅτι αἱ ἐλάχισται καὶ μὴ ἄξια διακρίσεως ὑπηρεσία μου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν: Πρῶτον: Εὐγνώμονα ἀνταπόδοσιν τῶν ὧσων, ἀπὸ νηπιακῆς ἡλικίας ὀρφανὸς πατρός, ὀφείλω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν, ἡ σκληρότατα δοκιμασθεῖσα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Μητέρα μου, πάντοτε προσέφευγε καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν με ἐχειραγώγησε. Δι' αὐτὸ καὶ τὰς χαρακτηριστικὰς διὰ τὴν ζωὴν μου στιγμὰς αὐτὰς στρέφω πρὸς τοὺς οὐρανούς ὅπου ἡ ἀγία ψυχὴ τῆς ἀναπαύεται. Δεύτερον: εἰς τὴν συναίσθησιν ὅτι καὶ αἱ μεγάλα ἀκόμη ὑπηρεσία πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν καθήκον παντὸς πιστοῦ εἰς Αὐτήν. Εἰδικώτερον αἱ μικραὶ ὑπηρεσία μου πρὸς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν χρέος ἀνταπόδοσεως ἔναντι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς

ἐμπιστοσύνης, διὰ τὰς ὁποίας με θεωρεῖ ἄξιον καὶ διὰ τῶν ὁποίων με περιβάλλει ὁ Προκαθήμενος Ταύτης Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριος Σεραφεῖμ, μετὰ τοῦ Ὁποίου δεσμοί, χαλκωθέντες καὶ εἰς ἀγῶνας ἐθνικούς, με συνδέουν ἀπὸ τοῦ 1943.

Τὸ ὅτι ἡ τιμητικὴ πρὸς ἐμὲ διάκρισις πραγματοποιεῖται εἰς τὸν Ἱερὸν Χῶρον τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ «σημεῖον» ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ με πλημμυρίζει συγκινήσεως.

Κατὰ τὰς στιγμὰς ἐπίδοσεως τοῦ ἀπονεμηθέντος μοι παρασήμου, ἡ σκέψις μου ἀνέδραμεν εἰς τὴν σκληρὰν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἐποχῆν τῆς ναζιστικῆς καὶ φασιστικῆς Κατοχῆς.

Διότι ἡ ἐποχὴ αὐτὴ εἶναι συνδεθεμένη με δύο κορυφαίας ἐκκλησιαστικὰς προσωπικότητας, τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κυρὸν Δαμασκηνὸν καὶ τὸν τότε Ἐξάρχον καὶ μετέπειτα Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ἀείμνηστον κυρὸν Βενέδικτον, παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ, ἀντὶ ἄλλης ἀντιφωνήσεως, νὰ ἀναφερθῶ εἰς Αὐτούς, ἱστορικῶς συνδεθεμένους με τὸν Ἱερὸν Χῶρον τῆς Ἐξαρχίας.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς, ὅταν τὰ κυπαρίσσια ἐσκίασαν τὰς δάφνας τῆς ἐλληνικῆς δόξης, εἰς τὸν Ἱερὸν Χῶρον τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Παναγίου Τάφου, συγκεντρωθήκαμε ὀλίγοι «νικημένοι νικητὲς» ἀναζητοῦντες παρηγορίαν καὶ διέξοδον ἀπὸ τὸ ἀποπνικτικὸν ἀδιέξοδον τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς.

Ἡ πρόνοια τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ μαρτυρήσαντος Κυρίου διεφύλαξε τὸν Ἱερὸν Χῶρον ἐκτὸς κατοχῆς ὡς διεθνὲς ἕδαφος.

ἔνταξις αὐτῶν ἐντὸς ἐνὸς κοινού ποιμαντικῶν προγράμματος.

Ἡ Ποιμαντικὴ τοῦ Διήμερου ΣΚ, τέλος, ὅπως καταδείχθη ἐν τῷ παρόντι, αὐξάνει κατὰ πολὺ τὸν φ ὀ ρ τ ο ν τ ῆ ς ἔ ρ γ α σ ί α ς τ ο ῦ Ἐ φ η μ ε ρ ί ο υ τῆς πόλεως. Διότι ἐκτὸς τῆς Κυριακῆς, προστίθεται ἡδὴ καὶ ὁ κόπος τῆς ποιμαντικῆς ἐργασίας τοῦ Σαββάτου. Ἡ αὐξήσις δὲ αὕτη τῆς ἐργασίας τοῦ Ἐφημερίου κατὰ τὸ Διήμερον ΣΚ ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς ἐβδομαδιαίας ἀργίας, τὸν ὁποῖον σχεδὸν πάντες οἱ ἄλλοι ἀπολαμβάνουν.

Εὐλόγως ὅθεν τίθεται τὸ ἐρώτημα: τί θὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἐβδομαδιαίαν ἀργίαν τῶν Ἐφημερίων; Διότι καὶ οὗτοι εἶναι ἐργαζόμενοι οἰκογενεάρχαι, ἔχοντες ἀνάγκην

ἀναπαύσεως καὶ ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των.

Ὅς λύσις ἐν προκαίμενῳ προτείνεται ἡ καθιέρωσις τῆς Δ ε υ τ έ ρ α ς, ὡς ἡμέρας ἐβδομαδιαίας ἀναπαύσεως διὰ τοὺς Ἐφημερίους τῶν μεγάλων πόλεων¹⁹. Ἡ λύσις αὕτη, ὡς πληροφοροῦμεθα, προτείνεται καὶ δι' ἐργαζομένους εἰς τινὰς ἄλλους εἰδικούς κοινωνικούς τομεῖς.

† Ὁ Ἀρχελώου ΕΥΘΥΜΙΟΣ

19. Ἡ ἀστικὴ ποιμαντικὴ ἀναφέρεται καὶ εἰς τινὰς ἄλλας πλευρὰς τῆς προσωπικῆς, οἰκογενειακῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῶν Ἐφημερίων τῶν ἀστικῶν Ἐνοριῶν. Περὶ αὐτῶν, βλ. Π, 189.

Οὕτως ἡ Ἐξοχρία ἀπετέλεσε τὸ λίκνον τῆς ἐθνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀντιστάσεως, μὲ κύριον παράγοντα καὶ διακινδυνεύσαντα τὰ πάντα ἀείμνηστον τότε Ἐξάρχον, ὁ ὁποῖος, νέος τότε εἰς ἡλικίαν, ἐνθουσιώδης καὶ ὀρμητικὸς, ὄχι μόνον μᾶς ἐνεδυνάμωνε ἀλλὰ καὶ ὁλικῶς μᾶς ἐδοήθη: καὶ σωστικῶς μᾶς προεφύλασσε.

Χάρις εἰς αὐτὸν ἐπραγματώθη σύνδεσις μὲ τὸ συμμαχικὸν στρατηγεῖον καὶ χάρις εἰς τὴν τόλμηγ του εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν χώρον ἐγκατεστάθη προσκαίρως ὁ πρῶτος πομπὸς ἀσυρμάτου ἐπικοινωνίας μὲ τὸ στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς.

Εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν χώρον προσέφευγον οἱ καταδικωμένοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Θεσσαλονίκης ἀείμνηστος κυρὸς Γεννάδιος, μόλις διασωθεὶς ἀπὸ τὸ μίσος τῶν Βουλγάρων καὶ βουλγαριζόντων, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο νὰ καταλάβουν τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπεκτείνοντες τὴν κατοχὴν των, ἐπὶ τῶν ἑλληνοκικῶν ἐδαφῶν.

Ὁ χρόνος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἱστορηθοῦν ἔστω καὶ ὀλίγα ἀπὸ τὰ τότε γινόμενα, κύριος παράγων τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Βενέδικτος.

Παρατρέχω τὰς μακρὰς νύκτας τῆς ἐχθρικής κατοχῆς καὶ ἔρχομαι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ἐπικειμένης ἀπελευθερώσεως, ὅτε τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Ἡλίου τῆς ἐλευθερίας ἐσκίαζεν ὁ φόβος ἐκτροπῆς καὶ ἀδελφικοῦ αἵματος.

Ἡ κατάσταση ἦτο ἐκρηκτικὴ. Ἀπητήθησαν διὰ τὴν ἀποσάθην ἐπερχομένης νέας συμφορᾶς μακρὰν συνεννοήσεις μετ' ὄλων τῶν συγκεκοτημένων τότε ὁμάδων καὶ ἐκπροσώπων τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, διὰ νὰ ἀποδεχθοῦν τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον κυρὸν Δαμασκηνὸν ὡς προσωπικότητα, κοινῆς ἐμπιστοσύνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Ἱστορία ἐπροεφύλασσε τὸν ρόλον γεφύρας μεταβάσεως ἀπὸ τῆς κατοχῆς εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἀναμιάκτως.

Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐπιβάλλει νὰ λαχθῇ ὅτι, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ τότε ἐξοχρος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων διὰ νὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικῶς, μὲ τὴν εὐφυίαν καὶ τὴν διπλωματικὴν αἰ ὁποῖαι τὸν διέκρινον, εἰς τὴν ἐπίλυσιν διαρκῶς ἀνακυπτόντων διαφορῶν, ἡ προσπάθεια δὲν θὰ εὐδοοῦτο.

Δὲν ἐκτείνομαι εἰς λεπτομερείας. Ἔρχομαι εἰς τὴν νύκτα τῆς συμφωνίας καὶ συναποδοχῆς καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ «μηνύματος» πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν τοῦ Καίρου, τὸ ὁποῖον, μὲ ἄλλα, φυλάσσω εἰς τὸ ἀρχεῖον μου.

Ἐγγραφή διὰ χειρὸς τοῦ, μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀπελευθερωθέντος ἀπὸ τὸ γερμανικὸν στρατόπεδον τοῦ Χαϊδαρίου, καθηγητοῦ κ. Γρηγ. Κασιμάτη, ὁ ὁποῖος μετ' ἄλλων καὶ τῆς ἀσημότητός μου εὐρίσκειτο εἰς ἐπαφήν μὲ τὸν ἀείμνηστον Δαμασκηνὸν καὶ ἦτο φίλτατος τοῦ ἀείμνηστου τότε Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Τὸ ἀναγιγνώσκω καὶ ὡς ἱστορικὴν μαρτυρίαν ἀγνωστον, ἀποδεικνύουσαν ὅτι εἰς πᾶσαν ἐθνικῶς δύσκο-

λον παρίστασιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς προσωπικότητας προσφεύγομεν.

«22.9.44. Ἡ κατάσταση περιῆλθε εἰς ὀξὺ σημεῖον. Ἡ ἐπιμονὴ ὡς πρὸς τὰ τάγματα ἐπιτείνει τὴν ψυχολογίαν τῆς ὀξύτητος. Καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ δημιουργία ὄργάνου μεταβάσεως ἀπὸ τῆς κατοχῆς εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Τοῦτο πρέπει νὰ ἔχη δύο προσόντα. Πρῶτον καὶ κυρίως ἱκανότητα δημιουργίας ἀτμοσφαιρας συμφιλώσεως καὶ κοινῆς ὑποταγῆς καὶ δεύτερον κῆρος ὑπακοῆς εἰς αὐτὸ ὄλων τῶν συγκεκοτημένων ὁμάδων. Μοναδικὸν πρόσωπον ἐμφανίζον τὰ προσόντα ταῦτα καὶ δυνάμενον νὰ συγκεντρώσῃ περὶ αὐτὸ προσωπικότητα ἱκανὰς ν' ἀγωνισθοῦν πρὸς τὸν σκοπὸν εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Περὶ τὸ πρόσωπόν του συμφωνοῦν ὅλοι. Ἄν διὰ δηλώσεως ἐπισήμου καὶ ἀνεπίδεντου ἐπιχφοτεριζούσης ἐρμηγείας ὀρισθῇ ὡς ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ διὰ τὴν μεταδρατικὴν περίσδον, εἰς ἣν νὰ ὑποταχθοῦν ὅλοι αἱ ὑπακούουσαι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν δυνάμεις, ὑπάρχει δῆσιμος ἐλπίς νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὁμαλότης».

Παρέλαβα τὸ «σῆμα» καὶ πλήρης προφυλάξεων καὶ ἀποφασισμένος νὰ τὸ καταστρέψω ἐὰν ἡ περίστασις τὸ ἐπέβαλε, ἦλθα, περὶ τὴν ἐνάτην νυκτερινήν, εἰς τὴν Ἐξοχρίαν τοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὸν χώρον αὐτὸν ὁ ἀείμνηστος Βενέδικτος τὸ ἀνέγνωσε πλήρης συγκινήσεως ὑπὸ τὸ φῶς μᾶς λάμπας πετρελαίου. Τὸ ἀντέγραφε καὶ ἀνέλαθε νὰ τὸ ἀποστείλῃ, μέσω Παλαιστίνης, εἰς τὸν προορισμὸν του. Μὲ ἐφίλησε, μὲ ἐσταύρωσε καὶ ἀνεχώρησα. Τὰς πρῶτας πρωινὰς ὥρας μετεδόθη καὶ δι' ἀσυρμάτου. Ἦτο ἡ 22α Σεπτεμβρίου 1944. Εἶναι γνωστὸν ὅτι «ἡ λύσις Δαμασκηνοῦ» ἐπραγματώθη τὰ τέλη Δεκεμβρίου 1944.

Μετὰ τριάντα ἐπτὰ ἔτη εἰς τὸν ἴδιον αὐτὸν χώρον ἀξιώνομαι τῆς ὑψηλῆς διακρίσεως τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου. Δι' αὐτὸ προσεῖπα ὅτι τὴν ἀπονεμηθεῖσάν μοι τιμητικὴν διάκρισιν πιστεύω ὡς «σημεῖον» ἐκ τοῦ ἱεροῦ τόπου τοῦ Γολγοθᾶ.

Δοξάζω τὸν σταυρωθέντα Κύριον διότι, ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀνελλιπῶς μὲ ἠξίωσεν νὰ προσέρχομαι εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἐξοχρίας τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ, μετὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ἀφίνω κατ' ἔτος δάκρυ συγκινήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ἀχράντους πόδας τοῦ σταυρωθέντος Κυρίου, ὁ ὁποῖος μᾶς προεφύλαξεν τότε ἀπὸ τῶν τότε καὶ τῶν μέλλουσων κινδύνων. Εἰς τοὺς ἀχράντους πόδας τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Του ἀποθέτω καὶ τὴν γενομένην πρὸς ἐμὲ τιμητικὴν διάκρισιν σήμερον, ἀπὸ τὸν διάδοχον εἰς τὸν θρόνον τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων τοῦ ἀείμνηστου τότε Ἐξάρχου καὶ μετέπειτα Πατριάρχου, τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὁποῖου διατηροῦμεν ζωντανὴν ὅσοι. —ἐλάχιστα:— ἐπιζῶμεν ἀπὸ τοὺς συναγωνιστάς του.

Ὁ εὐαρεστηθεὶς νὰ μὲ τιμῆσῃ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κύριος Διοδῶρος, μὲ τὴν ἔντονον καὶ ἰσχυρὰν προσωπικότητά του καὶ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἀρετὰς

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΛΕΙΠΕΙ ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ

Τὴν περασμένη ἑβδομάδα συνεδρίασε ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ σύγκληση γίνεται κάθε τρία χρόνια ἐνῶ ἑκακτες γίνονται πὸ τακτικὰ ὅταν ὑπάρχουν ἐπείγοντα θέματα πρὸς ἐξέταση καὶ ἐπίλυση καὶ κυρίως ἐκλογές μητροπολιτῶν.

Ἡ Ἱεραρχία λοιπόν, πού εἶναι ἡ βουλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀσχολήθηκε ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἐκλογές — πού ἦταν κατὰ κοινὴ ὁμολογία καὶ οἱ τρεῖς ἀπόλυτα ἐπιτυχημένες — καὶ μὲ θέματα διοικητικὰ καθὼς καὶ ἄλλα, ποιμαντικῶς προβληματισμοῦ. Οἱ εἰσηγήσεις στὰ διάφορα θέματα μελετημένες καὶ προσεγμένες, ἔδωσαν ἀφορμὴ σὲ διάλογο καὶ συζητήσεις ἐπιπέδου πού ἦταν ἀνάλογο μὲ τὴ σύσταση τοῦ σώματος τῆς Ἱεραρχίας. Γεγονὸς εἶναι ὅτι, σὲ πολλὰ θέματα δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἀποκρυσταλλωθοῦν πορίσματα καὶ νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τόσο οἱ εἰσηγητὲς ὅσο καὶ οἱ ἄλλοι ὁμιλητὲς ἀνέπτυξαν τίς θέσεις τους μὲ πολὺ πρακτικὴ καὶ ὄχι μὲ θεωρία μόνο. Σ' αὐτὸ τὸν τομέα χωλαίνει ἀρκετὰ τὸ ἀνώτατο σῶμα διοικήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Γιατί, εἶναι πολὺ φυσικὸ ὅπως γίνεται σὲ ὅλα τὰ βουλευόμενα σώματα, τὰ πολυμελῆ μάλιστα, νὰ εἶναι δύσκολη ἡ λήψη ὀριστικῶν ἀποφάσεων μὲ τίς τόσες προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις καὶ τίς γνωστὲς υπερβολικὲς καὶ ἀκρατεῖς θέσεις πού, δυστυχῶς ὄχι σπάνια, ἀγκυτώνονται στὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἔχει καθιερωθεῖ ἡ μέθοδος τῶν

του, συνεχίζει τὴν χριστιανικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀποστολὴν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Περιστοιχούμενος ἀπὸ τοὺς Ἱερωτάτους καὶ Πανιερωτάτους Ἀρχιερεῖς τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ συνόλου τῶν Μελῶν τῆς Ἀγιοταφιτικῆς ἀδελφότητος, ἔχει τοποθετηθῆ καὶ φυλάσσει ἀγυστάτως τὰς θερμοπύλας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς Παραδόσεως εἰς πολυλαπλῶς εὐαίσθητον περιοχὴν.

Εἰς Αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ Αὐτὸν ὀφείλεται ἡ διατήρησις Ὁρθοδόξου τῆς Θεοδαδίστου περιοχῆς τῆς γῆς καὶ τῆς ἑλληνικότητος τῶν μνημείων τῆς Χριστιανοσύνης.

Χάρις εἰς τὴν παρουσίαν του, ἐν μέσῳ τόσων δυσκολιῶν, μεταδίδεται ἀπὸ τοῦ λίκνου τῆς Βηθλεὲμ καὶ τοῦ Παναγίου Τάφου τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς θεώσεως τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου.

Χωρὶς τὸν Πατριάρχην κ. Διόδωρον καὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν ζῆλον ὄλων τῶν περὶ τὴν Μακαριότητά του καὶ ὑπὸ τὰς ὀδηγίας του ἀγωνιζομένων, ἡ φωτίζουσα τὴν ὑφήλιον λαμπρότης τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανοσύνης θὰ ἦτο προβληματικὴ.

ἐπιτροπῶν καὶ ὑποεπιτροπῶν σὲ ὅλους τοὺς παγκόσμιους καὶ μεγάλους ὀργανισμούς. Ἐκεῖ γίνεται ἡ προετοιμασία καὶ ἔρχεται τὸ θέμα ἔτοιμο πρὸς ἔγκρισήν ἢ ἀπόρριψήν στὴ γενικὴ συνέλευση.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία στὴ διοικητικὴ τῆς διάρθρωση ἔχει προβλέψει τὴν ὑπαρξὴ αὐτῶν τῶν ἐπιτροπῶν ἀλλὰ δὲν τίς ἀξιοποιεῖ. Σπάνια τοὺς ἀναθέτει θέματα γιὰ προετοιμασία ἐνῶ κατὰ τὴ ταπεινὴ μας γνώμη, θὰ ἔπρεπε αὐτὸ νὰ ἦταν τὸ μόνιμο ἔργο τῆς. Στὴν πρόσφατη Σύνοδο ἐτέθησαν θέματα πολὺ σοβαρὰ ὅπως, ὁ τρόπος ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ πλήρωμα, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση, οἱ κληρικοὶ στὰ ποινικὰ καὶ πολιτικὰ δικαστήρια, ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῶν ἀλλαγῶν δομῆς τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ὁ διάλογος μὲ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ ἄλλα. Ἀπλῶς ἐθίγησαν τὰ θέματα αὐτά, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο πού κάπως ἐξαντλήθηκε. Πρέπει πάντως νὰ ποῦμε πὼς ἔγινε μὴ ἀρχὴ καὶ ἀνατέθηκαν μερικὰ σὲ ἐπιτροπές. Ἄς ἐλπίζουμε ὅτι θὰ μελετηθοῦν καὶ θὰ προχωρήσουν.

Στὸ ἐνεργητικὸ, θὰ λέγαμε, τῆς Ἱεραρχίας ἀνήκει ἡ σωστὴ ἀπόφαση νὰ διαμαρτυρηθεῖ γιὰ τὴν ἔλλειψη κάθε ἔχοντος θρησκευτικῆς ἐλευθερίας στὸν ἑλληνορθόδοξο λαὸ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Δίκαια ἡ Ἐκκλησία μας ἔθεσε τὸ θέμα αὐτό. Πρέπει κάποτε νὰ μάθουν, ἢ μᾶλλον νὰ μὴ κάνουν πὼς δὲν τὸ ξέρουν, οἱ ἐπικεφαλῆς ἐκκλησιῶν καὶ λαῶν πὼς ἡ Ἀλβανία ἀποτελεῖ μοναδικὴ ἐξαι-

Περαίνων παρακαλῶ νὰ διαδιδάσχη εἰς τὴν Μακαριότητά Του ὅτι θέτω ἐμαυτὸν ἐθελουστῆν εἰς τὸ μεγάλο καὶ δυσχερὲς χριστιανικὸν καὶ ἐθνικὸν ἔργον του, πρόθυμος νὰ προσφέρω εἰς τὴν Ἱεράν προσκομιδὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ ἔργου ἐλαχιστοτάτην προσφοράν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ οὐραγοῦ τῆς φάλαγγος τῆς ὁποίας ἀξιώτατα ἡγείται ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης.

Ἐπόσχομαι ὅτι ὅσον ὁ θεμελιωτὴς τῆς Ἐκκλησίας Του Κύριος θὰ τὸ ἐπιτρέπη, θὰ ἐξακολουθήσω προσφέρειν τὰς μικρὰς ὑπηρεσίας μου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του, θαλλομένην ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν ἀλλὰ πάντοτε νικῶσαν.

Παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὸ χειρόγραφον τῆς ἀντιφωνήσεώς μου μετὰ τοῦ φωτοτυπικοῦ ἀντιγράφου τοῦ «μηνύματος» εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρθη, μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν νὰ τὰ ἀποστείλετε εἰς τὸν τιμῆσαντά με Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Διόδωρον, ὑπὲρ τῆς υγείας καὶ μακροημερευσεως τοῦ ὁποίου ταπεινῶς εὐχόμεαι ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανοσύνης».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΛΙΛΑΙΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Νέα ἔκδοσις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ θρησκεία

Νέον σημαντικὸν ἐπίτευγμα τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» εἶναι ἡ ὑπ' αὐτῆς ἔκδοσις τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα». Πρόκειται περὶ καλλιτεχνικοῦ ὀγκώδους τόμου, περιλαμβάνοντος τὸ ἱερὸν κείμενον, ὡς τοῦτο ἀπεκατεστάθη ὑπὸ διαπορεπῶν ξένων ἐπιστημόνων μετὰ κριτικὴν ἐπεξεργασίαν σιτηριχθεῖσαν ἐπὶ τῶν τριῶν σπουδαιοτέρων ἀρχαίων κωδίκων, ἦτοι τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ, τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Σιναϊτικοῦ.

Ὡς ἐτιμολογήθη ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεοφιλεσιτάτου Ἐπισκόπου Ἀνδρουσῆς κ. Ἀναστασίου Γιαννουλάτου, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκδοσις θὰ εἶναι «ἰδιαίτερος χρησίμη εἰς τοὺς θεολόγους, τοὺς φοιτητὰς καὶ γενικώτερον τοὺς διανοούμενους τῆς χώρας, καθ' ὅσον παρέχει πανοραμματικὴν θέαν τοῦ κειμένου βάσει τῶν παραλλαγῶν τῶν σημαντικωτέρων κωδίκων». Ὡσαύτως θὰ εἶναι «πολύτιμος θησαυρὸς διὰ τὴν ἐπίαν τῶν Ὁρθοδόξων οἰκογενειῶν».

Εὐχόμεθα, ὅπως ταχέως πραγματοποιηθῆ καὶ διευρυνθῆ εἰς περισσότερον τὸ ἐξαγγελθὲν ἐκδοτικὸν πρόγραμμα τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας».

εἰς τὰς τάξεις τῆς Σοβιετικῆς νεολαίας.

Νέα ἔνδειξις τῆς ἀνθήσεως τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει εἶναι τὰ προσφάτως ὁμολογηθέντα ὑπὸ ἀνωτάτου κρατικοῦ λειτουργοῦ τῆς. Ὀύτως ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς περιφέρειας Κὰ-Γκὲ-Μπέ (= Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους) V. M. Tschebrikow ἐδημοσίευσεν ἄρθρον εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ὁ νέος κομμουνιστῆς» ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἐπαγρύπνησις εἶναι δεδοκιμασμένον ὄπλον». Ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦτο ἐπισημαίνεται ὅπως ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, δι' εἰς τὰς τάξεις τῆς σοβιετικῆς νεολαίας ὑπάρχει ζωηρὰ θρησκευτικὴ κίνησις καὶ δι' ὅ «κληρικαλισμός», ὁ «ρεβιζιονισμός» (ἀναθεωρητισμός) καὶ ὁ «ἐθνικισμός» εἶναι οἱ τρεῖς κίνδυνοι, οἵτινες ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἀπειλοῦν τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀπογοητευθῆ ἐκ τῆς κομμουνιστικῆς ιδεολογίας. Ἐπὶ πλέον ὁμολογεῖται ἐν τῷ ἄρθρῳ, δι' ἐν τμήμα τῆς νεολαίας ἔχει ζωηρὰς «θρησκευτικὰς τάσεις» καὶ δι' ἰδιαίτερος παρουσούεται ἐκ τῆς τάσεως τοῦ ἐν Ρωσίᾳ θρησκευτικοῦ κινήματος, ὅπερ παρουσιάζει κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὰ νεώτατα ἐπιτεύγματα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ὥστε «νέοι ἄνθρωποι, οἵτινες στοχάζονται ἐπ' αὐτῶν, νὰ ὀδηγῶνται εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Θεοῦ».

Καὶ αἱ νέα αὐτὰ διαπιστώσεις καθιστοῦν φανερόν, δι' εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς, ἵνα ἡ διεθνὴς κομμουνιστικὴ ἡγεσία κατανοήσῃ, δι' ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκκοιζωθῆ ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώ-

ρου στὸν πλανήτη μας, πού ἀπαγορεύεται καὶ διώκεται αὐστηρὰ τὸ θρησκευτικὸ φρόνημα. Σὲ κανένα ἄλλο κράτος μὲ ὀλιστικὸ καὶ μαρξιστικὸ καθεστῶς δὲν ἐφραμόζε-ται αὐτὴ ἡ ἀπαράδεκτη φήμιση.

Μιὰ ἄλλη τελευταία παρατήρησις πού θὰ εἶχαμε, εἶναι, ἡ παράλειψις τῆς Ἱεραρχίας νὰ πει κάτι πρὸς τὸν πολιτικὸ κόσμον ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν. Ὅχι: νὰ πάρει θέση ἢ νὰ ἀνακατευτεῖ στὴ διαμάχη. Κάθε ἄλλο. Σ' αὐτὴ δὲν ἔχει καμιά θέση, οὔτε πρέπει: νὰ ἔχει ἀνάμειξη. Κάτι ἄλλο λέμε: Δὲν ἦταν λίγες οἱ περιπτώσεις πού πολιτικοί, ὄλων τῶν ἀποχρώσεων, μίλησαν στὸ κοινοδούλιο ταπεινωτικὰ γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ὅλοι πρέπει νὰ θυμούνται ἐκεῖνο πού εἶχε πει σὲ μιὰ ἐξάρση δικαιολογημένης ἀναγκατικῆς ὁ μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων: «Ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς πολιτικούς καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ ὑπάρξει: στοὺς αἰῶνες». Ἴσως λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἔλεγε ἡ Ἱεραρχία κάτι παρόμοιο, σὺν ἐκείνῳ πού ἔκανε ἡ Β' μεγάλη Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, ὅταν τελείωσε τὶς ἐργασίες τῆς. Ἀπευθύνθηκε στοὺς πολιτικούς ἡγέτες τῶν λαῶν καὶ τοὺς εἶπε πολλά. Σημειώ-

νομε μερικὰ ἀπ' αὐτὰ, χρήσιμα καὶ στὴ δική μας περίπτωση: «Ἡ Ἐκκλησία δὲν σὰς ζητᾷ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν. Τὴν ἐλευθερίαν νὰ πιστεύει: καὶ νὰ κηρύττει τὴν πίστιν τῆς, τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀγαπᾷ τὸ Θεὸ καὶ νὰ ὑπηρετεῖ τὴν ἐλευθερίαν. Μὴν τὴ φοβάσθε: Δὲν διαταράζει τίς ἀρμοδιότητές σας, ἀλλὰ θεράπει: κάθε τι τὸ ἀνθρώπινο. Τὸ γαμίζει: ἐλπίδα, ἀλήθεια, ὁμορφιά. Ἀφήστε τὸν Χριστὸ νὰ δράσει: μέσα στὴν κοινωνίαν καὶ μὲς τοὺς ὑπηρετές του ἀφήστε μας, χωρὶς ἐμπόδια, νὰ διαδώσουμε παντοῦ τὸ χαρούμενο ἄγγελμα τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ λαοὶ σας θὰ εἶναι: οἱ πρῶτοι πού θὰ εὐεργετηθοῦν, γιὰτὶ ἡ Ἐκκλησία, μορφώνει: γιὰ σὰς, ἐντιμους πολίτες, φίλους τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης καὶ τῆς προόδου. Ἡ Ἐκκλησία σὰς προσφέρει: τὴν φιλίαν τῆς, τίς ὑπηρεσίες τῆς, τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν δυναμισμό τῆς». Κρίμα πού δὲν τὰ εἶπε καὶ ἡ δική μας Ἐκκλησία, πρὸς «γνώσιν καὶ συμμόρφωσιν».

ΣΠΥΡΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

(Ἐφημ. «Καθημερινή» 15.10.1981)

πον καὶ οὐ πάντοτε ἡ ἀπροκατάληπτος μελέτη τῶν θανασιῶν τῆς Δημοσιογραφίας ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ πανόφθου καὶ παντοδυνάμου Δημοσιοροῦ.

Εὐλικρινῆς ὁμολογία.

Κατὰ τὴν ἐτησίαν συνεδρία τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ὁ ἐκπροσώπων τὰς Εὐαγγελικὰς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας Δουθηρανὸς ἐπίσκοπος Α. Σχέρερ ὑπέμνησε τὴν ὁμολογίαν τῶν Γερμανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἣτις ἐγένετο μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, τὸ 1945, ἐν Στουτγάρδῃ ἐνώπιον ἐκπροσώπων τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Ἡ ὁμολογία αὕτη εἶχε ὡς ἐξῆς: «Κατηγοροῦμεν ἡμᾶς αὐτούς, διότι δὲν ὡμολογήσαμεν με ἀρετὴν γενναϊότητα τὴν πίστιν μας, διότι δὲν εὗρομεν ἀρετὴν χαρὰν εἰς τὸ «πιστεῦν» μας, διότι δὲν ἠγαπήσαμεν πλέον θεοῦ τὸν συνάνθρωπόν μας».

Ἡ ὑπόμνησις τῶν λόγων τούτων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σημερινῶν κινδύνων καὶ ἀπειλῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Δουθηρανὸ ἐπισκόπου μετὰ τῆς ἐξῆς χαρακτηριστικῆς προσθήκης: «Σὰς ζητοῦμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, νὰ μᾶς βοηθήσετε, ὥστε ποτὲ πλέον νὰ μὴ παρασιτῇ ἀνάγκη νὰ κάμωμεν ἐκ νέου μίαν τοιαύτην ὁμολογίαν ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου».

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπομνηστικῶς τὸ καθῆκον τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ ἔνθεν μὲν νὰ μὴ συμβιβάζονται πρὸς ἀντιχριστιανικὰς ἐκδηλώσεις τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς, ἐτέρωθεν δὲ νὰ εἶναι πρωτοπόροι εἰς πᾶσαν προσπάθειαν, ἀφορῶσαν εἰς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Τὸ καλὸν βιβλίον.

Τὸ ὄργανωθὲν προσφάτως ἐν Ἀθήναις «Φεστιβάλ τοῦ βιβλίου», ὅπερ —συμφώνως πρὸς γενικὴν διαπίστωσιν— ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ τοιοσθῇ ὑπὸ τοῦ Τύπου ἡ ἀνάγκη τοῦ καλοῦ βιβλίου. Τοῦτο, ὡς ἐγράφη, «παρ' ὅλους τοὺς ἀνταγωνισμούς, πὸν συναντᾷ σήμερον, παραμένει βασικὸς φορὸς τῆς μορφώσεως... Χωρὶς τὸ καλὸ βιβλίον οὔτε ἡ ἐπιστήμη προχωρεῖ, οὔτε ἡ μόρφωση προσδεύει. Ὅσο κι ἂν πληθαίνουν οἱ πειρασμοὶ στὴ σύγχρονη κοινωνία, ὅσο κι ἂν ἐπιταχύνεται ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς, ὅσο κι ἂν πολλαπλασιάζονται οἱ ἀσχαλίαις μας, δὲν μποροῦμε νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τοῦ βιβλίου: εἶναι ὁ καλύτερος φίλος στὴ μοναξιά μας, ὁ σοφώτερος ὀδηγὸς στὰ βήματά μας, ὁ πιὸ ἐμπειρὸς σύμβουλος μας».

Τοιαύτης οὔσης τῆς σημασίας τοῦ καλοῦ βιβλίου, πρέπει πάντες οἱ μορφωτικοὶ παράγοντες νὰ συντιπύσιν τὰς προσπάθειάς τινος πρὸς ἔκδοσιν, προβολὴν καὶ διάδοσιν ἐκλεκτῶν τῶν ὄντι βιβλίων, τὰ ὁποῖα θὰ προσφέρουν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἕγχι πνευματικὴν τροφήν.

Συνέπειαι τοῦ ψευδο - «φεμινισμοῦ».

Ὁρθῶς ἐπεσημάνθη ὑπὸ τοῦ Τύπου πρόσφατος εἰδησις, καθ' ἣν ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ προσκλήθη ἀνηουχία ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ τελευταῖαι στατιστικαὶ ἀποκαλύπτουν μεγάλην αὔξησιν τῆς ἐγκληματικότητος εἰς τὰς τάξεις τῶν γυναικῶν. Οὕτως ἐντὸς τῶν πέντε τελευταίων ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν καταδικασθειῶν εἰς φυλάκισιν γυναικῶν ἠξήθη κατὰ 780%. Ἡ αὔξησις αὕτη ἀφείλεται οὐχὶ ἴσως εἰς τὰς οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς συνθήκας, ὅσων εἰς ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ αἴτια καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς ἠθικῆς εὐαισθησίας ἐξ αἰτίας τῆς διαδόσεως τοῦ ἀπεμπολοῦντος τὴν χριστιανικὴν βιοθεωρίαν ψευδο-«φεμινισμοῦ».

Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν, ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίφασιν ὁ «φεμινισμὸς» ἐκεῖνος, ὅστις παραγινώσκει τὴν ἐκ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ βιοθεωρίας ἀπελευθέρωσιν καὶ «χειροφροσίαν». Ἡ «χειροφροσία» αὕτη ὀδηγεῖ εἴτε εἰς τὴν φυλακὴν, εἴτε εἰς τὴν πνευματικὴν ὑποδούλωσιν καὶ ἐπαλήθευσιν τῶν λόγων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πατρὸς: «Ἄνδρες οἱ νομοθετοῦντες καὶ κατὰ γυναικῶν ἡ νομοθεσία!»

Ἀνάγκη χρήσεως φραγγελίου

ἐναντίον τῆς ἀσυδοσίας.

Ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος «Μεσημβρινὴ» γενομένη διαπίστωσις, καθ' ἣν ὡς ματιῶρα ξεφτυρώνουν κάθε μέρα σὺς προθήκας τῶν περιπέτρων διαρκῶς νέα περιοδικὰ «προβόν», προστιθέμενα σὺς σωροὺς τῆς συπαρογογραφίας, πὸν ἐδῶ καὶ ἀρετιοὺς μῆρες ἔχει κατακλύσει τὴν ἐλληνικὴν ἀγορά. Προσιτὴ σὶν καθένα, χωρὶς οὐσιαστικὰ κανένα περιορισμὸν ἡλικίας —γιατὶ φυσικὰ ὁ περιπεροῦχος δὲν νοιάζεται γιὰ τὴν ἡλικίαν τῶν πελατῶν του— ἡ ἐπιτυχη, εἰκονογραφημένη καρθαριδὴν προσφέρεται σὲ μεγάλας δόσεις στὴ νέα γενεά. Εἰς τὰ εἰσαγόμενα ξένα περιοδικὰ προσετέθη δυστυχῶς «καὶ ἡ ἐγχώρια παραγωγή. Ἡ ὕλη τους εἶναι ἀνατριχιαστικῆς χυδαιότητος. Στὸ βωμὸ τῆς δῆθεν σεξουαλικῆς ἀπελευθερώσεως προσφέρεται κάθε λογῆς ἀποκῆμα ροσηρῆς καὶ καλπάζουσας φαντασίας, ἐνῶ οἱ αἰσχρῆς (ὅσο καὶ κακόγουστες) φωτογραφίαι τραυματίζουν τὴν εὐπρέπεια, τὴν αἰσθητικὴν καὶ τὴν ἰσορροπία τῶν ἀναγνωστῶν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Δὲν ὑπάρχει ἔλεγχος πρὸς περιορισμὸν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀσυδοσίας; Ὡς ὀρθῶς προστίθεται ὑπὸ τῆς μνημονευθείσης ἐφημερίδος, «κάποιος ἀρμόδιος (εἰσαγγελικὴ, ἀστυνομικὴ ἢ ἄλλη ἀρχὴ) πρέπει νὰ συγκινήθῃ ἐπὶ τέλους καὶ νὰ ἀρπάξῃ τὸ φραγγέλιον». Τὸ δημοκρατικὸν κράτος ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ πράξῃ αὐτό, ὡς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ περιορίσῃ ἴσως τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ραζωτικῶν ἢ τῶν μεταδοτικῶν ροσημάτων ἢ τῶν παντὸς εἶδους ἀντι-κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συντονιστικό Γραφείο Συμπαράστασας

Σεισμοπαθών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος

Σύμφωνα με στοιχεία του Συντονιστικού Γραφείου Συμπαράστασας Σεισμοπαθών, ή συνολική βοήθεια που παρασχέθηκε από την Έκκλησία τής Ελλάδος στις πληγείσες από τους σεισμούς περιοχές σε είδη βοήθειας και μετρητά, μέχρι και τής 13ης Οκτωβρίου 1981 ανήλθε στο ποσό των 64.319.615,50 δρχ.

Άποστολική Διακονία

τής Έκκλησίας τής Ελλάδος

Στην Άποστολική Διακονία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος λειτουργεί το Φροντιστήριο Υποψηφίων Κατηχητών που ιδρύθηκε το 1960 με απόφαση τής Ιεράς Συνόδου. Έπί σειράν ετών, με το ειδικώς κατηχημένο πρόγραμμα μαθημάτων και εκπαιδευτικών ευκαιριών, προσφέρει στους νέους, που επιθυμούν να υπηρετήσουν το κατηχητικό έργο τής Έκκλησίας, την ευκαιρία να καταρτισθούν θεωρητικά και πρακτικά για το τόσο ύψηλο έργο τους.

Τα μαθήματα γίνονται κάθε Σάββατο 3.15' - 7 μ.μ. στην αίθουσα τής Άποστολικής Διακονίας. Γίνονται δεκτοί σπουδαστές και των δύο φύλων, ηλικίας 18 - 40 ετών, αφού προσκομίσουν: α) Άποδεικτικό Σπουδών (τουλάχιστον Άπολυτήριο Λυκείου), β) δύο πρόσφατες φωτογραφίες. Η έναρξη των μαθημάτων του φετινού ακαδημαϊκού έτους θα γίνει την 31 Οκτωβρίου ήμερα Σάββατο και ώρα 5 μ.μ. στην αίθουσα τελετών τής Άποστολικής Διακονίας.

Οί έγγραφες γίνονται καθημερινώς κατά τις ώρες 8 π.μ. - 1 μ.μ. στο Γραφείο του Φροντιστηρίου (Ά. Γενναδίου 14, Ά. Μ. Πετράκη — τηλ. 712.112 και 748.683 έσωτ. 298).

Επιμορφωτικά μαθήματα

για τους Κατηχητές

Η Άποστολική Διακονία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, στην προσπάθειά της να βοηθήσει ουσιαστικά το κατηχητικό έργο τής Έκκλησίας μας, διοργανώνει από φέτος επιμορφωτικό κύκλο μαθημάτων για τους εν ενεργεία κατηχητές και τις κατηχήτριες. Με την επιμόρφωση αυτή επιδιώκεται ή πληρέστερη έννημέρωση των κατηχητών σε επίκαιρα κοινωνικά, θεολογικά και παιδαγωγικά θέματα προκειμένου να ανταποκριθούν καλύτερα στο έργο τους.

Τα μαθήματα θα γίνονται το δεύτερο Σάββατο κάθε μηνός κατά τις ώρες 9 π.μ. - 1.30 μ.μ. Μπορούν να έγγραφούν για να τα παρακολουθήσουν όσοι

α) έχουν άποφουτήσει από το Φροντιστήριο Κατηχητών τής Άποστολικής Διακονίας και

β) είναι κατηχητές εν ενεργεία.

Η έναρξη των μαθημάτων θα γίνει την 31η Οκτωβρίου, ήμερα Σάββατο και ώρα 5 μ.μ., στην αίθουσα τελετών τής Άποστολικής Διακονίας (Ά. Γενναδίου 14).

Οί έγγραφες γίνονται καθημερινά, εκτός Σαββάτου, στη Γραμματεία του Φροντιστηρίου Κατηχητών στην Άποστολική Διακονία (γραφεία 9 και 7) κατά τις ώρες 8 π.μ. - 3 μ.μ. (τηλ. 738.203 και 712.112).

Ά. Μητρόπολις Δημητριάδος

«Η ποινή του θανάτου έξ έπόψεως χριστιανικής» ήταν το θέμα όμιλίας του Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου κατά τη διάρκεια του Πνευματικού Συμποσίου, που για έβδομο χρόνο όργάνωσε ή Ά. Μητρόπολις προς τιμήν του νομικού κόσμου τής Μαγνησίας στο Πνευματικό της Κέντρο.

Η εορτή πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου με την ευκαιρία τής μνήμης του νομικού Άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτη. Το άπόγευμα τελέσθηκε από τον Σεβ. Ποιμενάχη Έσπερινός στο Μητροπολιτικό ι. Ναό του Άγίου Νικολάου Βόλου και στη συνέχεια ό νομικός κόσμος τής επαρχίας μετέβη στη μεγάλη αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου, όπου συζητήθηκε το θέμα τής θανατικής ποινής.

Στην όμιλία του ό Σεβ. κ. Χριστόδουλος ανέλυσε θεολογικά το ζήτημα έπιστρατεύοντας παραδείγματα από την Άγία Γραφή και την Έκκλησιαστική Ιστορία, με τα όποια κατοχύρωσε τον άπόλυτο σεβασμό προς την ανθρώπινη ζωή και το άπαραβίαστό της. Καταλήγοντας, τόνισε ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν τα βαθύτερα αίτια τής βίας στην εποχή μας, τονίζοντας την αξία του ανθρώπου και τη σημασία του φόβου του Θεού προς άποτροπή των έγκλημάτων εκείνων που επισύρουν την κεφαλική ποινή, που δεν μπορεί να βρη δικαίωσι στο θείο νόμο.

Σχετικές άπόψεις, μετά τον όμιλητή, έξέφρασε ό Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Βόλου κ. Σάββας Σταθόπουλος και πολλοί άλλοι από τους παρόντες, που συμφώνησαν, κατά βάσι, με το πνεύμα τής εισηγήσεως. Στην εκδήλωσι πήραν μέρος οί δικαστές Βόλου, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, ύποθηκοφύλακες, δικαστικοί ύπάλληλοι και επιμελητές.

Μετά τη συζήτησι δόθηκε δεξίωσι σε άλλη αίθουσα. Κατ' αυτήν επικράτησε έγκαρδίτης και ξεστή άτμόσφαιρα έπικοινωνίας τής Έκκλησίας με τους ανθρώπους τής Δικαιοσύνης, που έξέφρασαν τις ευχαριστίες τους για την όμορφη αυτή πρωτοβουλία.

Ἱ. Μητρόπολις Πειραιῶς

Μὲ ἀποκορύφωμα τὴ μεγάλη συναυλία τῆς ὀρχήστρας καὶ χορωδίας τῆς Φοιτητικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δράσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τὴν Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου τὸ βράδυ, στὴ μεγάλη πλατεία τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Πειραιῶς, ἔκλεισε ὁ κύκλος τῶν ἐκδηλώσεων τῆς 2ας γιορτῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ἐπεκράτησε ἐνθουσιασμός, πὺ ἐκδηλωνόταν μὲ συνθήματα καὶ χειροκροτήματα ἀπὸ τοὺς νέους καὶ τὶς νέες πὺ τὴν παρηκολούθησαν.

Ἡ γιορτὴ, πὺ οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἄρχισαν τὴν Παρασκευὴ τὸ βράδυ, περιελάμβανε προβολὴ ταινιῶν, πρωτάθλημα πὶγκ - πὶγκ, ἐλεύθερες συζητήσεις, ἔκθεσι χριστιανικοῦ βιβλίου καὶ ἔργων λαϊκῆς τέχνης κ.ἄ.

Ἡ γιορτὴ ἔκλεισε μὲ τὴν καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσι, πὺ τὴν παρακολούθησαν πλέον τῶν 1.000 νέοι καὶ γονεῖς. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε ἀπόδοσι χριστιανικῶν συγχορῶν τραγουδιῶν ἀπὸ τὴν Ὀρχήστρα καὶ Χορωδίαν τῆς Φοιτητικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δράσεως, ἡ ὁποία μέσα σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴ δημιουργία τῆς, ἔχει ἤδη κάνει πολλὰ ἐπιτυχημένα ἐκδηλώσεις καὶ ἀποτελεῖ κάτι καινούργιο καὶ πολὺ ἀξιόλογο στὸ χώρο τῶν νέων τῆς Ἐκκλησίας.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 παρ. 2, 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προτιθέμενοι νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν διακοινηκὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Θεοδώρων Καλλιθέας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς 20ῆμέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Ἐν Νεαπόλει τῆ 16ῃ Ἰουλίου 1981

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τοῦ Νόμου 673) 1977 (ἄρθρ. 1 παράγρ. 1 ἐδ. 6' καὶ 3), 6) τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Νόμου 817)1978, καὶ γ) τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 582)2—7)11.7.1980 «Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἀγάμους κληρικὸς τῶν δύο πρώτων βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης ἔχοντας Δίπλωμα Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τὰ ἄλλα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως

τῆς Προκηρύξεως ταύτης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει Κερκύρας καὶ Παξῶν.

Ἐν Κερκύρα τῆ 24ῃ Ἰουλίου 1981

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ὀλυμπίας καὶ Τριφυλίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 33-35 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2) 1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προσώμεν εἰς τὴν ἀνακέρυειν ὑποψηφιῶν τῶν κάτωθι ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν Ἐφημεριῶν, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ νόμων ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ δικαιολογητικὰ τῶν ἐγγράφα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐκκλησία»: 1) Ἀγ. Τριάδος Κούβελα Τριφυλίας, 2) Ἀγ. Γεωργίου Κρυονερίου Τριφυλίας, 3) Ἀγίου Κωνσταντίνου Λεύκης Τριφυλίας, 4) Ἀγ. Νικολάου Λυκουδεσίου Τριφυλίας, 5) Μετ. Σωτήρος Μαραθῶν Τριφυλίας, 6) Ἀγ. Ἀθανασίου Μεταξάδος Τριφυλίας, 7) Μετ. Σωτήρος Πέτρας, 8) Γεν. Θεοτόκου Πλάτης Τριφυλίας, 9) Ἀγ. Τριάδος Σελλᾶ Τριφυλίας, 10) Κοιμ. Θεοτόκου Στασίου Τριφυλίας, 11) Ἀγ. Δημητρίου Φλόκας Τριφυλίας, 12) Κοιμ. Θεοτόκου Χαλκιά Τριφυλίας, 14) Τιμ. Προδρόμου Βρεστοῦ Ὀλυμπίας, 14) Ἀγ. Νικολάου Πρασινάδου Ὀλυμπίας, 15) Ἀγ. Γεωργίου Ταξιαρχῶν Ὀλυμπίας.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆ 30ῃ Ἰουλίου 1981

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν 1) Τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Ν.Δ. ὑπ' ἀριθ. 1398)73, 2) τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν ἡμῶν περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, 3) τὰς περὶ διορισμοῦ ἐφημεριῶν διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ ἀνωτέρω Ν.Δ. προσόντα ἐγγάμους ἢ ἀγάμους, ἐπιθυμοῦντας ἵνα διορισθῶσι Διάκονοι εἰς τὰς ὀργανικὰς θέσεις τῶν κάτωθι Ἱ. Ναῶν:

1) Ἀγίου Δημητρίου Ἀετοῦ, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Σπηλιάς, 3) Ἀγίου Γεωργίου Ἀνεμοχωρίου, 4) Ἀγίου Χαρολάμπους Ἐπιταλίου, 5) Τιμ. Προδρόμου Κοπανακίου, 6) Γεν. Θεοτόκου Πύργου Τριφυλίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ ἀνωτέρω Κανονισμοῦ ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆ 30ῃ Ἰουλίου 1981

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ριζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή

Προκειμένου τὸ Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς νὰ πληρώσῃ τὴν κενωθείσαν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, καλεῖ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἀγάμους κληρικούς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ βιούντας, τοὺς ἔχοντας πτυχίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Πανεπιστημίων μας ἢ καὶ ἄλλης ὁμοταγοῦς Ὁρθοδόξου Σχολῆς καὶ κερτημένους τοῦλάχιστον τὸν βαθμὸν τοῦ Πρεσβυτέρου, ἡλικίαν δὲ οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 55 ἐτῶν, ὅπως μέχρι τῆς 2ας Νοεμβρίου 1981, ὑποβάλουν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς (Λεωφ. Βασ. Σοφίας 24 Ἀθήναι, τηλ. 712.194), αἰτήσιν μετὰ βιογραφικοῦ σημειώματος ὡς καὶ πάντα τ' ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα περὶ τῶν σπουδῶν των καὶ τῆς παιδαγωγικῆς των μορφώσεως καὶ πείρας, ὡς καὶ τῆς καθόλου δράσεως αὐτῶν.

Θέλει προτιμηθῆ ὁ ἔχων σπουδὰς καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ συγγραφικὸν ἔργον.

Πλείονες πληροφορίες παρέχονται εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1981

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Χρήστου Σπ. Βούλγαρη, ἐντ. Ὑφηγητοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, Ὑπόμνημα εἰς τὴν Δευτέραν Καθολικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἔκδ. «Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1980, σ. 256.

Νικολάου Φοροπούλου, Δημήτριος Ἰ. Θέμελης, ὁ Πάτριος ἀγωνιστὴς Φιλικός, Ἀθήναι 1979, σ. 76 καὶ Δανιὴλ Κεραμεύς, ὁ Διδάσκαλος καὶ Σχολάρχης τῆς Πατριάρχου Σχολῆς, Ἀθήναι 1979, σ. 76 (ἀνάτυπα ἀπὸ τὰ «Δωδεκανησιακά Χρονικά» τ. Ζ').

Μιχ. Δ. Στασινοπούλου, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Μορφὲς ἀπὸ τὸν τέταρτον αἰῶνα μ. Χ. (ἱστορικὴ Εἰσαγωγή εἰς τὸ «Λόγον πρὸς τοὺς νέους» τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), Β' ἔκδοσις, Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας», Ἀθήναι 1980, σσ. 308.

Μαρίας Γουμμενοπούλου, Ἡ Καρδερίνα, σειρὰ «Παιδικὸι Ὁρίζοντες», ἀρ. 17, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 1980, σσ. 128.

Ἀκολουθία τῆς Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰσαποστόλου Ἀγίας Εἰρήνης, ἔκδοσις Β', Θερησκευτικῆς Ὑπηρεσίας Ἀρχιεπίου Χωροφυλακῆς, Ἀθήναι 1980, σσ. 56.

Ἰ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Θεσσαλονίκη 1981, σσ. 40.

Ἐπισκόπου Θεοφίλου Καναβοῦ, Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, «Μάνα μου...», «Παῖδι μου...», Ἀθήναι 1981, σσ. 270.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΛΑΦΟ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΝΙΟΣ

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300. ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ἐγκύκλιος.

Ἀρχιμ. Παύλου Ἀθάνατου, Χρονικὸν τῆς Τακτικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1—9 Ὀκτωβρίου 1981).

Ἰωάννου Ν. Καρμίρη, Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐπὶ τῇ 1600ῃ ἐπετείῳ αὐτῆς.

Πρωτοπρ. Στεφ. Ἀβραμίδη, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου Α' εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Σεβ. Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, «Σκέψεις περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν νέων Θεολόγων μας».

Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, Ἡ πενθήμερος ἐργασία καὶ ἡ ἀργία τοῦ ἐβδομαδιαίου Διημέρου.

Γεωργίου Ν. Λιλαίου, Μία ὑψίστη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Σπύρου Ἀλεξίου, Λέπει ἓνα μῆνυμα.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

Νέα Βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχτήλ. Ἀνατυπική 3 Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978